ПОЛИТИКИН
31. 8. 1984. ● ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ ● ГОДИНА XLV ● 40 ДИН
БРОЈ 1705

ЗАБАВНИК

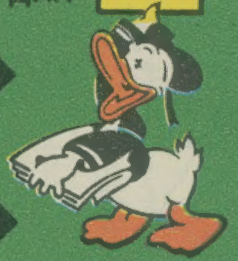

ХОГАР СТРАШНИ

DIK BROWNE

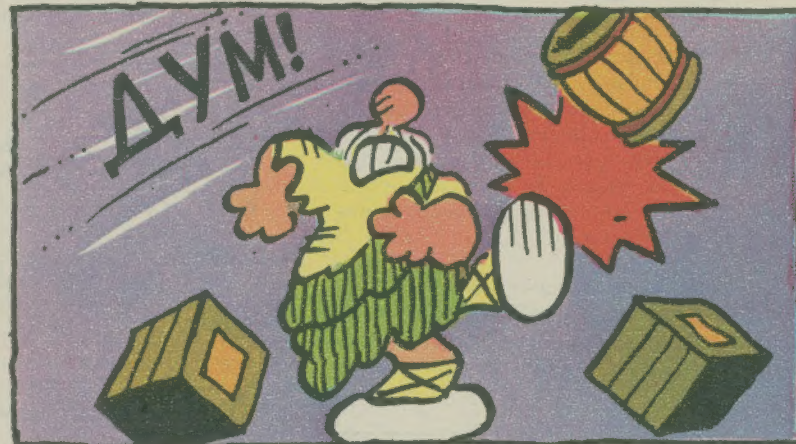

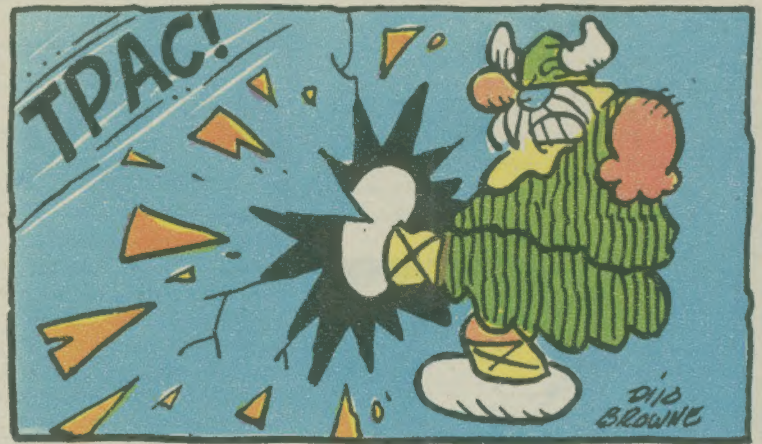

Ripley

Веровали или не!

АУСТРИЈСКИ ЦАР

ФРАНЦ ЈОЗЕФ I (1830-1916)

БИО ЈЕ СТРАСТВЕН ЛОВАЦ И ОДСТРЕЛИО ЈЕ ПРЕКО 25000 РАЗНИХ ЖИВОТИЊА. САМО У ЊЕГОВОЈ ЛОВАЧКОЈ КУЋИ У БАД ИШЛУ (У БЛИЗИНИ САЛЦБУРГА) ЧУВА СЕ ПРЕКО 2000 ПРЕПАРИРАНИХ ЖИВОТИЊА.

Ги де Мопасан (1850-1893)

ИСТАКНУТИ ФРАНЦУСКИ ПИСАЦ, ПРЕЗИРАО ЈЕ АЈФЕЛОВУ КУЛУ, А ИПАК ЈЕ РЕДОВНО СВРАЋАО У ЈЕДАН ОД ЊЕНИХ РЕСТОРАНА УЗ ОБЈАШЊЕЊЕ: „ТО ЈЕ ЈЕДИНО МЕСТО У ПАРИЗУ НА КОМЕ МОГУ БИТИ СИГУРАН ДА НЕЋУ ВИДЕТИ ОВО ЧУДОВИШТЕ."

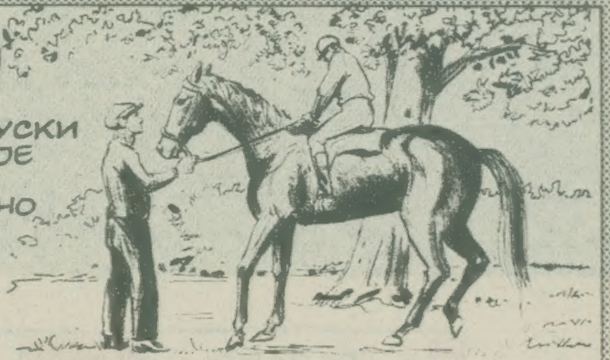

КИНГСТОН ЈЕ РАСНИ КОЊ КОЈИ СЕ ОЖДРЕБИО 1884. ГОДИНЕ. КАДА СЕ У ДЕСЕТОЈ ГОДИНИ ПОВУКАО СА ТРКАЧКИХ СТАЗА, ИМАО ЈЕ ЗА СОБОМ 89 ОСВОЈЕНИХ ТРКА ОД УКУПНО 138 НА КОЈИМА ЈЕ УЧЕСТВОВАО. КИНГСТОН СЕ УБРАЈА У НАЈУСПЕШНИЈА ТАКМИЧАРСКА ГРЛА УСАД

СУПРУЖНИЦИ ЛОРЕНС

ИЗ САН ДИЈЕГА У КАЛИФОРНИЈИ ИМАЈУ ДВА СИНА. ПРВИ, ЛАРИ, РОЂЕН ЈЕ 18. МАЈА 1956. НА РОЂЕНДАН СВОГ ОЦА, А ДРУГИ, ЏЕЈМС, 20. НОВЕМБРА 1961. НА МАЈЧИН РОЂЕНДАН.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА ●●●

● ● ● у Шансију, области на југу Кине, постоји биљка чије лишће лучи беличасто уље. Уље је право уље за пржење. Друга врста дрвета даје со. Наиме, бели прах који се хвата на кори дрвета служи као одлична замена за со.

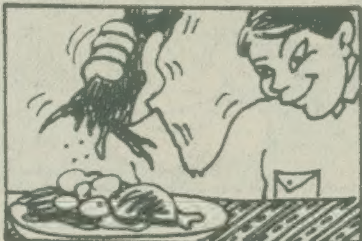

● ● ● младе Јапанце освојио је нови начин забаве – сате и сате проводе пред уређајем сличним аутоматима за коцкање који се зову „Пекинко". Али, они не избацују новац, већ срећнике дарују цигаретом, бомбоном, чоколадом и жваком.

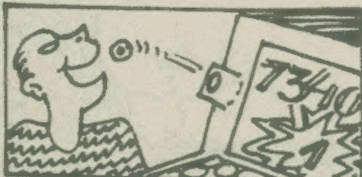

● ● ● чистокрвни тркачки коњ по имену Соната, власништво познатог одгајивача из Калифорније, пре извесног времена је ражалован у обично кљусе. Није могао да види и погоди тркачку стазу. Међутим, однедавно Соната опет има „око соколово" и поново је на тркама. Постиже велики успех – његов власник набавио му је контактна сочива.

● ● ● група физиолога са Универзитета у Мичигену (САД) лабораторијским опитима установила је да је гимнастика један од најбољих лекова против заразних вируса.

● ● ● у аустралијском граду Броудбичу, у држави Квинсленд, недавно је угинуо пас Чила, међу најстаријима у свом роду. Изнемогло куче на дан смрти имало је 32 године (прерачунато у људски век то износи 220 година).

● ● ● данас се у свету за четрдесет минута објави исто толико информација колико садржи целокупна Енциклопедија Британика.

● ● ● највиши Африканац живи у Мозамбику, има тридесет шест година и зове се Бабриел Стеве Мудлане. Висок је 241 сантиметар.

● ● ● по потрошњи киселе воде у Европи убедљиво воде Италијани. Годишње попију три милијарде литара. Сваки грађанин суседне земље попије педесет литара.

● ● ● Енглез Рој Пин повезао је своје котураљке са малим двотактним мотором који носи на леђима и тако се возика улицама. Потрошња горива је само литар на сто километара.

● ● ● јапански пар Хирохито недавно се шетао плажом испред своје виле у близини Токија. У песку је угледао необичног рака. Узео га је, послао у Академију наука да га проуче, а биолози су установили да се ради о једној сасвим новој и непознатој врсти. Назвали су је „Микадо аватсубугани". Није чудо што је осамдесетдвогодишњем цару овај створ одмах био „сумњив" јер је Хирохито у Јапану познат као врсни океанограф.

РАТНЕ ИГРЕ БЕЗ КРАЈА

РОБОТЕ УЧЕ ДА УБИЈАЈУ

ИЗНЕВЕРЕНИ ИСАК АСИМОВ.

Деца се поодавно играју аутомобилима, тенковима и сличним возилима која „иду сама", тј. којима се управља на даљину. Сада су и одрасли на добром путу да у својим ратним играма добију једну опасну играчку – робота који „сам иде", „мисли" и – пуца.

У САД једна агенција припрема производњу таквог „интелигентног", наоружаног робота који ће моћи да „иде и ради" користећи сопствену интелигенцију. Прототип ове справе очекује се 1988. године. То није нарочито далеко, као што кажу, можда није далеко ни време када ће се овакви наоружани роботи устремљивати на непријатеља, његове тенкове, уништавати их својом ватром и победнички се враћати с бојишта.

Пре 33 године познати писац научно-фантастичних романа Исак Асимов у својој књизи „Ја, робот" поставио је три чувена закона роботике од којих је најважнији да робот никад не сме да угрози човека. Развој науке и технике, нарочито ратне, мења тај закон. Много пута досад десило се да су се роботи који се употребљавају у индустрији због разних грешака измакли контроли и изазвали несреће, често и фаталне по људе који су радили с њима.

Убица је рођен: Још је мали, налик на играчку. Да ли ће и када порасти? Неки научници се плаше [illegible]оће.

Топ који пуца сам

Оно што су, засад, у примени робота несрећни случајеви, као да постаје циљ истраживања неких стручњака. Недавно је, пишу амерички магазини, конструисан робот налик на минијатурни тенк који, опремљен микро-компјутерима, даљинским сензорима и, у извесној мери, вештаком интелигенцијом, може да контролише одређени простор, на пример неку војну базу, аеродром, чак и да открије уљеза!

Прототип овог робота има два митраљеза и један топ. Од будућих наручилаца ове „играчке" зависиће на који ће начин робот употребљавати своје сензоре и наоружање – да ли ће му за то бити потребна или не људска команда из одређеног мониторског центра.

Американци засад изјављују да у САД ови роботи нису опремљени смртоносним наоружањем, или, бар не с наоружањем које може да се активира без човекове команде. Али има земаља које су веома заинтересоване за овакве наоружане роботе. Служили би за заштиту нафтовода, ваздушних база, палата. Има већ предлога да се ове опасне справе поставе у неким земљама Средњег истока. Могући наручиоци су већ, поред осталих, и Иран и Ирак. Цена једног оваквог робота је око 200 хиљада долара, али он је, кажу његови изумитељи и произвођачи, у ствари јевтин: „Он никада не мења расположење, не пати од усамљености, на служби је 24 часа непрекидно, не спава му се, а урадиће све што се од њега тражи".

Убица хладан као челик

Неки амерички стручњаци тврде да су ове машине несавршене и да су у стању да следе само ограничене заповести. Зато се у њих, наоружане смртоносним наоружањем, не може имати поверење. Њих ће, ипак, ускоро испробати као чуваре у затворима, пустиће их да ноћу патролирају затворским ходницима и откривају сваког на кога наиђу. Своја опажања јављаће радио-системом правим стражарима. Стручњаци, такође, очекују да се овакве направе појаве као чувари разних складишта и фабрика. Они, ипак, сумњају да ће ови механички стражари икад бити наоружани.

„Интелигентан" наоружани робот, способан да сам „ратује", разликујући непријатеља – у овом тренутку још је ствар будућности; од сусрета с таквим моћником далеко смо, сматра се, око две деценије. Као што пише „Њусвик" Ханс Моравец, научни истраживач који у Институту за роботику Карнеги-Мелон универзитета, на покретном роботу ради још од 70-тих година засад настоји да научи робота како да распознаје и отвара врата. Робот на чијем усавршавању он ради мораће, према његовим речима, најпре да разликује дрвеће и зграде. Али, каже Моравец, прави, савршени покретни робот мора да располаже општом вештачком интелигенцијом. Већом, свакако, од способности разликовања дрвећа и грађевина. Овај научник засад не може ни да замисли наоружаног робота: „Не могу ни да претпоставим да би неко могао да дозволи да се једна тако глупа ствар као што је робот, а наоружана, мота око људи", каже Моравец.

Али, не мисле сви као Моравец. Време које долази мења закон Асимова – да робот никад и ни у каквој прилици не сме да се супротстави човеку, да га повреди, угрози. Колико год да је још наивно веровати да роботи могу да буду употребљени у „класичном" рату, никад није сувише рано – пишу Американци – настојати да роботи не стекну моћ да употребе сопствено оружје.

Убица на точковима, са сплетом жица и мноштвом „чипова" као „срцем" и „мозгом", ипак је рођен. Још је мали, јер је прототип. Али, искуство нас учи да су људи многе ствари од којих су се плашили унапређивали много брже него што су и сами мислили.

В. П. С.

ШРАФОВИ ЗА ЧАРАПЕ

У ПАНЧЕВУ НА БУВЉАКУ

Панчево недељом у подне. Бувљак је ту, у близини, али призор није исти.

Ципеле под сунцобраном, сунце им штети.

Гледај сада, сутра ко зна где смо.

Весело срце напразно преде!

Дођи, види и купи! Све се продаје осим „шкодѐ".

Ми смо дечки, радимо седећки.

Нема шта нема. Роба говори.

Акварел припада старом реализму, посуђе нешто млађој баби!

Погледај боље. Ово ће да треба, долази зима!

Шта ће шифоњеру ноге, имају их власници.

КРЕВЕТИ, САПУНИ, „РЕНО ЧЕТИРИ" У ДЕЛОВИМА, ФРАНЦУСКИ У 100 ЛЕКЦИЈА... И АКО КУПИШ, КАЈАЋЕШ СЕ, АКО НЕ КУПИШ, КАЈАЋЕШ СЕ ВИШЕ.

Летња недеља, година 1984. Свиће. Путем дугачким тринаест километара креће се колона аутомобила, камиона и камионета. То се Београд сели у Панчево.

У Панчеву сваке недеље ради пијаца старих ствари. Називају је бувљак. Шест дана Панчевци уживају у свом равничарском миру, а седмог отварају дућан без крова. Ту нема такси, пореза и разреза. Нико никог не пита ко је и одакле је. За робу се не даје гаранција; гледај, ко ти брани! Ако је муштерија сумњичава, добиће заклетву приде. Част и слава овде се арче више него на суду.

У девет сунце је већ одскочило. Кључа као у гротлу. Између хиљаду ногу провлачи се прашина и таложи на обући. Млађа жена тражи енглески речник. Под пазухом стеже ташну. Отац јој је рекао да се чува џепароша. Није погрешио: на бувљаку се на новчаник пази као на светињу.

„Куме, љубим те, где ће ти душа!" чупа косу средовечни Ром и само што не заплаче над судбином свог касетофона којег неки сељак са забаченим шеширом опипава с презрењем. „Куме, кад ти кажем, одлична ствар! Што га гледаш споља, важни су федери унутра. Од челика су, части ми!" Сељак се не разуме, али види да је касетофон сав изубијан и излепљен селотејпом. Колеба се. Кум добацује: „Куме, где има толика свирајка за те паре!"

Бакица седећи на столици продаје тус – смртоносне траке за муве. Штреца се кад роштиљџија рекламира робу и ратоборно се окреће: „Шта се дереш, нисам овде дошла да ме узнемираваш!" Потом се враћа плетиву, спокојно као да поред ње нико не пролази.

На бувљаку је важно бити уверљив. Продавци који продају у пару најбоље пролазе. Један тврди, други потврђује. Два ортака управо су утрапила неком чикици карбуратор за аутомобил. Он је озарен. „Годину дана га тражим, онај мој попи Југопетрол!" хвали се бркајлији поред себе.

Ни реклама није занемарљива. Пуначка Банаћанка нуди џемпере. Сви су црвени. Сама их је штрикала и пређу бојила. Домаћица, рекло би се из Панчева, загледа најближи. „Кармин боја, душо моја!" облеће око ње сељанка. Момак и девојка са нашећереном косом ала Род Стјуарт посматрају призор, нешто добацују и смеју се. Банаћанка им не остаје дужна: „Ви, уштиркани, да гледате своја посла!"

Нико не жури, дан је дуг. Ни продавци не пате ако не иде посао. Млади заљубљени пар лежи на асури поред свог идола – „кавасакија" од 500 кубика и одмара се на сунцу. На мотоцикл су ставили видеокасете, а поред њих цедуљу на којој пише: „Не запиткуј, цена је назначена."

Овдашњи зналац на бувљаку саветује пријатеља: „Отвори очи, ако купиш, кајаћеш се – ако не купиш, кајаћеш се више!"

Бувљак ради. Отворите очи.

Миленко ТОДОРОВИЋ

Снимио: ***Љубомир ПАТРНОГИЋ***

НА СЕВЕРУ КАНАДЕ

ЧУДАН ТРАГ ЗАДЊЕ ШАПЕ

ЛОВАЦ ХАРОЛД РИД ЧУДИО СЕ ШТО ЗВЕР ИДЕ ТАКО ДАЛЕКО И ЗАОБИЛАЗНО.

На простране шуме на далеком северу Канаде спуштала се ноћ. Иако је почело лето, у тим пределима нетакнуте дивљине којом владају горостасна стабла и звери још је било хладно. На пропланку, у снегу који је почео да копни, застала је вучица сумњичаво испитујући околину. Кад се уверила да нема опасности, наставила је кроз шуму још неколико километара, до куће на благој падини уз реку која је баш ту правила окуку. Уз кућу од грубо тесаних балвана било је неколико мањих зграда – стаја, амбар и остава за алат.

Вучица је и данас остала без плена. Пре неколико сати изненадила је једног зеца, појурила за њим, али је брзо одустала. Било јој је јасно: са својом хромом ногом неће моћи да га стигне. Иако је рана потпуно зарасла, болови су и даље били неиздрживи.

Глад је чинила своје и животиња је осећала да јој, само ако успе да уђе у обор, сломљена нога неће, као у шуми, сметати да се докопа доброг залогаја.

Скривена у грмљу пажљиво је осматрала и чекала до дубоко у ноћ. Кад се у кући угасило светло, није се ни померила. Чекала је. И тако сатима. Најзад се одлучила, придигла из заклона и кренула – најпре пузећи, затим тихим, нечујним трком. У близини куће још једном је застала пажљиво се осврћући, а онда се винула лако, као да никад није била повређена.

Пола сата касније опет је била у шуми, сита, носећи у зубима велик комад меса. Ујутро је кренула потрага за њом.

Харолд Рид је већ трећи дан упорно пратио траг. У влажној земљи видео је отиске вучјих шапа, а по чудном отиску задње десне ноге знао је да је то онај прави. На каменитом терену отисци су нестајали, али тада се показало да је добро урадио што је повео свог пса Харија, крупног и оданог мешанца. Хари је стрпљиво пратио господара непогрешиво се сналазећи кад би овај неодлучно застао.

Тај проклети вук задао им је главобоље. Последњих месец дана три пута је надмудрио Харија, упадао у обор и сваки пут раскомадао по једну овцу. Ујутру су поред жртве налазили увек исти вучји траг – управо овај који су сада пратили.

Одмакли су већ двадесетак километара од куће. Траг је водио на север све до једног потока и ту се изгубио. Како да открију где је звер изашла на обалу? Кренули су низводно до самог ушћа потока у реку, али ништа нису приметили. Вратили су се назад излазећи сваки час на обалу и загледајући у сваки грм. Узалуд. Звер као да је у земљу пропала. Заноћили су поред потока и ујутро поново претражили обалу.

– Надмудрио ме, не вреди даље – невољно је признао Харолд и кренуо назад. – Нисам био довољно пажљив, мора да сам нешто превидео.

Готово читав сат ишао је с Харијем на југ. Пас се најједном узнемирио, потрчао напред лајући и стао после двадесетак метара – у влажној земљи јасно се видео свеж отисак оне вучје шапе која му није излазила из главе. Траг је опет водио на југ, па скренуо на исток. Чудно, помислио је.

Хари је, трчећи и лајући, пратио нови траг не хајући на газдино дозивање да се врати. Ускоро се лавеж изгубио у даљини. Харолд се није плашио за Харија, бринуло га је нешто друго: откуд тај нови, свежи траг на који је наишао. Мора да је звер некуд ишла, мислио је, највероватније у потрагу за пленом, у повратку осетила њих и зато скренула с пута. Значи, они су је изненадили кад се с пленом враћала на север. Бесмислено је да и даље следи траг, ко зна куда би га одвео. Одлучио је да крене на север и тамо сачека вука. Појавиће се пре или касније. Али, да би проверио своју претпоставку, запутио се новим трагом и после неколико стотина метара утврдио да је вук заиста долазио са југа па изненада скренуо на исток. Сад је знао шта треба да ради.

Журећи на север покушао је да одгонетне зашто је вук непрестано ишао у лов на југ прелазећи десетине километара. Била је то чудна загонетка. Кад је стигао до потока код кога је јуче изгубио траг, испитивачки је осматрао предео, сав се претворио у око. Нешто је јуче ипак превидео: око петсто метара од потока уздизало се неколико стена обраслих шумом. Право место за брлог!

Прешао је поток и запутио се према стењу држећи спремну пушку. Још увек ништа. Двадесетак метара од вучициног станишта застао је и ослушнуо. Као да се чуло неко слабашно цвиљење. Одмах је схватио. Вучица, значи. Рањена вучица која има младе а не може да их храни. Цвиле од глади и чекају да им се врати. Онако хрома била је преспора да ухвати плен у природи. Тако се определила за фарме осећајући да јој повређена нога неће сметати да се тамо докопа хране.

Харолд је открио њену тајну. Брлогу, међутим, није прилазио.

Чекаћу је, па док издржим, мора доћи, мислио је лежећи на стени. Прошао је тако сат, два, ближило се вече, а вучице нема. Вучићи су се у сутон узнемирили и почели да се јављају све гласније. Осетили су мајку, знао је Харолд, и сад је дозивају. Мора да је ту негде.

Најзад, не скидајући поглед с прилаза брлогу, видео је како се, двадесетак метара даље, грање благо заталасало. Њу није могао да види. Како је успела да приђе тако близу а да је не примети? И даље је мирно лежао. Лежао и чекао. Он на стени, она прикривена у грмљу. Цвиљење из јазбине више није престајало.

– Било ми је хладно – сећа се Харолд – али нисам се, чини ми се, ни померио. Ни ја, ни она. Најзад сам приметио како се шипраг благо повија. Одлучила је. Истог часа појурила је вучићима. Брзо сам нанишанио. Јасно сам је видео пред собом, требало је само да повучем ороз. Нисам могао.

Она је, не оклевајући, зграбила једног вучића и, носећи га у зубима, зачас нестала у грмљу. Пола сата касније вратила се по другог, па по трећег... Све време лежао сам на стени немо посматрајући драму доле на заравни. Ту сам провео ноћ. Сишао сам тек ујутро кад је јазбина увелико била празна. У влажној земљи око ње остали су вучји трагови. Отисак задње десне шапе био је, другачији од осталих.

Вратио сам се кући миран. Вучица никад више није дошла.

З. Л.

КАКО СУ „СУКЊЕ" ПРЕУЗЕЛЕ КОМАНДУ

ЗАР ЈЕ ВЛАСТ ЗА ЖЕНЕ ?!

ДО ВЕЧЕРИ ЈЕ ЧИТАВ ГРАД ЗНАО ЗА НЕВЕРОВАТНУ ВЕСТ: ГРУПА ДОМАЋИЦА КАНДИДОВАЛА СЕ НА ОПШТИНСКИМ ИЗБОРИМА! БЕСНИ МУШКАРЦИ ПОКУШАЛИ СУ ДА ИХ У ТОМЕ СПРЕЧЕ, АЛИ ИМ ЈЕ ЛУКАВСТВО СРАМНО ПРОПАЛО.

Три дана пред општинске изборе, 31. марта 1888. године, у благајни града Оскалузе у Канзасу налазило се тачно осамдесет и пет центи. Оскалуза је пропадала.

Др Ј. В. Болсли, месни лекар и апотекар, седео је испред поште с пријатељима и питао се шта да се ради. Ни ове године имена кандидата нису обећавала ништа добро. Како би било да у градско веће уместо њих изаберу неку од својих марљивих жена? Можда би оне довеле Оскалузу у ред?

Пријатељи су се прво од срца исмејали, а онда замислили. До вечери је др Болсли од њих изнудио обећање да ће га подржати. После тога су његова и још пет удатих жена пристале да се кандидују.

Набрана, косо кројена или можда чипкаста?

Уредник и издавач јединог градског листа, „Оскалуза Индипендента", Ф. Х. Робертс, већ је пустио своје новине у штампу у тренутку када су жене рекле своје „да". Лист ће у суботу ујутру изаћи без невероватне вести: ЖЕНЕ ХОЋЕ ВЛАСТ.

Господин Робертс уопште није морао да брине, јер су по добром старом обичају Дивљег запада људи далеко више дознавали у пошти него на страницама његовог „Индипендента". Читаве суботе град је брујао од прича о „женском преврату" и нагађања ко ће победити: „сукње" или мушкарци?

Из разумљивих разлога, у понедељак, 2. априла, око гласачких места створила се невиђена гужва. Група мушкараца, забринутих због броја жена које су изашле на изборе, покушала је у последњем тренутку да подели њихове гласове стварањем „пола-пола" изборне листе: пола они, а пола неудате даме из града. Лукавство је пропало када су се очеви и браћа поменутих госпођица оштро успротивили, а оне чедно, али одлучно одрекле кандидатуре.

Само што су гласачка места те вечери затворена, Оскалузом је прострујала вест: жене су изабране већином од три према један. У САД је рођена владавина „сукње".

Ионако већ ошамућене од победе, госпође је тек чекало изненађење када су њихове присталице, предвођене градским блех оркестром, кренуле од једне до друге куће да свакој одсвирају по серенаду.

Сутрадан је господин Робертс посветио читаву насловну страну „Индипендента" нечувеном догађају.

Мада су, зачудо, новинари махом похвално писали о догађају, некима се отело и нешто мушког једа: један новинар је, рецимо, предсказао озбиљан расцеп међу женама општинарима око изгледа градске заставе: како ће се даме договорити да ли би да им застава буде набрана, косо кројена или оивичена чипком?

Заједљивци су, међутим, ускоро могли да се увере како даме савршено добро знају да је ручни рад ручни рад, а посао посао.

Пљуцкање се забрањује

За почетак, жене су одлучиле да спроведу закон који нико жив у Оскалузи до тада није поштовао и по коме су радње морале да се затварају недељом. Када му је градоначелница Мери Лоуман ставила у задатак да се о овоме побрине, шериф Ванклив испољио је увредљиво мало добре воље да је послуша.

Не трепнувши, градоначелница је Ванклива отпустила, а на његово место довела човека који се својски потрудио да задржи посао. Ускоро су недељом све радње у Оскалузи биле затворене.

Пропис број два гласио је: жвакање дувана (праћено пљуцкањем) на територији града Оскалузе ће се кажњавати. Неки добронамерни људи који су се уз то још помало разумевали и у права, објаснили су госпођама да поклоници дувана за жвакање имају уставно право да жваћу (а потом пљуцкају) колико им и где драго, те да би се према томе можда више постигло пријатељским убеђивањем. Госпође су савет прихватиле и тако показале да нису само одлучне, него и разумне. Најлепше замољена да не пљуцка по градским улицама, већина мушкараца услишила је молбу.

Настављајући са великим спремањем града, градско веће је потом једногласно изгласало полицијски час од осам увече за дечаке испод осамнаест година. Пар дана касније младеж више није „до недопустиво касних сати" висила по ћошковима улица, на травњаку испред суднице или испред штале господина Бака.

У неколико следећих месеци жене су се побринуле да се неколико главних улица прошири, а друге исправе како би кочије и запреге могле несметано да се мимоилазе. Поправљене су дашчане пешачке стазе, на блатњавим улицама уведено гасно улично осветљење. Залутала стока, вечити проблем и ругло Оскалузе, сада се скупљала у тор одакле су власници могли да је извуку тек пошто би платили одговарајућу казну.

Жене су, то више нико није могао да оспори, заиста доводиле Оскалузу у ред.

Апсолутно јединствени шамар

Приближавали су се нови избори и заклети противници градоначелнице и њених „сукања" спремали су се да их до ногу потуку.

Потучених до ногу је било, само не тамо где се очекивало: првог априла 1889. Лоуманова и њене кандидаткиње победиле су Т. Х. Нобла и његове мушкарце већином од шездесет и осам гласова.

Овога пута никоме ни у шали није пало на памет како ће се у градској већници вести или штрикати: у следећих дванаест месеци, први пут од грађанског рата, град се извукао из дугова, у њему се није могла наћи ниједна кућа на продају, у првих шест месеци обављено је више купопродаја него у претходних шест година, вредност некретнина се удвостручила, градило се навелико, а за годину дана само једна особа приведена је у затвор – због шамара.

„Сукње" из Оскалузе дефинитивно су доказале да знају како се управља. Следећи њихов пример, до краја века петнаест градова у Канзасу изабрало је жене за градоначелнике, а ових дана САД су добиле и прву жену кандидата за потпредседника земље. У коментарима се овога пута ниједном речју не спомињу ни сукње, ни набране или косо кројене заставе.

Две године пошто су добиле право гласа, априла 1888, Оскалуза је постала први град у САД са градским већем састављеним искључиво од жена.

Мина ИЛИЋ

Walt Disney

ПАЈА ПАТАК

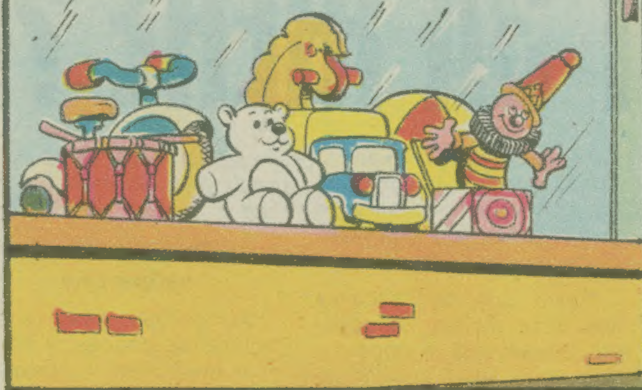

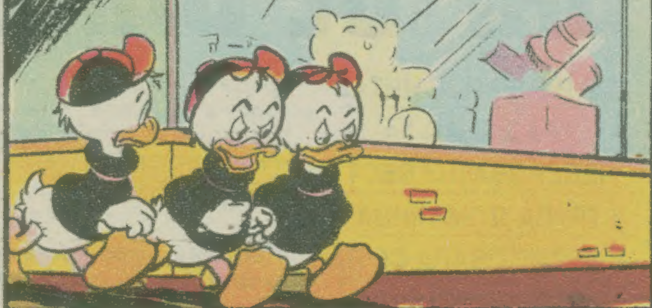

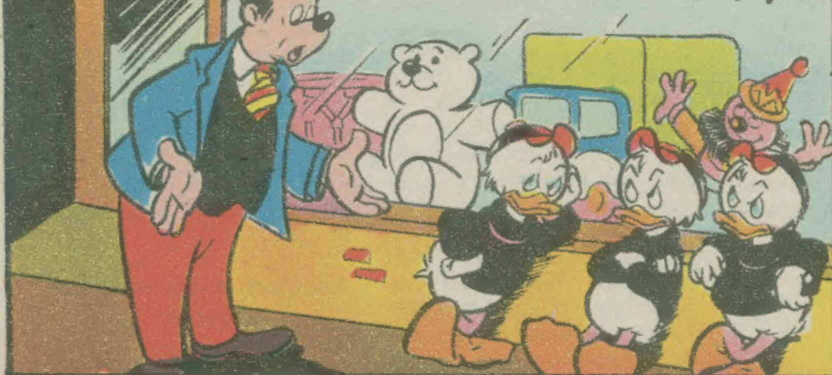

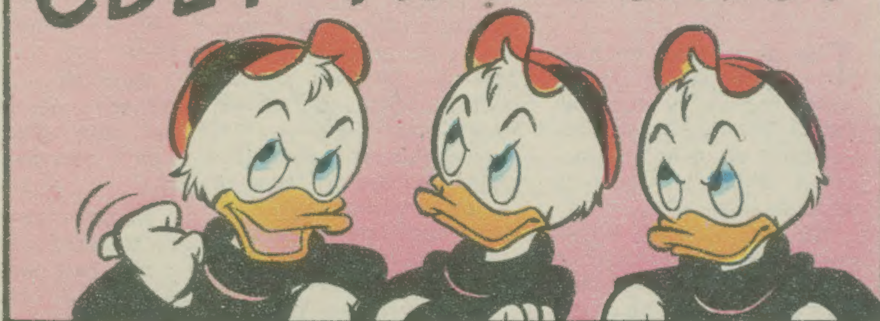

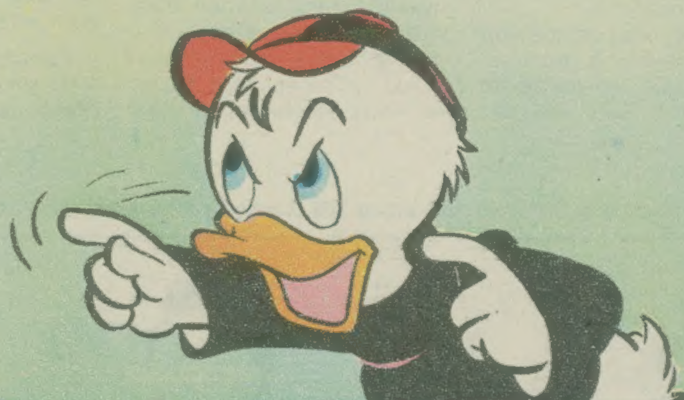

ЗА ЧИТАЊЕ НАГЛАС

КАКО САМ УРЕЂИВАО ПОЉОПРИВРЕДНИ ЛИСТ

Нисам се примио баш лака срца да привремено уређујем пољопривредни лист. Ни човек који никад није видео море не би се баш лака срца примио кормила брода. Али био сам у таквом положају да је плата за мене много значила. Стални уредник листа ишао је на одмор па сам прихватио понуђене услове и преузео место.
Дивно је то опет бити запослен, и читаву седмицу провео сам задовољно у раду. Лист оде у штампу и цео дан чекао сам мало забринуто да видим хоће ли мој труд привући икакву пажњу. Када сам пред залазак сунца изишао из уредништва, гомила људи и деце пред улазом одмах се размаче да ми направи места, а неке чух како рекоше: „То је он".
Наравно да ми је то годило. Сутрадан сам затекао сличну гомилу пред улазом, а подвојене парове и појединце тамо-амо на улици, и прекопута, и сви су ме гледали радознало. Гомила се растури и повуче када се примакох, и некога чух како рече:
– Погледај му очи!
Правио сам се да не примећујем пажњу коју сам привлачио на себе, али у души ми је било пријатно и намеравао сам да о свему томе пишем тетки подробно. Попео сам се уз оно неколико степеница, и прилазећи вратима зачух веселе гласове и звонак смех у соби. Отворих врата и видех два момка, сељаке по изгледу. Они побледеше, а лица им се издужише кад ме угледаше и, ломећи све пред собом, они искочише изненада кроз прозор. Био сам изненађен.
Пола сата касније, неки стари господин, са бујном брадом и племенита, мада мало строга лица, уђе и седе на мој позив. Као да је нешто имао на души. Скиде шешир и спусти га на под, и извади из њега црвену свилену мараму и примерак нашег листа. Лист узе у крило и, док је брисао наочари оном марамом, рече:
– Јесте ли ви нови уредник?
Рекох да јесам.
– Јесте ли већ уређивали какав пољопривредни лист?
– Нисам – рекох. – Први ми је пут.
– По својој прилици. Јесте ли се уопште бавили пољопривредом?
– Нисам.
– Слутио сам тако нешто – рече стари господин намештајући наочари. Гледао ме је строго док је савијао новине како му је најзгодније. – Хтео бих да вам прочитам оно што ме је навело да тако што помислим. То је ваш уводни чланак. Слушајте, па видите јесте ли ви то написали: „Репу не ваља кидати, јер јој јако шкоди. Кудикамо је боље да се дечко попне на дрво и да га отресе."
– Како вам се то чини? То јест, ако сте ви збиља ово написали...
– Како ми се чини? Па сматрам да је правилно. Сматрам да је паметно. Уверен сам да се сваке године милиони и милиони ведрица репе искваре у овој области само зато што их кидају незреле, а међутим, када би дечка послали на дрво да тресе...
– Тресите ви своју бабу! Па зар ви мислите да репа расте на дрвету!
– О, не расте, па дабоме. Па ко каже да расте? Изразио сам се у слици, чисто фигуративно. Ко год иоле разуме, знаће да сам мислио да дечко затресе лозу.
Онда овај старац устаде и исцепа лист на парчиће, изгази их, па разби штапом пуно чега по соби, рече ми да се разумем као во, па изиђе и залупи врата: кратко речено, тако се понашао да помислих да се збиља због нечега наљутио. Али не знајући каква му је невоља, нисам му

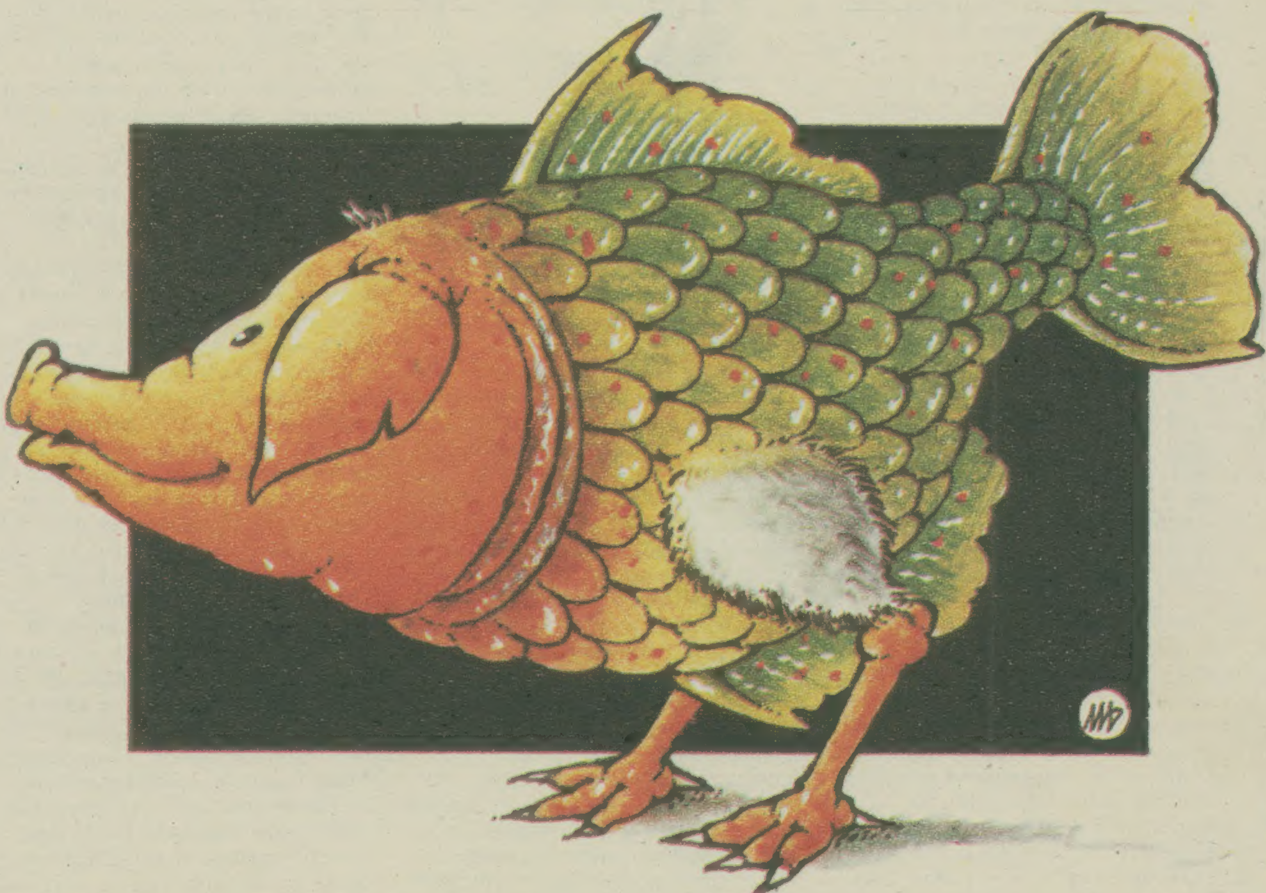

могао помоћи.
Ускоро затим неки дугачки мршавко, прави живи леш, коврџица дугих до рамена, који се недељу дана није бријао, тако да је стрњика расла по брдима и долинама његовог лица, улете на врата, укипи се, стави прст на уста, а главу и читаво тело погну и поче да ослушкује.
Ништа се није чуло. Ослушкивао је даље. Опет ништа. Онда обрте кључ и опрезно, на прстима, приђе ми на пристојно одстојање и, пошто ме је неко време врло значајно гледао у лице, извуче савијен примерак нашег листа са груди, и рече:
– Ево, ви сте то писали... Прочитајте ми... Брзо! Олакшајте ми. Ја патим.
Прочитах му као што следује и, док су се реченице низале из мојих уста, видео сам како му је лакше, како му напети мишићи попустише, како му преплашеност ишчезе с лица, спокојство и мир овладаше њиме, као кад изгрије милосрдна месечина над опустошеним крајем.
„Гуано је дивна птица, али изискује много пажње при гајењу. Не би га требало увозити у овај крај пре јуна ни после септембра. Зими га ваља чувати у топлоти, да може излећи мале. Очигледно је да ће ове године бити позна сетва. Стога биће од користи земљораднику ако почне расађивати класје од пшенице и хељдине колаче јула уместо августа.
Сад што се тиче бундеве. Ова је врста јагоде међу домороцима Нове Енглеске. Они је претпостављају и самоме огрозду, за справљање воћног бурека, а што се тиче исхране стоке, полажу је кравама радије него и саму малину, пошто је бундевица и хранљивија и издашнија. Иначе, бундева је једино зеље из породице поморанџи које успева и на северу, наравно, изузимајући тикву и две-три сврсте дулека. А обичај да се бундева сади испред шикарја брзо излази из моде, јер се утврдило да бундева не даје добру хладовину, као што се испрва мислило, штавише, могло би се рећи да бундева и није сеновито дрво.
А сад, како се примиче топло време и гусани бацају икру у велике..."
Узрујани слушалац скочи на мене, узе ми руке у своје руке и узвикну:
– Его, ето... доста је толико! Сад знам да ми ништа не фали, јер сте прочитали новине баш исто онако као и ја, од речи до речи. Него, странче, кад их јутрос први пут прочитах, рекох у себи, а тако нешто о себи никада досад веровао нисам, мада су ме пријатељи строго чували, рекох и увидех и убедих се одмах да сам збиља луд. Дрекнух, да се на две миље чуло, и кренух да неког убијем... јер, овај, знао сам да ће ово пре или после доћи, па зашто не бих одмах отпочео? Прочитах опет један од оних ставова да се сасвим уверим, па упалих кућу и пођох главом без обзира. Осакатио сам већ неколицину а једног сам натерао на дрво, где га могу ухватити ако баш хоћу. Али, као помислих, свратићу уз пут овако, да проверим, а сад сам сигуран и кажем вам, срећа је за онога човека на дрвету. Убио бих га сигурно на повратку. Збогом, господине, збогом! Скинули сте ми грдан терет са душе. Мој разум је издржао напор вашег чланка из пољопривреде и знам да га ништа више не може пореметити. Збогом, господине!
Било ми је мало пријатније да слушам о сакаћењу и палежу којима се овај забављао, јер сам се малчице осећао као саучесник његов у свим тим злочинима.
Али ове мисли брзо одагнах, јер стални уредник уђе у собу! (Мислио сам у себи: да си отишао у Тунгузију, куда сам те послао, имао бих прилике да нешто урадим, али ниси хтео, и ето те, дошао си. Слутио сам нешто да ћеш ми доћи.)
Уредник је изгледао тужан, сметен и погружен.
Погледа на лом што су га онај стари љутити господин и она два сељачића направили, па ће рећи:
– Жалосно... врло жалосно. Боца с лепком је разбијена, па шест окана, па пљуваоница, па оба чирака. Али то још није најгоре.

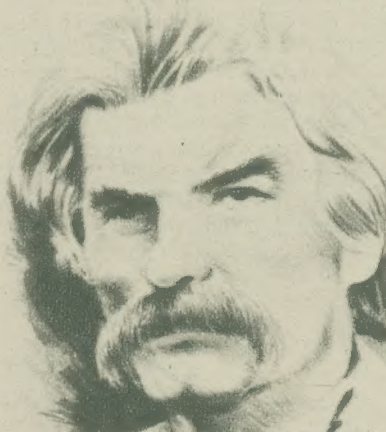

Писац ове приче Марк Твен

Сам добар глас листа погођен је... и то за свагда, страх ме да кажем. Истина, никад се још лист није толико тражио, нити се продавао у толиком броју, нити се толико прочуо – али зар је коме стало да се прочује као лудак и да успева на рачун помућене свести? Пријатељу, као поштен човек рећи ћу вам ово: улица је пуна света, неки су се чак и на ограду попели: чекају да вас виде, јер мисле да сте шенули. А како не би кад су прочитали ваше уводне чланке. Чланци су вам ругло за штампу. Е, ко вам само тури у главу да умете уређивати лист ове врсте? ...Изгледа да немате ни најосновније појмове из пољопривреде. Бркате брану и бразду, као да је то једно исто, причате о добу када се краве тимаре и препоручујете припитомљавање твора, јер, велите, воли да се игра и изврсно хвата пацове! Ваша примедба да ће се шкољке смирити ако им се свира, бесмислена је... потпуно бесмислена. Шкољке су увек мирне. Шкољке се нимало не заносе музиком. Ах, земљо, отвори се! Пријатељу драги, да сте за свој задатак у животу изабрали стицање незнања, не би са више успеха положили докторски испит него што сте га данас положили. Тако нешто још нисам видео. Ваша опаска да је дивљи кестен као трговачки артикал све омиљенији, просто је срачуната да упропасти овај лист. Молим вас да прекинете овај посао, и да се чистите одавде. Није ми више потребан одмор... Ох! Зашто ми нисте казали да немате појма о пољопривреди?
Ја се тада разгоропадих:
– Зашто? Па да вам кажем, ви, кукурузу један, ви, главо од купуса, ви, чедо карфиолово! Први је пут да чујем овакву увреду. Да знате, ја сам новинар већ четрнаест година, а сад први пут чујем да човек треба нешто да зна да би уређивао новину. Ви, репо! Ко пише драмске критике за другоразредне листове? Зар то није гомила обућарских калфи и дрогеријских шегрта, који таман толико знају шта је добра глума колико и шта је добра земљорадња, и ништа више. Ко пише књижевне приказе? Они који ниједну књигу не написаше! Ко саставља оне чланке из финансијских наука? Они који су дибидус незналице у томе послу! Ко критикује походе на Индијанце? Господа која не умеју разликовати томахавк (секирицу) од вигвама (колибе), који нису трчали са томахавком у руци и који никад нису били у положају да чупају стреле из лешева чланова своје породице, па да тим стрелама пале ватру крај вечерњег шатора! Ко пише трезвењачке апеле и галами против пуне чаше? Људи што до гроба неће трезвено одахнути. Ко уређује пољопривредне листове, ви... корену један? Обично људи пропали било као песници, било као писци јевтиних романа и сензационалних драма, или као уредници друштвене хронике у листовима, ето, ти падају на пољопривреду, као на привремени спас од просјачког штапа. Ви да ми солите памет о новинарству! Господине мој, прошао сам кроз њега од алфе до омеге, и кажем вам: што човек мање зна, више се чује и више зарађује. Ко зна, можда бих и ја стекао име у овом хладном и себичном свету, да сам нешто био незналица место што сам образован човек, да сам био безобразник место што сам скроман. Одлазим, господине. Пошто сте овако са мном поступили, одлучио сам да вас напустим. – Казао сам да могу вашим листом заинтересовати све слојеве... Стекао бих вам читаоце какве још ниједан пољопривредни лист није имао... Међу њима не би био ниједан пољопривредник, ниједан једини човек који зна каква је разлика између бреске и диње. Ви губите овим раскидом, а не ја, пито моја од корова! Збогом!

Марк ТВЕН

ХИТЛЕР У ПАРИЗУ – ПРВИ И ПОСЛЕДЊИ ПУТ

Хитлер је посетио Париз у недељу 23. јуна 1940, непосредно пошто су немачке трупе окупирале готово целу Француску.

Два дана пре тога, двадесет и првог јуна 1940. године, Хитлер се великим „мерцедесом" довезао на један пропланак у Компјењу где се од 1918. године чувао вагон у коме је потписано примирје. Сада, после муњевите победе. Немци су желели да у том истом вагону потврде свој тријумф и на папиру. Хитлер је брзим кораком прелазио чистину кад је угледао гранитни блок висок отприлике метар. Застао је, пришао му ближе и прочитао речи уклесане у камену: „Овде је 11. новембра 1918. злочиначку охолост немачког царства победио слободан народ који су покушали да покоре".

Амерички новинар Вилијам Шајрер који је пратио Хитлера и његову свиту – Геринга, Браухича, Кајтела, Редера, Рибентропа и Рудолфа Хеса – овако је описао фирера у том тренутку:

– Гледао сам то лице много пута и у значајнијим тренуцима његовог живота, али никад га нисам видео овакво. Данас је оно горело од презира, беса, мржње, освете и тријумфа. Гледао је споменик с презиром, ван себе од беса што једним ударцем пруске чизме не може да избрише ове изазивачке речи. И као да његово лице није довољно изражавало шта осећа, подбочио се, уздигао рамена и раскречио ноге. Била је то поза пуна жестоке мржње према овом месту и свему што је оно представљало у току двадесет и две године колико је било сведок понижења немачког царства.

У вагону, Хитлер је сео у фотељу у којој је 1918. био маршал Фош и чим је фелдмаршал Кајтел прочитао уводни текст услове предаје, устао је и изашао...

Нем и намргођен

Било је око пет ујутру 23. јуна 1940. кад је „FW 200 кондор" слетео на аеродром Бурже. Чекала су их многобројна кола. Хитлер је сео у прва, поред шофера, позади су се сместили Брекер, Шпер и Гислер. Предграђе Париза потпуно

НАПОЛЕОН ЈЕ МРТАВ, ЈА САМ ЖИВ!

ЗАШТО ЈЕ ВОЂА ТРЕЋЕГ РАЈХА ПОСЕТИО „ГРАД СВЕТЛОСТИ" ДОК СЕ ЈОШ ДИМ НА РАТИШТУ НИЈЕ СЛЕГАО: ДА ЛИ ЗБОГ ЗГРАДЕ ОПЕРЕ, КАКО ЈЕ ТВРДИО, ИЛИ, ШТО ЈЕ ВЕРОВАТНИЈЕ, ДА СТАНЕ ПРЕД ГРОБ ВЕЛИКОГ ВОЈСКОВОЂЕ.

је пусто. Заједно с армијом која се повлачила у хаосу, становници главног града, покупивши само оно најпотребније, побегли су пред немачким трупама у једном од најстрашнијих примера избеглиштва у историји: друмовима Француске лутало је више од пет милиона људи без крова над главом и хлеба...

Под сунцем које се све више дизало засјала је позлаћена купола Опере, оне Опере коју је Хитлер толико желео да упозна верујући да ће око ње затећи мноштво света. А шта га је дочекало – Париз нем и намргођен. Па ипак, кад је угледао Оперу, Хитлер није издржао: искочио је из кола. Лице му је сијало од задовољства.

Испред главног улаза фирера је дочекао представник Вермахта. Опера је била пуста, остали су само ватрогасци.

– То је најлепше позориште на свету – фирер није могао да задржи узвик.

На изласку је замолио мајора Брекера који је пошао у Париз на његов захтев, да захвали чувару који их је допратио до излаза.

Ађутант Брикнер покушао је у међувремену да му тутне богату напојницу али је чувар одлучно одбио. Увређен Хитлер је затражио од Брекера да се умеша. Међутим, чувар је и њега одлучно одбио.

Ајфелова кула представља изванредан спој технике и функције – изјавио је Хитлер. И овде ни живе душе. Париз је опустео

Преселићемо Јелисејска поља

Кола су се упутила према Јелисејским пољима. Вођа Рајха наредио је да се вози што спорије. Ко зна који пут поредио је изглед, перспективу, споменике, с пројектима којима је већ „украсио" немачке градове. И овде је тражио неке детаље за поређење. Кола су се зауставила:

– Шпер!

ПОРУКА НЕМАЧКИМ ГЕНЕРАЛИМА ПАРИСКЕ ВОЈНЕ ОБЛАСТИ

„Изричито забрањујем да се према француском народу опходите као освајачи. Учините да сваки Француз може да каже: – Лагали су нас, фирер нас воли... Желим да за неколико месеци шетам Паризом као Берлином без пратње само с преводиоцем да бих могао да разговарам с пролазницима, трговцима обичним народом да их питам о њиховим потребама, жељама и да им докажем куд их је одвела демократија. Рачунам на вас да ћете учинити све да ме у овој земљи заволе јер ја као и сви који су стварали нови поредак имам потребу да радим у атмосфери симпатије и било би ме стид кад би у гомили народа који ме слуша био само један човек који би ме осећао као непријатеља.

Адолф Хитлер"

Медаља искована у част боравка у Паризу. Свом фотографу Хајнриху Хофману Хитлер ће рећи касније: – Био је то највећи тренутак у мом животу. И најлепши.

– Да мој фиреру?

– Измерите ширину авеније.

Вођа је веровао да се ради само о којем метру разлике у корист Париза. Будући министар Шпер је послушао. Кад се вратио у кола с резултатом, изазвао је Хитлеров бес:

– Изградићемо у Берлину улицу победе која ће бити пет-шест метара шира.

Прошли су Авенију Фош, па Авенију Рајмона Поенкареа, пресекли Трг Трокадеро...

Кола су скренула према Дому инвалида. Приближавао се најзначајнији тренутак посете. На Тргу Вобен, испред Дома, Хитлер је угледао споменик подигнут у част генерала Манжена. За Хитлера Манжен није био само један од победника из 1918 већ и неко ко је окупирао Рур 1921. године.

Заповест ће бити дата и ускоро овај споменик више неће постојати.

У Дому, Хитлер је кренуо према огради од белог мермера зауставио се мало нагнуо и размишљао посматрајући гробницу „малог Корзиканца" који је пола света бацио под ноге и Париз као врхунац тријумфа.

Наполеон је био мртав. Он, нови Наполеон био је жив. Под њим је била сва Француска и гроб великог узора: пред њим нове победе. Наполеон је мртав! Живео Наполеон!

Наставили су пут Булеваром Сен Мишел према Сени. Париз се полако буди.

Најзад Трг Вандом који је Хитлеру омогућио да се увери колики је Наполеонов утицај у архитектури Париза. Вратили су се до Опере. Трг Клиши, Пигал. Црква Сакр Кер. За ову циновску лепотицу Хитлер је имао једну једину реч: – Грозно!

Било је 8.15. Топло јутро, сунце високо на небу без иједног облака. Посета је завршена. Хитлер се опростио од пуковника Шпајдела који га је све време пратио. Колона је кренула према аеродрому Бурже.

Три часа да би се видео Париз. Уобичајена туристичка путања, изузимајући Нотр Дам – и то што је прескочена изненађује. Можда, да би поправио то што је пропустио, Хитлер наређује пилоту Бауру да направи један круг изнад Париза.

Пилот додаје гас. Мотор почиње јаче да бруји и удаљава се. Хитлер више неће сањати Париз.

Истог дана, по налогу Хитлера, фелдмаршал Кајтел издаће наређење да се из Дома инвалида „узму натраг историјски предмети који потичу из Немачке". Пљачка главног града Француске почела је истог дана, кад је завршена и његова једина посета Паризу. Прва и последња.

В. Х. С.

Потпуно пуста Јелисејска поља: Хитлер је наредио да се зауставе кола и министру Шперу наложио да премери ширину улице. Резултат га је разбеснео.

ЧУВЕНИ

1

КАПЕТАН КИД, бар тако верују многи, није имао времена да се врати по своје благо које и данас лежи закопано на неком пустом острву Прославио се као званичан пират британске круне: бродом „Авантура" који је 1695. добио од Виљема III, пресретао је непријатељске бродове, заробљавао их и пљачкао. На својој последњој пловидби за Америку заробио је неколико француских бродова и домогао се богатог плена у злату. Кад је стигао у Њујорк, ухапшен је и осуђен на смрт, али не због пљачке већ што је кофом убио једног бунтовног члана своје посаде

2

МАЈОР БОНЕТ, угледан британски официр са острва Барбадоса напречац је одлучио да постане гусар. Купио је брод, окупио посаду, па иако ништа није знао о морепловству, кренуо у авантуру. Већ на првој пловидби опљачкао је 4 лађе и, верујући да је постао прави гусар, удружио се с Тичем. Али, Црна Брада је убрзо преузео новајлијин брод, а Бонета оковао. Бонет је ипак успео да побегне. Ухваћен је после неколико година и обешен. Бонет је био познат по томе што је своје заробљенике осуђене на смрт терао да ходају по дасци све док не падну у море.

5

АНА БОНИ, кћерка богатог адвоката који се населио у Каролини, још је од ране младости показивала своју некротиву нарав. У наступу беса избола је ножем своју служавку, тајно се удала за неког морнара, због чега је отац избацио из куће и, најзад, преобучена у мушкарца укрцала се на гусарски брод. Њена слава гусарске краљице расте и она ниже успехе све док се 1720. није сукобила са једним ратним бродом са Јамајке. У борби прса у прса њени гусари су се кукавички сакрили под палубу а она је наставила јуначки да се бори са сабљом у руци, све док није ухваћена.

6

ЏОН АВЕРИ, познат под надимком Дугачки Бен, још првих дана свог живота на мору успео је да побуни своје другове морнаре и преузме команду над бродом. Прославио се више лукавствима него биткама. Варао је своје противнике, па чак и пријатеље. Уз обалу Гвинеје дизао би енглеску заставу, намамљивао домороце на брод, одузимао им злато а њих продавао као робове. Чак је успео да превари многе гусарске капетане наговоривши их да му предају своје благо на чување. Наравно, више га никада нису видели. И поред огромног богатства умро је у крајњој беди.

ГУСАРИ

3

ЦРНА БРАДА – под тим надимком био је познат гусарски капетан Тич – пловио је уз обалу Северне Америке. Пошто је потопио многе лађе и опљачкао силно благо, затражио је помиловање од гувернера Северне Каролине давши баснослован мито. Енглези нису признали то помиловање и гонили су га све док у једној бици Црна Брада није пао са 25 рана. Сам изглед овог гусара утеривао је страх у кости: био је огроман, а своју дугу црну браду је пред сваку битку уплитао у кикице везане шареним машницама. Увек је био наоружан са по два пара пиштоља

4

ЛУЈ МИСОН верно је служио на француском ратном броду „Победа" све док у једној бици нису погинули капетан и већина официра. Посада се тада побунила и изабрала Мисона за гусарског капетана. Под његовим утицајем гусари су одлучили да плове под заставом бораца за људска права и оснују прву гусарску државу коју би назвали Либерталија. Необични гусари опљачкали су многе бродове али су се тако пристојно понашали да су се са својим жртвама растајали готово као пријатељи. Држава коју су основали на Мадагаскару распала се после Мисонове смрти

7

ХЕНРИ МОРГАН је стекао славу нападом на Панаму. Панамски земљоуз, испресецан мочварама и џунглом, прешао је непримећен и изненада напао главни град земље. На повратку је морао да употреби 200 мула да би понео опљачкано злато и сребро. Када је ово огромно благо укрцао на брод, већину гусара оставио је на обали и кришом, у глуво доба ноћи, отпловио не оставивши својим друговима ни храну, ни бродове. Најзад је, после више година, ухаћен и одведен у Енглеску. Али уместо да му суди као гусару, Чарлс II га је произвео за витеза и наименовао за вицегувернера Јамајке!

8

КАПЕТАН КОКЛИН се налазио код Бахама када је 1717. Британија обећала слободу свим гусарима који се предају. Предао се и он али само да би се укрцао на велики једрењак који је преотео од капетана и претворио га у гусарски брод. Намамљени изгледом трговачког брода, гусарски капетан Девис и Ла Буш напали су Коклина да би, кад су измењали прве плотуне, увидели заблуду. Да би прославили овај сусрет, три капетана су приредили пијанку која је трајала два дана и две ноћи. Са гусарских бродова орила се песма све док и последњи гусар није пао од умора.

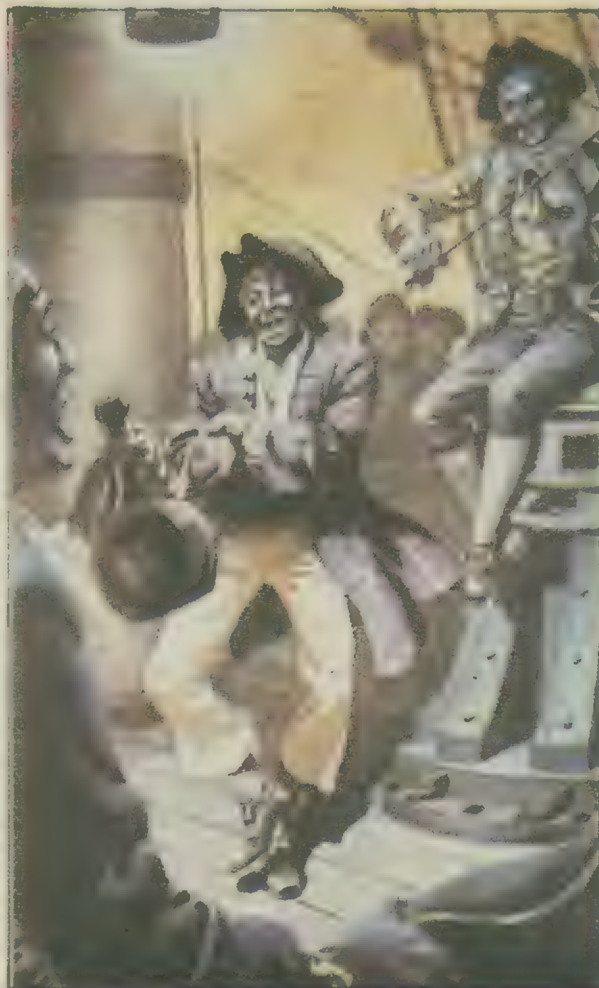

И ФАРАОНИ СУ СЕ ЧЕШАЛИ

ВАШКИ ЈЕ СВАКА ГЛАВА ДОБРА

ВЕОМА ДОСАДНИ ПОДСТАНАРИ. КАД СЕ УШИ СА СВОЈОМ МНОГОБРОЈНОМ ПОРОДИЦОМ УСЕЛЕ У КОСУ, ЧОВЕК ЈЕ НА ВЕЛИКИМ МУКАМА.

Брижна вашка труди се да јој деца преживе и што пре одрасту па пажљиво бира место где ће положити гњиде. Јајашца обично размешта у најтоплије крајеве главе – око ушију и на потиљку. Оптужују је да воли само прљаву косу и то је, ваљда, основни разлог што данас многи родитељи нерадо признају да им дете има ове досадне подстанаре. А овај сићушни паразит (не већи од 2 до 3 mm) у ствари не прави питање да ли ће се због њега чешати краљ или просјак. Вашки је свака глава добра.

Вашке које се срећу на човеколиким и другим мајмунима само су подврста Pediculus humanus паразита; то је још један (макар и мали) доказ блиског сродства ових животиња са човеком, а уз то и потврђује да су вашке старе колико и човечанство. Њени далеки преци кињили су чак и фараоне древног Египта и њихове поданике и доживели бесмртност. На мумијама (а зна се да су само богати могли да плате балсамовање својих умрлих) научници су нашли вашке! Оне упорно прате човека већ хиљадама година и не дају му мира. Има их подједнако и у развијеним и неразвијеним земљама. Није онда ни чудно да за њих биолози кажу да су космополите – цео свет је њихов!

Паника међу инсектима

Једно време као да су сви одахнули – о вашкама се знало само из прича и уџбеника. Послератне генерације успешно су се бориле против ових нападника разним препаратима, посебно ДДТ-ијем који се налазио у широкој примени још од 1943. године. Генерације и генерације деце нису знале за досадан свраб у коси који изазивају непозване главене ваши (Pediculus capiti), у народу познате као црне.

Посебно педесетих година међу вашкама влада права пометња. Људи их успешно уништавају јаким инсектицидима а уз то их коси и вирус који се јавља у њиховим редовима. Из те борбе ипак успевају да преживе супер јединке које су, додуше, нешто мање, али, како кажу паразитолози, знатно отпорније него раније. Мутација међу вашкама донела нам је, хтели ми то или не, још отпорније примерке.

Пре десетак година (ДДТ је као отровна супстанца која разорно делује на нервни систем у међувремену избачен из употребе) нежељени паразити поново су се појавили и у најразвијенијим државама Европе и САД (наравно и у Југославији). Пошто је њихов лагани али сигурни поход био толико неочекиван, многи су пред „вашљивим" проблемом једноставно затварали очи. Учитељи, а још више родитељи, прикривали су да деца имају вашке, „зар да признају ту срамоту!"

А овим бубицама довољно је да, у игри, једно дете принесе главу другом детету (црне вашке највише нападају млађе) и већ су нашле нову средину где ће се разбашкарити.

Једна мама вашка плус тата вашка значи од 4 до 7 гњида дневно. Из јајашца за осам дана настане ларва, за следеће две недеље ето нове вашке. Припијена пљоснатим телом уз влас и чврсто закачена канџицама са шест ногу вашка је спремна да почне да сиса крв и нервира онога у чију се косу уселила. Супер мама (већа је од мужа и дуже живи од њега 4 дана – 33 укупно) брине се да остави за собом што бројније потомство – „изроди" и 250 будућих нападника.

Што се више чешеш – мужевнији си

Када су људи схватили да вашке поново освајају, било је већ касно јер су оне већ запоселе толико глава да су постале озбиљан проблем. Тако, на пример, неки педантни статистичари из САД израчунали су да до 1990. неће бити ниједног човека у Америци без вашака! Можда је ово предвиђање мало претерано, али боље и то него скривати вашљивост пред светом.

У Југославији још не постоји организована заштита, чак се и не зна колико има вашљивих из једноставног разлога што родитељи и даље не признају да главе њихове деце пружају гостопримство овим паразитима. Зна се само да их је мање у обдаништима него међу децом која остају у школи на такозваној продуженој настави.

Требало би сваки случај пријавити јер тако постоји могућност да се број деце са вашкама смањи. У Шведској, ако се у неком одељењу појаве вашљиви, пуштају децу на седмодневни распуст, а у учионици истичу обавештење.

Вашке не треба крити, оне нису никаква срамота (у неким заосталим племенима чак се сматра да је мушкарац са вашкама – мужевнији). Оне су – невоља. Мука. Јасно је да за подношење ових досадника заиста треба имати ако не храбрости, а оно, сигурно, јаке нерве јер уколико се вашке пусте да се слободно размножавају човек може у глави да их има и неколико стотина (у просеку их је од 10 до 20).

В. СОФРЕНОВИЋ

ЛЕК НАШИХ БАКА

Пошто су главене вашке веома отпорна врста (отприлике хиљаду ваши за 24 сата попије око милиграм крви, а могу три дана да живе без хране) тешко је решити их се. Шампони „Милинор" и „Педилин" који се купују по апотекама уништавају само живе јединке, гњидама које су чврсто закачене за влас и обавијене опном, не могу ништа. Зато је можда најбоље послужити се лечењем које се примењивало некада.

Гас (петролеј) помеша се у једнаким деловима са маслиновим уљем (може да послужи и обично) и том течношћу се добро намаже читава коса. Глава се умота пешкиром и сачека се најмање 3 сата. Коса се после тога опере и ишчешља густим чешљем умоченим у топло сирће. Ово се понови после седам дана да би се вашке које су се случајно развиле из преосталих гњида коначно уништиле. Гас и уље иначе не могу да нашкоде коси.

ПРОЧИТАЈ ПРОСКИТАЈ

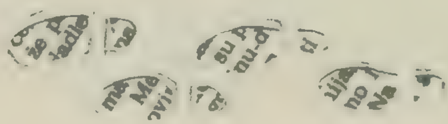

МИСЛЕЋЕ ДРВО

Кад инсекти нападну неко дрвеће, оно се, богме, јуначки брани. Тако јова и ива, на пример, кад их опседну гусенице почињу да производе хемијску материју од које њихово лишће постаје практично несварљиво и нападач се убрзо повлачи. Али, није то најинтересантније у вези са јовом и ивом: и друге јове и иве, у пречнику до 60 сантиметара, почињу да производе исту отровну материју мада их гусенице још нису напале. Овај феномен први је открио амерички зоолог Дејвид Роуз с универзитета у Сијетлу који претпоставља да дрво које буде прво нападнуто даје сигнал за узбуну својој сабраћи, помоћу неке хемијске материје такође. Роуз сад управо трага за том „обавештајном твари" јер би – сматра он – ова материја могла изванредно да се искористи за добијање сигурног средства против прождрљивих инсеката.

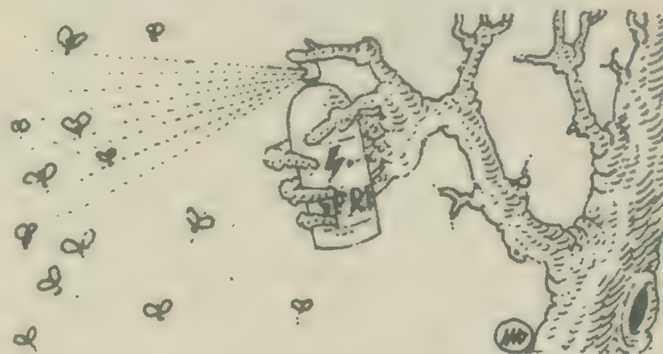

РИБА ЗА СУВО

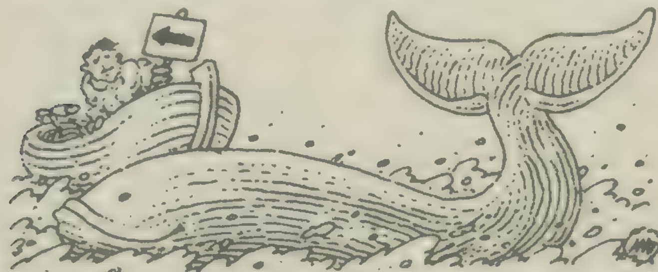

На острву Галапагосу живи необична риба. Име јој је галапагоска диалома. Живи само овде и нигде више. Дугачка је свега петнаестак сантиметара и врло покретљива. Зенице диаломе преполовљене су и то очима омогућава да виде на два сасвим другачија начина – у води и на ваздуху. Како живи у стеновитим подводним лавиринтима који у време осеке остају без воде, ова риба може извесно време да проведе на сувом: скачући с камена на камен лови разне водене живуљке. Али, то још није све! Диалома, баш као камелеон, може да мења боју и прилагођава је средини која је окружује. Кад зграби плен, прибије се уз неки камен, поприми његову боју и – слади се без страха од већих риба.

ВОЛЕ ЛИ ЉУДИ КИТОВЕ?

Просечно једном у две недеље са мола неког од 18 насељених острва архипелага Фаро који припада Данској зачује се повик: „Китови на видику!" То уједно значи и да треба припремити харпуне и ножеве. Најчешће није реч о два, три, пет или десет китова, већ најмање 150 до 200, понекад и 800.

Пошто ова вест муњевитом брзином обиђе острва, за само неколико минута стотине рибара већ је у својим чамцима.

Свако острво има свог представника који руководи операцијама лова, као прави командант неке војне јединице.

После обрачуна с китовима следује такозвана прослава захвалности (не зна се коме). Ова светковина досеже у далеку прошлост. Некад је на овим острвима заиста харала немаштина. За изгладнело становништво месо китова је представљало право спасење.

Острвљани тврде да је смрт за китове потпуно безболна. (Нема објашњења како је то уопште могуће.) Још кажу кад ове огромне рибе залутају у фјордове готово никад не успевају да пронађу излаз. Ту заувек остају заробљене. „Да их ми не поубијамо умрли би сами" – кажу они.

Можда је то тачно, али човек у својој себичности заборавља да би китовима могао и да покаже пут ка отвореном мору и слободи.

ЖЕНА С ВРАТОМ ЖИРАФЕ

Висораван на истоку Бурме од давнина насељава племе Падаунга, познато по пиринчу који се овде узгаја. Овај крај често називају и „Земља жена са вратом жирафе". Легенда каже да је некада давно тигар напао неку девојку и прегризао јој грло. Од тог доба жене овог поднебља носе тешке металне обруче који им потпуно прекривају врат.

Обичај стар вековима живи и данас: девојке ходају гордо уздигнуте главе. Уосталом, оне другачије и не могу: металне огрлице тешке близу десет килограма а високе укупно тридесетак центиметара не дозвољавају им да сагну главу. Несрећнице могу да пију само кроз сламку. Али, због „престижа" и лепоте оне пристају то да трпе.

Глас падаунгских дама звучи као из бунара, али су им зато ход и држање изванредни. У току многих година ношења овог металног „јарма" вратни мишићи готово потпуно атрофирају. У давна времена био је обичај да муж за неверство казни жену скидањем овог украса: врат више није био у стању да држи главу и јадница би најчешће умирала од гушења.

Тек кад је у рангунску болницу стигла жена из племена Падаунга, и лекар је рендгенски снимио, испоставило се да јој врат уопште није истегнут! Само је грудни кош

Један амерички лекар одлучио је да реши загонетку: како се врат извлачи у прави жирафски? Развлаче ли се вратни пршљенови или се истежу лигаменти који их повезују? Можда, се, најзад, повећава само простор који заузимају зглобови између пршљенова?

био страшно спуштен. Констатовано је да су сву тежину сваког новог бронзаног обруча на себе примале кључне кости и ребра. На крају крајева су попустили и опустили се. А врат је једноставно само изгледао дугачак.

ОД БУКЕ ДО БОЛА

Од примене савремених апарата за домаћинство у кућама је све бучније. Ево неколико података. На растојању од једног метра, изражено у децибелима, фрижидер прави буку од 34–52, вентилатор 38–70, апарат за бријање 47–70, фен 59–65, машина за прање рубља 47–72, миксер 49–79...

На сто тридесет децибела звук се претвара у – бол.

ЧУВАААЈ!

Иако су пројектовани за болиде који се крећу и брзином већом од 300 километара, ови точкови из лабораторије „Гудјира" начињени од специјалног материјала. Веома су отпорни и истовремено толико су лагани да се користе и за дечје аутомобиле на педала. Како то они доживљавају лепо се види и на овој нашој слици.

ЖИВОТ ЈЕ ПРИЧА ПРИЧА ЈЕ ЖИВОТ

СПАСОНОСНА ШОЉА ЧАЈА

ВЕЋ 28 ГОДИНА НИТА СВАКОГ 9. ДЕЦЕМБРА ОДНОСИ ЦВЕЋЕ СВОЈИМ КОЛЕГИНИЦАМА СЕЋАЈУЋИ СЕ ДАНА КАДА ЈЕ, ИАКО БОЛЕСНА И МИМО БОЛНИЧКОГ РЕДА, ОДЛУЧИЛА ДА НАПУСТИ СВОЈУ ПОСТЕЉУ И СА ДЕЖУРНИМ БОЛНИЧАРКАМА ПОПИЈЕ ШОЉУ ЧАЈА.

Хладан и влажан децембарски дан. Близу Шефилда двадесетчетворогодишњи Рој Еванс, поручник ваздухопловних снага у области Норфолк (Велика Британија), на око двеста километара од своје базе неочекивано је остао без горива. Како није имао другог избора, одлучио је да напусти свој млазњак. Учиниће то на већ проверен начин помоћу седишта за катапултирање. У даљини су треперила светла великог града.

У болници Лоџ Мур, на периферији Шефилда, осамнаестогодишња болничарка Нита Ричардсон била је на лечењу. У једном крилу болнице лежала је она, а на сасвим другом крају деца о којима је до пре недељу дана и сама бринула. Иако се то косило с кућним редом, Нита је тог поподнева напустила своју собу у којој је лежала сама и придружила се дежурним колегиницама - да с њима мало проћаска уз шољу чаја. Нису ни слутиле да им се несрећа приближава брзином од 800 километара на час.

Из даљине се прво чуо уобичајен звук авиона и то, наравно, није давало повода ни за какву панику. Али брујање мотора убрзо се претворило у праву грмљавину. Болничарка Ширли Тејлор једва је стигла да викне „Сви под кревет!" - сама се бацила на под и покрила главу рукама.

Млазњак је свом силином ударио у болницу око пет по подне. Пао је на кров болнице, буквално сравнио Нитину собу и ходник испред ње, пробио зид и нашао се у дворишту. Од собе за посете, у којој је пола часа раније Нита седела са својом мајком, остала је само гомила цигала и стакла. До те просторије била је соба Елзе Мардок која је следећег дана требало да напусти болницу. Код куће ју је очекивало њено петоро деце.

Кад се млазњак срушио, начелник болнице доктор Кенеди седео је у својој канцеларији. У првом тренутку је поверовао да је авион ударио у централну куполу болнице, високу око петнаест метара. Појурио је пацијентима. Било их је укупно 260. Готово сви су били везани за постељу.

На јужном крилу болнице доктор Кенеди је стао као укопан. У том делу болница је била преполовљена. Зјапила је огромна рупа. Поред рушевина лежали су остаци летелице, обавијени пламеном. Запаљени меци пушкомитраљеза праштали су на све стране.

Нита никада неће заборавити тај тренутак, ту стравичну атмосферу, крике и јауке... Пошто се повратила од првог шока, чула је доктора Кенедија како виче:

– Сви одмах напустите собе!

Кад је видео да Нитине собе више нема, стајао је неко време погружен.

– Где је болничарка Робинсон? – успео је некако да каже.

Одговора није било. Слутио је најгоре. Није желео да ико од пацијената и особља примети његову зебњу. Брзо се прибрао и наредио да се позове и особље које није у смени. Али, то и није било неопходно. Већина је чула за несрећу преко радија и већ се налазила на путу ка болници. За кратко време сви су били на окупу. На срећу, погинулих није било.

Нита је чула доктора Кенедија како се распитује за њу. Није могла да му се јави. Имала је пуне руке посла. Заборавила је на рану од операције слепог црева. Похитала је својим пацијентима на дечијем одељењу. Испред ње је јурила Ширли Тејлор. Пробијале су се кроз рушевине, газиле преко разбијеног стакла и металних комада срушеног авиона.

У дечије одељење прва је улетела Ширли и зграбила двоје болесне деце која су била ван себе од страха. Предала их је Нити, а она их је одмах колицима одвезла до неоштећеног дела болнице. Тако су пребацили и осталу децу.

У међувремену су тешко повређену Елзу Мардок извукли испод рушевина њене собе. Одмах су јој дали морфијум да јој ублаже болове. У операционој сали је чекала екипа лекара. Њихов труд био је узалудан.

За то време у дворишту се увелико извијао пламен. Претила је опасност да се пожар прошири на гаражу и складиште бензина и бутан-гаса, млазњак се зауставио само неколико метара даље. Вратар тог дела болнице брзо се снашао. Дохватио је апарат за гашење пожара и уперио га ка олупини. Кад је угасио и последњи пламичак, придружио се двојици својих колега који су трагали за пилотом...

А шта се за то време догодило поручнику Евансу? Срећно је на свом седишту за катапултирање слетео на пољану неколико километара од болнице. Приликом приземљења само је лакше угануо ногу. Дошао је до друма и зауставио први ауто. Кад се убрзо нашао у хотелу у Шефилду, чуо је за несрећу преко радија. Одмах је затражио да га превезу до болнице. Желео је да и сам помогне.

Две најмлађе болничарке, Нита и Ширли постале су нераздвојне пријатељице. Везује их тај дан кад је Нита прекршила правила болнице и скокнула до својих колегиница на шољу чаја.

Остаци млазњака који је готово преполовио болницу.

ПЛАНЕТА МАЈМУНА: ПЕЋИНЕ МУТАНАТА

I ДЕО

МЛАДИ ЧОВЕК ЏЕЈСОН И ЊЕГОВ ПРИЈАТЕЉ ШИМПАНЗО АЛЕКСАНДЕР, КРЕНУЛИ СУ У ПОТРАГУ ЗА УПРАВИТЕЉЕМ СЕЛА **ЗАКОНОДАВЦЕМ.** УСПЕЛИ СУ ДА ПОБЕГНУ ПРЕД ПОТЕРОМ ОДМЕТНИКА, АЛИ НАШЛИ СУ СЕ У ЗАБРАЊЕНОЈ ЗОНИ. ИЗНЕНАДА, ПРЕД ЊИМА СУ ИСКРСЛА КОСМАТА СТВОРЕЊА...

БИО ЈЕ ТО ПРИЗОР КАО ИЗ ПАКЛА. ТОПЛОТА ЈЕ БИЛА СТРАВИЧНА, А ЗВУЦИ СУ ПАРАЛИ УШИ И СЛУЂИВАЛИ ПАМЕТ... .

ЦРТАЈУ: M. Esposito, M. Ploog, G. Tuska, M. Chiaramonte
ПИШУ: D. Moench, E. Lawrence, D. Johnson, G. Gerani

РЕКАО САМ ДА УСТАНЕШ, ГЛУПА ЖИВОТИЊО!
ФИЈУ!
УР-РРГ!
БИЧ ЈЕ ЗАФИЈУКАО...

СТВОРЕЊЕ СЕ ПОДИГЛО СПРЕМНО ДА ПОБЕГНЕ...

...АЛИ СВЕГА ДЕСЕТАК КОРАКА...
СПРИИЗ!

...ПРЕ НЕГО ШТО СЕ ПРЕТВОРИЛО У ГОМИЛУ ПЕПЕЛА...
СПУШШ
КРЗЗЗ

ТО ЈЕ ЛУДИЛО, АЛЕКСЕ!
КО СУ ОНИ?!
НЕКА ТИ СЕ ТВОРАЦ САЖАЛИ... ЦЕЈООНЕ... ОНИ СУ ТВОЈИ ПРЕЦИ!
МУТАНТИ!
ПОГЛЕДАЈ...

ЕВО ЈОШ ДВО-
ЈИЦЕ КОЈИ ЖЕЛЕ ДА ПО-
МОГНУ У ИЗГРАДЊИ
ВЕЛИКЕ РАТНЕ
МАШИНЕ...
... КАО
РОБОВИ
НАСЛЕД-
НИКА!

НЕЋЕ БИ-
ТИ ТАКО,
НИШТАРИЈО!
НЕ!
ЧЕКАЈ!
СТАНИ!

БРЗО, ЏЕЈСОНЕ,
ЧУЛИ СУ ЊЕГО-
ВУ ДРЕКУ!
АРРГ!
ШАК!

ШРАК!
БЕЖИМО
ПРЕ НЕГО
ШТО НАС
ПРЕТВОРЕ
У ПЕПЕО!
СПРИИЗ!
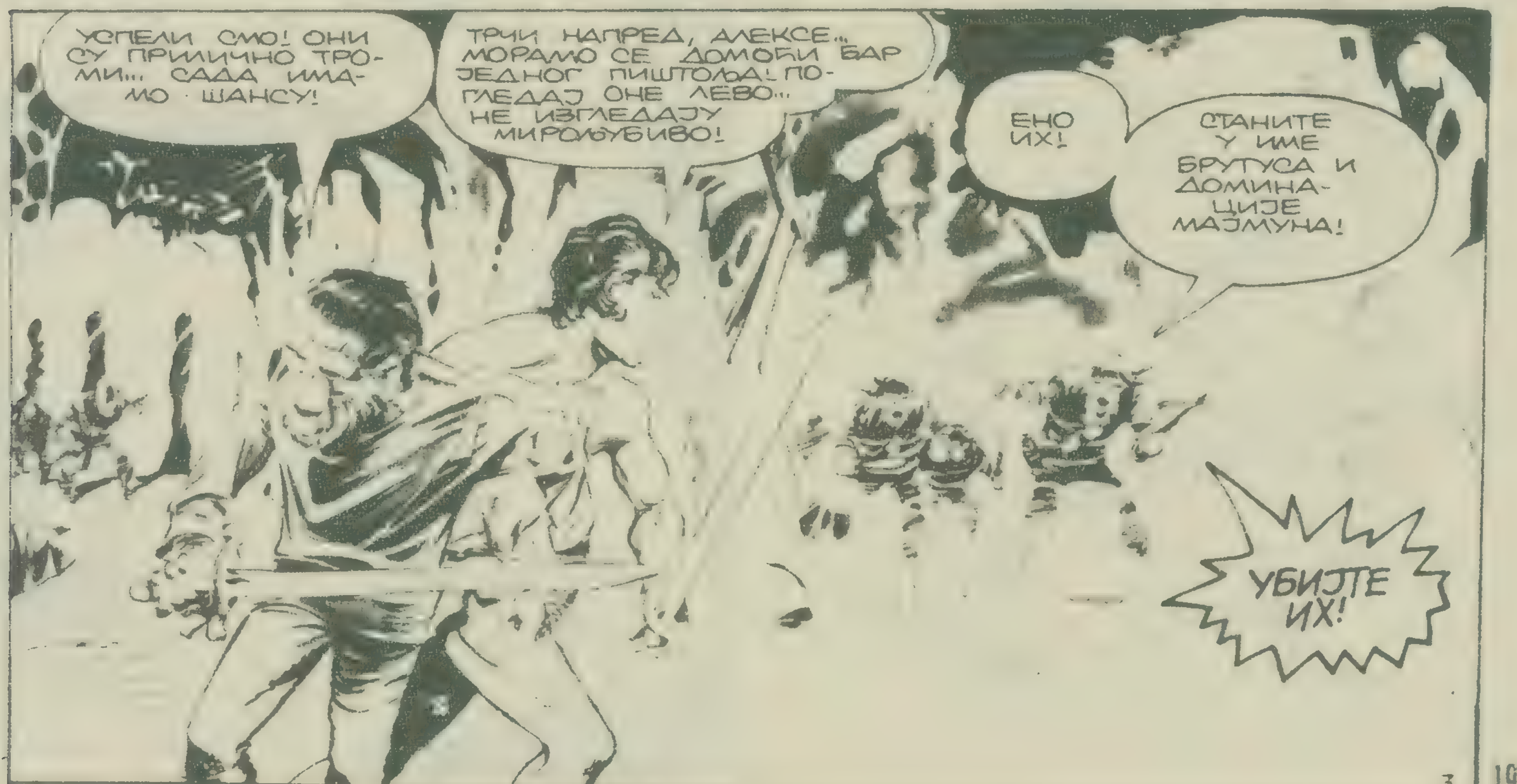
УСПЕЛИ СМО! ОНИ
СУ ПРИЛИЧНО ТРО-
МИ... САДА ИМА-
МО ШАНСУ!
ТРЧИ НАПРЕД, АЛЕКСЕ...
МОРАМО СЕ ДОМОЋИ БАР
ЈЕДНОГ ПИШТОЉА! ПО-
ГЛЕДАЈ ОНЕ ЛЕВО...
НЕ ИЗГЛЕДАЈУ
МИРОЉУБИВО!
ЕНО
ИХ!
СТАНИТЕ
У ИМЕ
БРУТУСА И
ДОМИНА-
ЦИЈЕ
МАЈМУНА!
УБИЈТЕ
ИХ!

КАКО СИ УСПЕО ДА ДОЂЕШ ДО ОРУЖЈА?
МАЛО ЛУКАВСТВО И- ГОТОВО!
ЈОШ МАЛО ПА СМО СИ- ГУРНИ!

ПОГЛЕ- ДАЈ, ЦЕЈ- СЕ...
...ТАМО У МАГ- ЛИ...
АХА! ВИДИМ!
ИЗГЛЕДА КАО ДА...

СТИГЛО ЈЕ ПОЈАЧАЊЕ...
ЗДЕПАСТА, ЉУТИТА СТВОРЕЊА СУ НАПРЕДОВАЛА КРОЗ РУШЕВИНЕ. ВОЂА СЕ ЗАУСТАВИО, ПОДВИКНУО НАРЕДБУ ХРАПАВИМ ГЛАСОМ...

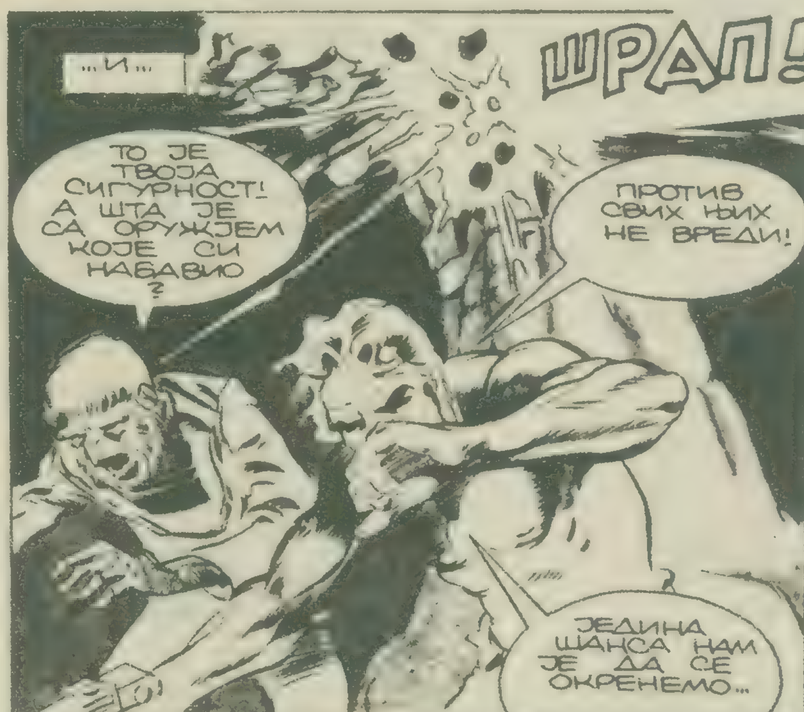
...И...
ШРАП!
ТО ЈЕ ТВОЈА СИГУРНОСТ! А ШТА ЈЕ СА ОРУЖЈЕМ КОЈЕ СИ НАБАВИО?
ПРОТИВ СВИХ ЊИХ НЕ ВРЕДИ!
ЈЕДИНА ШАНСА НАМ ЈЕ ДА СЕ ОКРЕНЕМО...

...И ВРАТИМО У ПЕЋИНУ!
ТОГА САМ СЕ И БО- ЈАО!
АКО ИМАШ БОЉУ ИДЕЈУ, КАЖИ! И ШТЕ- ДИ СВОЈ ДАХ...
... ЈЕР ЋУ ЈА БИТИ У ПЕЋИНИ ПРЕ НЕГО ШТО ИЗБРОЈИШ ДО ТРИ!

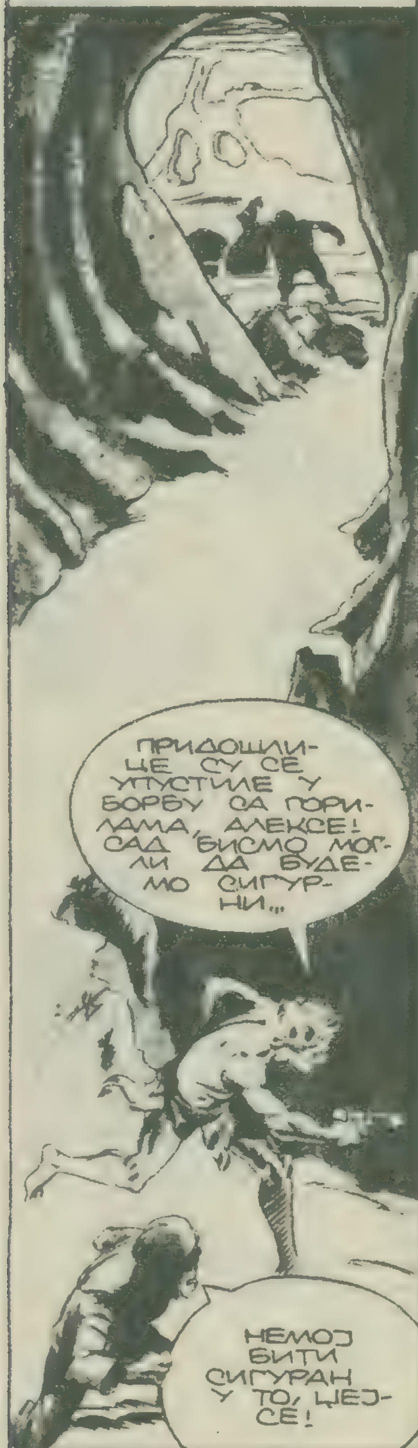
ДОК ЈЕ БОРБА ЈОШ БЕСНЕЛА БЛИЗУ УЛАЗА У ПЕЋИНУ...
ПРИДОШЛИЦЕ СУ СЕ УПУСТИЛЕ У БОРБУ СА ГОРИЛАМА, АЛЕКСЕ! САД БИСМО МОГЛИ ДА БУДЕМО СИГУРНИ...
НЕМОЈ БИТИ СИГУРАН У ТО, ЏЕЈСЕ!

СТВАРНО ТРЕБА ИМАТИ ЖИВЦЕ КАД ТВРДИШ ДА СМО СИГУРНИ... ЗАРОБЉЕНИ УСРЕД ПЕЋИНА У КОЈИМА ЖИВЕ...
...МУТАНТИ! А НИСМО НИШТА БЛИЖЕ СУСРЕТУ СА ЗАКОНОДАВЦЕМ!
ПРЕСТАНИ, АЛЕКС... НИЈЕ ВРЕМЕ ДА БУДЕШ САРКАСТИЧАН! ИМАМО И ДРУГИХ БРИГА...

...КАО ШТО ЈЕ ОВА МАШИНСКА ЈАМА!
НЕ ВИДИМ НИКОГ СЕМ ОВИХ КОСМАТИХ РОБОВА КОЈЕ МУТАНИ ЧУВАЈУ...
УРГ!

АЛИ, НЕ СМЕМО ДА РИЗИКУЈЕМО! ПОКУШАЈМО ДА ЗАОБИЂЕМО ЈАМУ ДРУГИМ ТУНЕЛОМ!
ПОКУШАЈМО!

ДИВНО, ЏЕЈСОНЕ... СПОРЕДНИ ТУНЕЛ НАС ВОДИ У ДУБИНУ, А ОВЕ ФОРМАЦИЈЕ СТЕНА СЈАЈЕ КАО ОКАМЕЊЕНА ДУГА!
ОВДЕ СЕ НЕШТО ДОГАЂА, ЏЕЈСЕ? МУТАНТИ СУ О ЈАМИ ГОВОРИЛИ КАО О РАТНОЈ МАШИНИ! КАКВА ЈЕ ТО МАШИНА И О КАКВОМ РАТУ ЈЕ РЕЧ?
А ОВА КОСМАТА СТВОРЕЊА НАЛИК НА ЉУДЕ И НА МАЈМУНЕ, КО СУ ИЛИ ШТА СУ ОНИ?
НЕ ЗНАМ, АЛЕКСЕ! АЛИ ЈЕДНО ЈЕ СИГУРНО -АКО ИКАД НАЂЕМО ЗАКОНОДАВЦА, ИМАЋЕМО МНОГО ПИТАЊА!
5

ИЗГЛЕДА ДА НЕМА НИКОГ...
ШШШ! ЗАР НЕ ЧУЈЕШ КОРАКЕ?

ДОБИЛИ СМО ИЗВЕШТАЈ О ГУЖВИ КОД СЕКТОРА ТРИ РАТНЕ МАШИНЕ!
СКРЕНИ ДЕСНО... ОНИМ ХОДНИКОМ!

УЉЕЗИ!
ИДУ ОВАМО!
ЗАШТО НЕ СКРЕНУ ЛЕВО? БИЛО БИ КОРИСТИ ОД ТЕ ПРОМЕНЕ...
ПОЧНИТЕ ОДМАХ ПОСТУПАК ИСТРЕБЉЕЊА!

СКРАК!
ЏЕЈСОНЕ!
УПОТРЕБИ ОРУЖЈЕ КОЈЕ ИМАШ!
СКРИИЗ!
ШТА ЈОШ ЧЕКАШ?!

ПРИЛИКУ, АЛЕКСЕ!
ПРИЛИКУ!
СПРИИЗ!
ЕВО ЈЕ!

АЛЕКСЕ... ПАЗИ! ОН ЗАМАХУЈЕ ДРУГОМ РУКОМ!
А ЈА ЋУ СРЕДИТИ ОВОГ!

ОХ, ААА!
ТРАС!
НЕЋЕ ВИШЕ, ПОШТО МУ РАЗБИЈЕМ ЗУБЕ ЊЕГОВОМ МЕТАЛНОМ ШАКОМ!

ТО ЈЕ БИЛА МАШИНА, ЏЕЈСЕ...
...АЛИ ЈОШ РЕАГУЈЕ! ЧУО САМ ДА ДИШЕ, ДОК СМО СЕ БОРИЛИ!
ТО СУ ЖИВЕ МАШИНЕ! ЈОШ ЈЕДНА ЕНИГМА ЗА ЗАКОНОДАВЦА...
АКО И ЊЕГОВА СУДБИНА НИЈЕ ЗАГОНЕТКА!
КРШШШ!

ДОБРО СИ ТО УРАДИО, АЛЕКСЕ! НИСАМ НИКАД ПРЕ ВИДЕО ДА СЕ ШИМПАНЗО ТАКО ДРЖИ!
ЈЕ ЛИ ТО КОМПЛИМЕНТ, ЏЕЈСОНЕ, ИЛИ ЉУДСКА ЉУБАЗНОСТ?
ТИ ЗНАШ ШТА САМ МИСЛИО...
МИСЛИМ ДА ЗНАМ...

У СВАКОМ СЛУЧАЈУ, УСПЕЛИ СМО ДА СЕ ИЗБАВИМО ИЗ РУКУ ТИХ МАШИНА!
ХЕЈ! ШТА ЈЕ ОНО?

7

ДРУГИ ТУНЕЛ... СА НЕКИМ ЧУДНИМ ТРАЧНИЦАМА!
МОЖДА ЈЕ ТО ТРАГ КАКВОГ ЏИНОВСКОГ ЦРВА! КО ЗНА НА ШТА ЈОШ МОЖЕМО НАИЋИ НА ОВОМ ПУТОВАЊУ!

САМО ТРЕНУТАК... ТАЈ ЗВУК...
ПОСТАЈЕ ГЛАСНИЈИ! ТО НИЈЕ ВЕТАР!
НЕШТО ДОЛАЗИ!

ШТА ЧЕКАШ? ЗАР ЖЕЛИШ ДА МАХНЕШ ТОЈ СТВАРИ КАД ПРОЂЕ?
НЕ ПРИЧАЈ КОЈЕШТА, АЛЕКСЕ!
РОАРРР!
БРЗО ДА ПРОНАЂЕМО НЕКИ ЗАКЛОН!

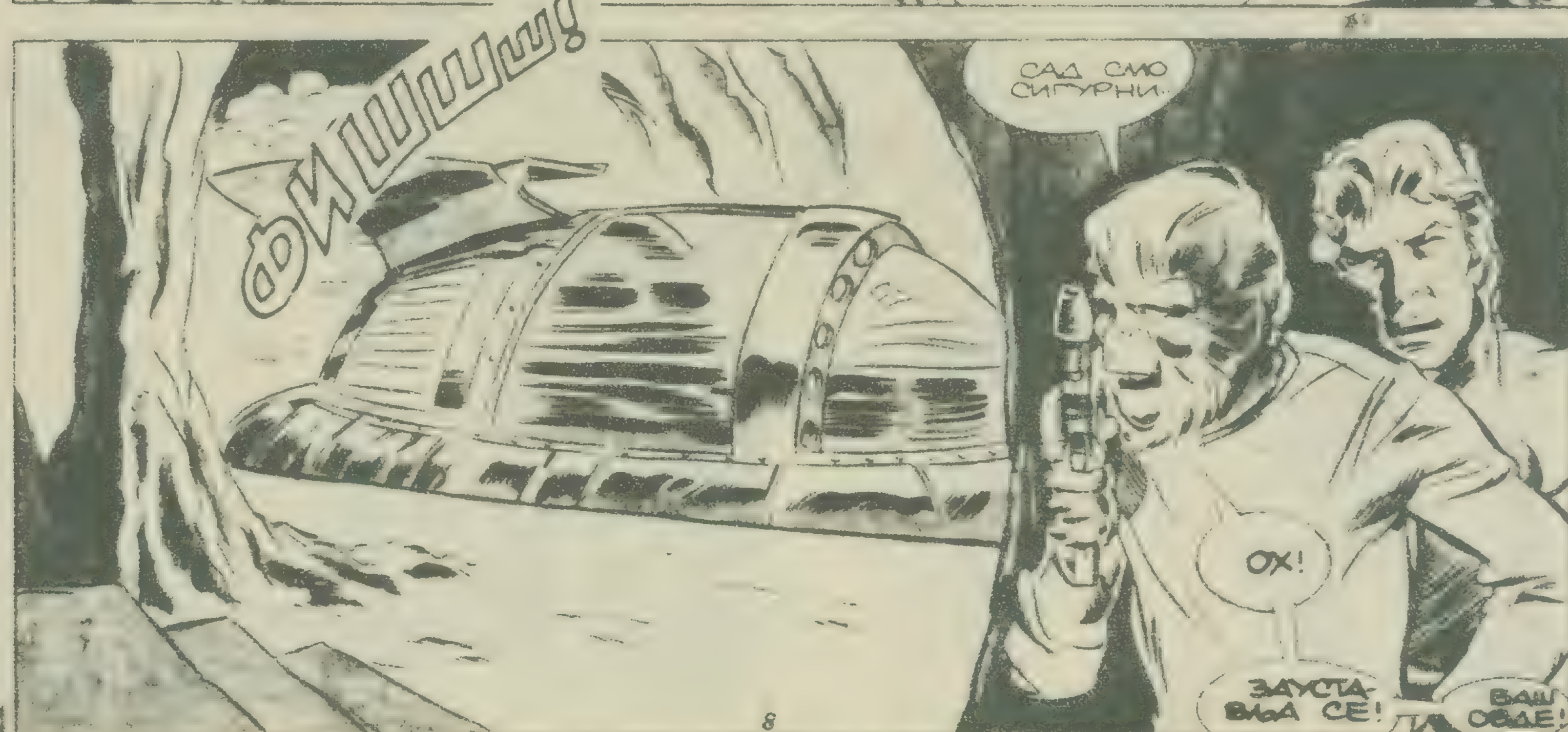
ФИШШШШ!
САД СМО СИГУРНИ...
ОХ!
ЗАУСТАВЉА СЕ!
БАШ ОВДЕ!

8

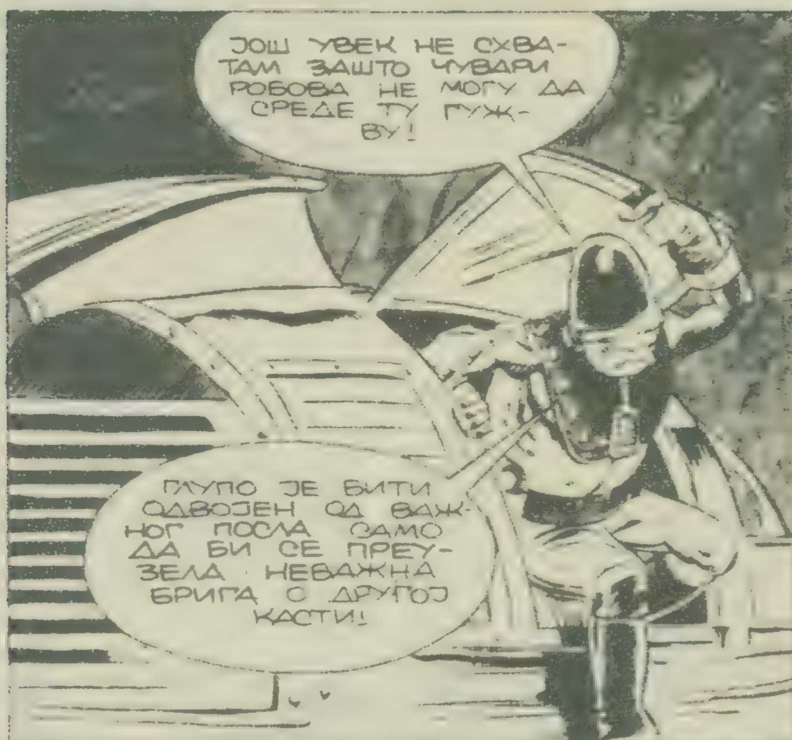
ЈОШ УВЕК НЕ СХВАТАМ ЗАШТО ЧУВАРИ РОБОВА НЕ МОГУ ДА СРЕДЕ ТУ ГУЖВУ!
ГЛУПО ЈЕ БИТИ ОДВОЈЕН ОД ВАЖНОГ ПОСЛА САМО ДА БИ СЕ ПРЕУЗЕЛА НЕВАЖНА БРИГА О ДРУГОЈ КАСТИ!

ОХ, ЗНАШ КАКВИ СУ ЧУВАРИ РОБОВА! ЈЕДИНА КВАЛИФИКАЦИЈА ЗА УПРАВЉАЊЕ РОБОВИМА ЈЕ ПОТПУНА НЕУПУЋЕНОСТ У ДРУГЕ ОБЛАСТИ!
У ПРАВУ СИ...
УЗГРЕД, ЈЕСТЕ ЛИ ПОСТИГЛИ ИКАКАВ НАПРЕДАК У СЛУЧАЈУ **НОВОГ ЗАТВОРЕНИКА?**

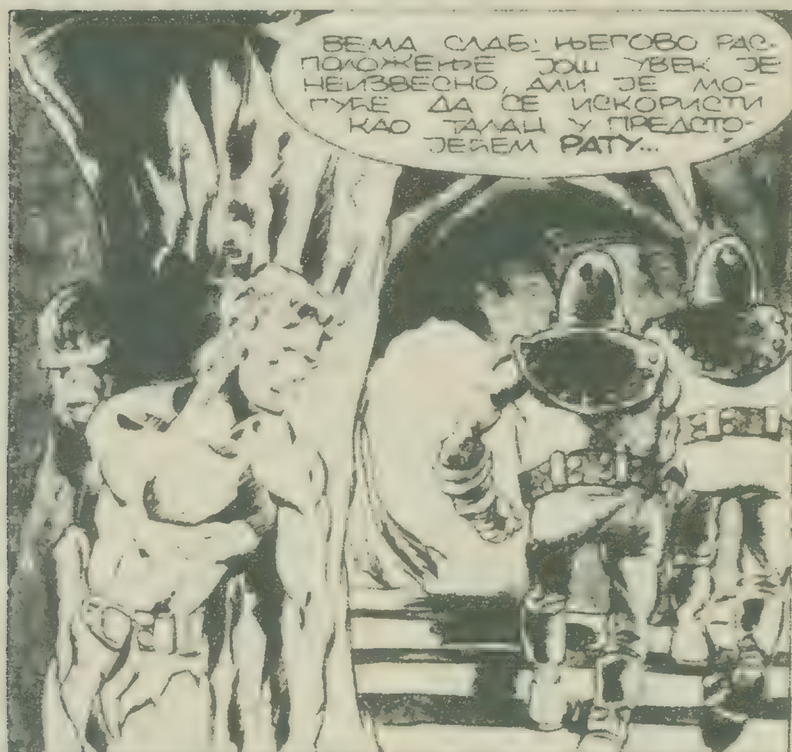
ВЕМА СЛАБ: ЊЕГОВО РАСПОЛОЖЕЊЕ ЈОШ УВЕК ЈЕ НЕИЗВЕСНО, АЛИ ЈЕ МОГУЋЕ ДА СЕ ИСКОРИСТИ КАО ТАЛАЦ У ПРЕДСТОЈЕЋЕМ **РАТУ**...

У МЕЂУВРЕМЕНУ, ЧУВАМО ГА У ЋЕЛИЈИ УЗ **СЕВЕРНИ КВАДРАНТ, СЕКТОР ДЕВЕТ!**
ДА, ТО ЈЕ НАЈБОЉЕ МЕСТО ЗА ЊЕГА!

ЏЕЈСЕ, ЈЕСИ ЛИ ЧУО? ГОВОРЕ О НОВОМ ЗАТВОРЕНИКУ?!
АХА... ПОТРАЖИЋЕМО ГА ЧИМ ИЗИЂЕМО ОДАВДЕ: ОВА ДВОЈИЦА ЋЕ НАЛЕТЕТИ НА ОНЕ КОЈЕ СМО ОСТАВИЛИ У ХОДНИКУ...

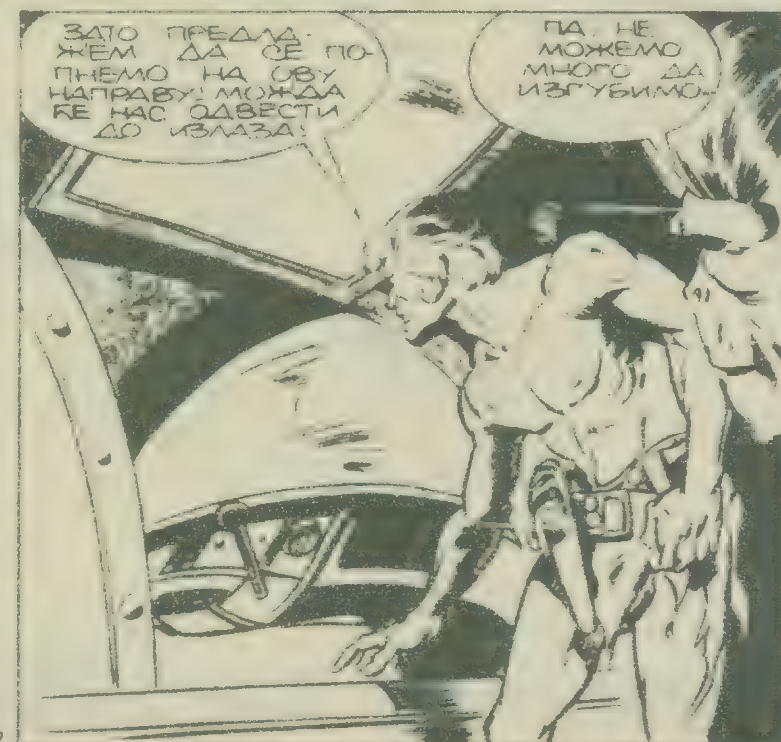
ЗАТО ПРЕДЛАЖЕМ ДА СЕ ПОПНЕМО НА ОВУ НАПРАВУ! МОЖДА ЋЕ НАС ОДВЕСТИ ДО ИЗЛАЗА!
ПА, НЕ МОЖЕМО МНОГО ДА ИЗГУБИМО...

9

МИСЛИШ ЛИ ДА ЋЕ КРЕНУТИ АКО ПОВУЧЕМ ОВУ ПО-ЛУГУ?
ПОСТОЈИ НАЧИН ДА САЗНАМО...

И, САЗНАЛИ СУ...
ВОЗИЛО ЈЕ СУНУ-ЛО НАПРЕД ОГРОМНОМ БРЗИНОМ...
ВРУУУ!

ОВО НИЈЕ МОГУЋЕ, ЏЕЈ-СОНЕ! НИШТА НЕ ИДЕ ТА-КО БРЗО!
АХ, МОЈ СТО-МАК, АЛЕКС! МОРАЋУ ДА УСПОРИМ...

НЕ-МОЈ...
НА ПЛАТФОР-МИ ПРЕД НА-МА ЈЕ ЈОШ ЈЕ-ДАН МУТАНТ! НАСТАВИ ШТО БРЖЕ МОЖЕШ!
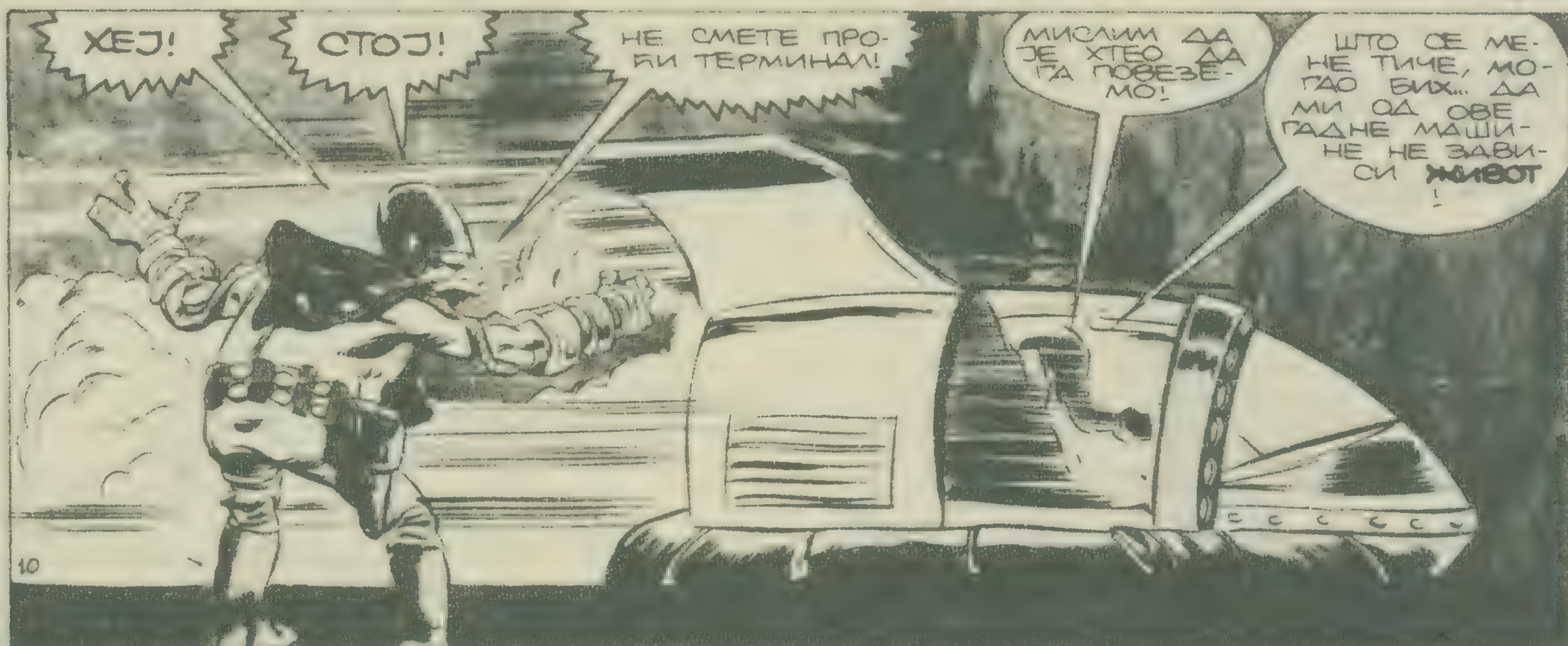
ХЕЈ!
СТОЈ!
НЕ СМЕТЕ ПРО-ЋИ ТЕРМИНАЛ!
МИСЛИМ ДА ЈЕ ХТЕО ДА ГА ПОВЕЗЕ-МО!
ШТО СЕ МЕ-НЕ ТИЧЕ, МО-ГАО БИХ... ДА МИ ОД ОВЕ ГАДНЕ МАШИ-НЕ НЕ ЗАВИ-СИ ЖИВОТ!
10

ПАЖЊА! ПОДИВЉАЛО ТРАНЗИТНО ВОЗИЛО У ТУНЕЛУ ОСАМ!
САЧЕКАЈТЕ ГА У ОДСЕКУ ПЕТ!

ИМА ИХ ЈОШ! НЕ ЗНАМ КОЛИКО САМ ЈОШ У СТАЊУ ДА ИЗДРЖИМ, АЛЕКС...
ИЗДРЖИ ЏЕЈСОНЕ, ЈЕР НИКАКО НЕ СМЕМО ДА СТАНЕМО!

СТАНИ!
СТАНИ ПРЕ НЕГО ШТО ЛУПИМО У МЕТАЛНИ ЗИД!
ВИДИМ, ВИДИМ!
ШКРИИИИП!

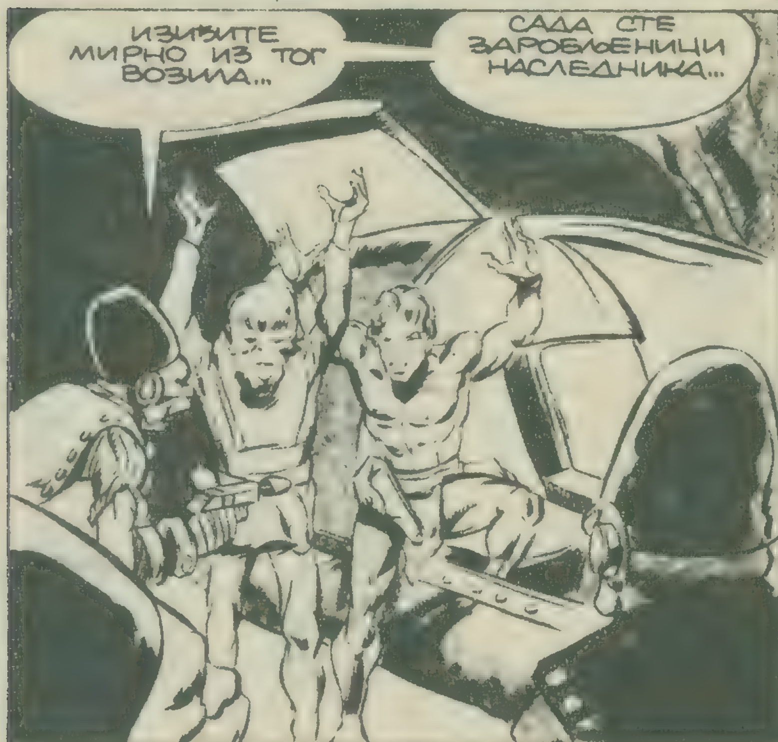
ИЗИЂИТЕ МИРНО ИЗ ТОГ ВОЗИЛА...
САДА СТЕ ЗАРОБЉЕНИЦИ НАСЛЕДНИКА...

... И БИЋЕТЕ СПРОВЕДЕНИ ДО ШТАБА ЗА УОБЛИЧАВАЊЕ РАДИ ЛАКШЕГ...
...ПОГУБЉЕЊА!
КРЕЋИ!

СТРАЖАРИ СУ ИХ ДОВЕЛИ ДО МАСИВНИХ ВРАТА И ПРИМОРАЛИ ДА СТУПЕ У **ПАКАО...**

...ПРОСТРАНУ ПЕЋИНУ ИСПУЊЕНУ ЗБУЊУЈУЋОМ МЕШАВИНОМ СИРОВЕ ПРИРОДЕ И САВРШЕНЕ ТЕХНИКЕ ГДЕ СУ СЕ СТАЛАКТИТИ СПАЈАЛИ СА СТАЛАГМИТИМА И ГДЕ СУ МАШИНЕ СВЕТЛУЦАЛЕ И ВИБРИРАЛЕ У СЕНЦИ СТЕНА...

МУТАНТЕ ЗИ, ПРИВЕДИ ИХ РАДИ САСЛУШАЊА!

ОДМАХ, КОМАНДАНТЕ СТВАРАЊА!

АЛЕКС! ТА ГРУДАСТА СИВА СТВАР... ОНА **ГОВОРИ!**

НЕКА НАМ ЈЕ ЗАКОНОДАВАЦ НА ПОМОЋИ, ЏЕЈСЕ... ЖАО МИ ЈЕ ШТО НИСАМ ИЗОСТАЈАО СА НАСТАВЕ, КАО ТИ... ЈЕР ОНДА НЕ БИХ ЗНАО ДА ЈЕ ТО...

МОЗАК!

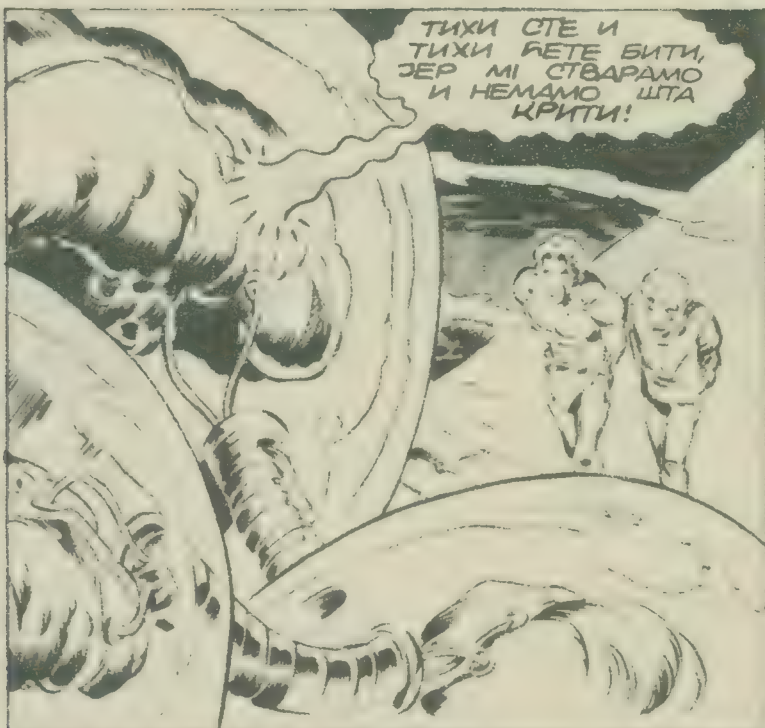
ТИХИ СТЕ И ТИХИ ЋЕТЕ БИТИ, ЈЕР МИ СТВАРАМО И НЕМАМО ШТА КРИТИ!

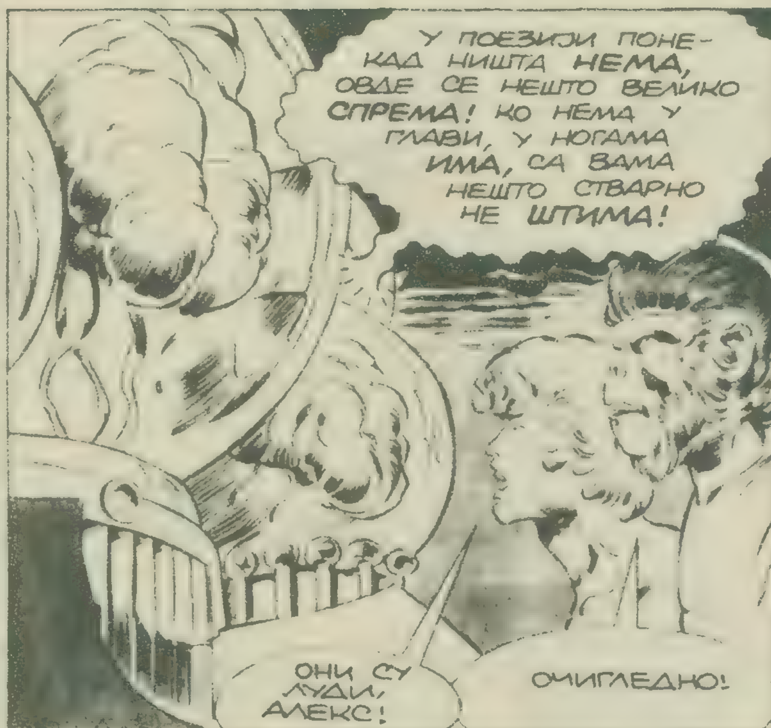
У ПОЕЗИЈИ ПОНЕКАД НИШТА НЕМА, ОВДЕ СЕ НЕШТО ВЕЛИКО СПРЕМА! КО НЕМА У ГЛАВИ, У НОГАМА ИМА, СА ВАМА НЕШТО СТВАРНО НЕ ШТИМА!
ОНИ СУ ЛУДИ, АЛЕКС!
ОЧИГЛЕДНО!

ЛУДИ? МОЖДА ШИЗОФРЕНИЧАРИ... АЛИ МОЈИ ДРУГАРИ И ЈА СМО У НЕЧЕМУ ИСТИ–МИ СМО РАДОЗНАЛИ...
ЈЕСТЕ ЛИ ВАС ДВОЈИЦА У ВЕЗИ СА ГОРИЛАМА КОЈИ СУ НАПАЛИ НАШЕ ПЕЋИНСКО УТВРЂЕЊЕ?

У ВЕЗИ СА ТИМ ОЛОШЕМ?! ГОРИЛЕ СУ ЛОШИ ГОТОВО КАО МУТАНТИ!
ЈЕДИНА РАЗЛИКА ЈЕ У ТОМЕ ШТО ОНИ ХОЋЕ ДА ЗБРИШУ ИЛИ ПОРОБЕ ЉУДЕ... А ВИ СВАКОГ КО НИЈЕ МУТАНТ!

БИТИ МУТАНТ ЗНАЧИ БИТИ МАШИНА И ПОПЕТИ СЕ ДО ВИСИНА! КО ГОД ЈЕ МОЗАК ИЗГУБИО, ТАЈ НИКАД ПАМЕТАН НИЈЕ НИ БИО..

БЕЗ ОБЗИРА НА СВЕ, ЈА, ВРХОВНИ КОМАНДАНТ СТВАРАЊА, МОРАМ ДА СЕ СЛОЖИМ СА СВОЈИМ МУТАНТИМА! МОРАМО...
...ПРЕКИНУТИ ВАШЕ ЖИВОТНЕ ФУНКЦИЈЕ!

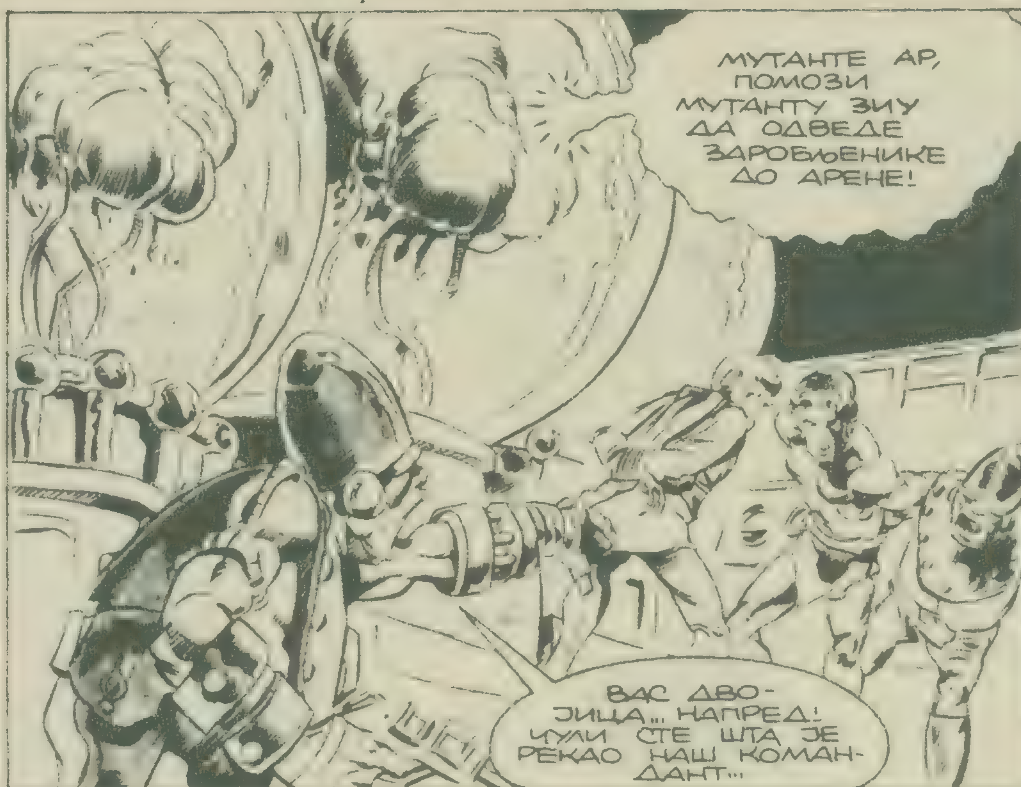
МУТАНТЕ АР, ПОМОЗИ МУТАНТУ ЗИУ ДА ОДВЕДЕ ЗАРОБЉЕНИКЕ ДО АРЕНЕ!
ВАС ДВОЈИЦА... НАПРЕД! ЧУЛИ СТЕ ШТА ЈЕ РЕКАО НАШ КОМАНДАНТ...

ЧУО САМ ПУНО ПРАЗНИХ РЕЧИ ОД ТЕ ГРУДАСТЕ СИВЕ СУПСТАНЦЕ...
... И УШИ СУ МИ ПУНЕ ТОГ ЂУБРЕТА!
ТИШИНА!

НАПРЕД!
МОЖДА БИ ТРЕБАЛО ЗБРИСАТИ ТОГ МАЛОГ СИЛЕЏИЈУ И САЧУВАТИ АРЕНУ ЗА НЕКОГ ДОСТОЈНИЈЕГ!
ВИКАЊЕ ТИ НЕЋЕ ПОМОЋИ!
ОТКУД ЗНАШ, АЛЕКС? НИКАДА НИСИ НИ ПОКУШАО ДА ТО УЧИНИШ...

МОЖДА НИСАМ ИМАО ПРИЛИКУ, ЏЕЈСЕ...
...АЛИ БАРЕМ МОГУ ДА ВИДИМ ДА СМО ЗАРОБЉЕНИЦИ... БЕЗ ОБЗИРА ДА ЛИ ВИЧЕМО ИЛИ НЕ!

ЗАРОБЉЕНИ, ПА ШТА?
НИЈЕ ТО КРАЈ СВЕТА, АЛЕКС...
...И ТО НИЈЕ РАЗЛОГ ДА СЕДИМО И КУКАМО...
ТРЕБА ДА НАЂЕМО ИЗЛАЗ!

ШТА ЈЕ ОВО?

ВРАТА... САМА СУ СЕ ОТВОРИЛА!
ЧЕКАЈ МАЛО, ЏЕЈСЕ...
ТАМО ЈЕ ТАКО МРАЧНО...

АЛИ, КАДА СУ ЏЕЈСОН И АЛЕКСАНДЕР УШЛИ, БЛЕСНУЛА СУ СНАЖНА СВЕТЛА И ОБАСЈАЛА...

...АРЕНУ УСЕЧЕНУ У СТЕНАМА...

А ГОРЕ, НА БАЛКОНУ, РАДОЗНАЛИ И КРВОЖЕДНИ МУТАНТИ БИЛИ СУ ЗАШТИЋЕНИ ОД СНАЖНОГ СВЕТЛА...

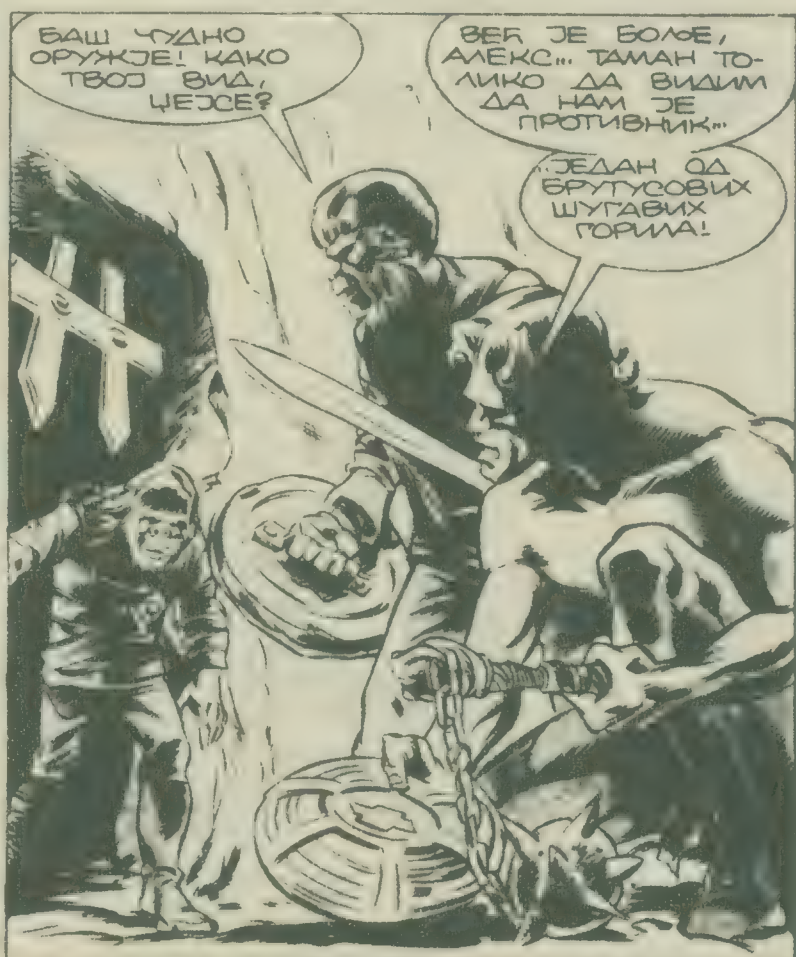

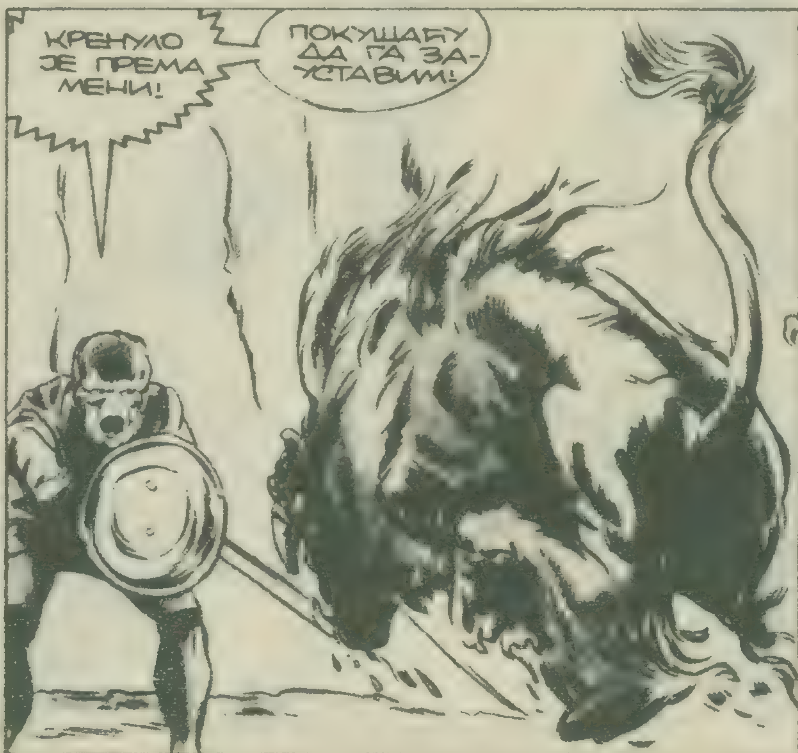

ПИШИТЕ КАКО ВАМ СЕ ДОПАДА ОВАЈ СТРИП!

Цицин кутак

НАЛЕПНИЦЕ за ШКОЛСКЕ СВЕСКЕ

Исеци по цртицама, испиши име, презиме, предмет, одељење и залепи на свеску.

И срећно у новој школској години!

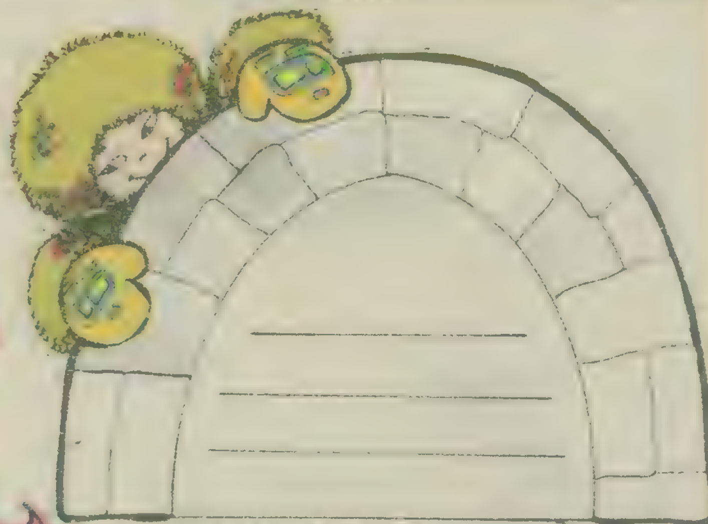

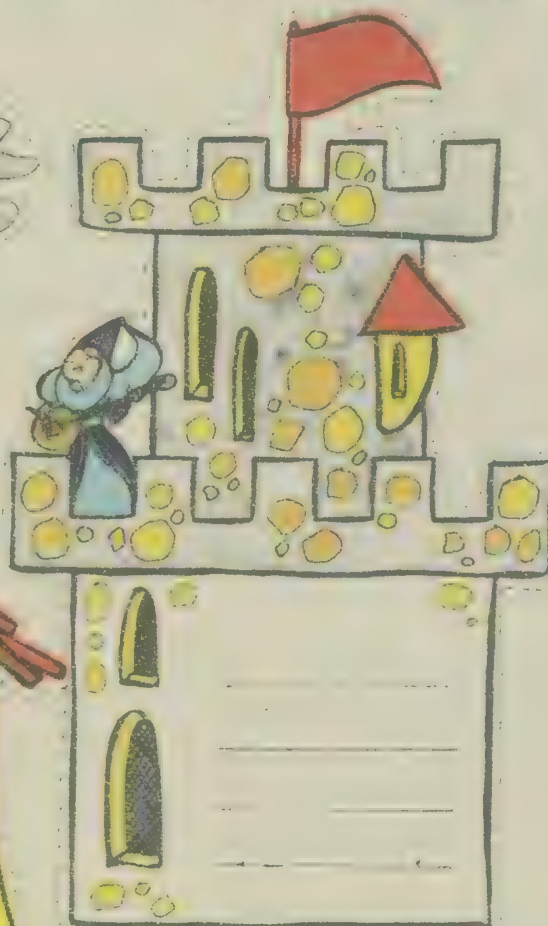

БАТИНЕ КОЈЕ СЕ ПАМТЕ

КОРАНА СЕ НЕ ШАЛИ

Првих послератних година у групи дјеце са Баније и Кордуна стигла сам у Карловац на школовање. Према мом малом селу, тамо у планинама, гдје је свако свакога познавао град је био нешто велико, ново, пун узбудљивости, тајанствености. био је ту да га полако откривам и упознајем. Привлачиле су ме његове улице, паркови, излози, стара градина, његове четири ријеке.

Сва та дјеца, пристигла са разних страна, била су смјештена у два ђачка дома, један за дјечаке, други за дјевојчице. Тако смо, ето, живјели и учили у новој средини, са васпитачима који су нама, малим уплашеним сељачићима, помагали да се укључимо у тај нови живот. Ни њима ни нама није било лако. За нама су биле ратне страхоте, глад, много смо у рату видјели и преживјели, превише за дјечје око и крхко тијело. Али, у младости се, чини ми се, све брже и лакше заборавља па је тако и нас временом минула туга за кућом и родбином која је остала по селима. Нове обавезе, нове игре, нови другови...

Оно најинтересантније, најузбудљивије у новом граду била је дивна, зелена, топла вода Коране. Рекла бих да су тих првих поратних година љета почињала раније, као да је и сама природа својом благошћу журила да, колико може, и људима и земљи помогне да се брже опораве. Тако смо те године врло рано са наставницима и васпитачима изашли на Корану препуштајући се сунцу и топлој води. Одласку на ријеку сви смо се углавном радовали иако нисмо били богзна какви пливачи. На купање смо зато одлазили искључиво у групи, увјек са васпитачима или наставницима. Сваки самостални одлазак на ријеку био је најстроже забрањен, али за некога ко је тек закорачио у ново и непознато све што је забрањено било је привлачно. А онда се пронио глас да дјечаци послије ручка бјеже на ријеку, на њен познати слап.

Кад могу дјечаци, што не бих и ја, мислила сам и нашла се међу првим побјегуљама које су своје

СТЕВАН ПЕТРОВИЋ, важан човек Београдског хиподрома

ОБУВАЊЕ КОЊА

Поткивач мора непрестано да буде на опрезу. Коња поткивање не боли, али сваког тренутка може да се ритне, онако за себе.

– Дувај, Бане! Угаси се ватра.

– Ем ниси на време исковао, ем ме сад мучиш. Сав се изгаравих – гунђајући окреће витло ковачког меха Бранко Јокић и загледа своје панталоне које су биле беле кад је ушао у ковачку радионицу. Гвожђе се усијало на огњишту, а Бранко се измиче пред ројем варница које прште са наковња. Нема куд да побегне. Тесна је и гарава собица, канцеларија и кабинет Стевана Петровића, ковача и поткивача, на београдском тркалишту коња. Бранко Јокић коме се жури је власник коња.

– Лако је вама газдама од коња. Ја један као мучим вас 'иљаду, а све ми се чини да ви мене мучите – брани се Стеван Петровић, мајстор.

– Ма, како ми изгледа, ови су поткови превелики – опет ће Бранко. – Пожури мало, закаснићу на аутобус. У један морам да будем у Новом Саду.

– Јесу, јесу. Ово су ми први поткови у животу... Него, јесам ли ја кад тебе учио твом послу? Кад нисам завршио на време?

Усијане гвоздене шипке на наковњу испод Стевиног чекића добијају изглед младог полумесеца, затим се крајеви мало примакну и исправе... Предњи део се заокругли. Чекић од три килограма скакуће по наковњу, гвожђе се увија као тесто...

Из кофе с хладном водом Стева вади и баца на земљани под потковицу. Још врелу. За један и по час готове су све четири.

Стева смиче чађави качкет, надлактицом брише зној с чела, одлаже чекић и клешта...

– Кажеш, велике су потковице – смејуље се Стевини „Клерк-Гебловски" бркови. Његовој снази тесна је знојава мајица.

Бранко Јокић стићи ће на новосадски аутобус.

– Један је Стеван Петровић, ковач и поткивач. Лане у Липици, Италијани и Французи угледали су поткове на мојим коњима. Дизали су им ноге па загледали. Дивили се и чудили... – вели Бранко.

Човек ког сви поздрављају

Недеља је вазда празник на Тркалишту код Цареве ћуприје. Док сви цупкају чекајући трку свог или коња на ког су се кладили, плећат човек, спортски одевен, спокојно испија своје пиће у хиподромској кафани, шета између трибина и стазе...

– Добра срећа, мајстор Стево.

Стеван Петровић увек има времена да прођаска са џокејима, да стисне руку власнику коња, победника у претходној трци. Најбољи коњ, најбогатија ергела, могу да закасне и не дођу на трке. Стеван Петровић изостао је само једном, за последњих двадесет година. Овог јуна, био је болестан.

– Шест дана уочи трке сви коњи морају да буду обувени. Бос коњ не може да оре, вуче таљиге, а камоли да трчи за награду. Дешава се да коњ закачи бусен или камен, поквари потков, пред саму трку. Зато сам ја овде. Онда се ради најбрже, за петнаест минута на копиту мора да буде нова потковица – вели Стеван.

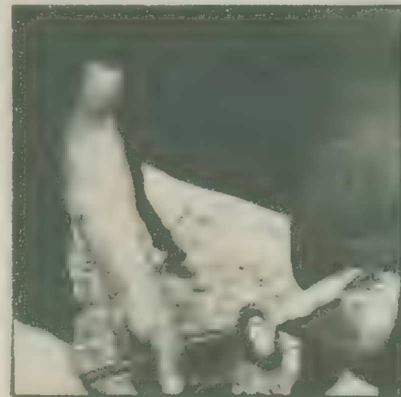

Поткивач је и педикир: коњски нокат (копито) сече се клештима

ИСКУЈТЕ МИ ПОТКОВИЦУ БРОЈ ЧЕТИРИ

Коњски нокат зове се копито. Месечно порасте око 15 милиметара или центиметар и по. Довољно да потковица (коњска ципела) почне да жуљи, постане тесна. Тада власници коња поручују нову обућу за своје ате и доводе их код Стевана на обување.

– Постоји више од 700 врста поткова, али се најчешће кује око 40 врста тркачких потковица. Копито сваког коња има свој број, па се према њему кује обућа. Бројеви су од четири до седам, потковице, теже, лакше, гвоздене, алуминијумске...

Стеван Петровић, мајстор, опслужује око 200 коња. Зна напамет њихова имена и меру потковица. Довољно је да га газда коња позове телефоном и каже: „Треба ми потков за тог и тог коња..."

Вештина је потковати касачке коње. Најважнија је тежина потковице. Зато у радионици Стевана Петровића, на столу, лежи вага. Прецизна. Као у апотеци. Сваки грам више или мање може да штети коњу у трци.

поподневно спавање замијениле купањем. Не знам у чему је било више дражи: у самом бјежању, у слатком страху да ме нико не види, или у купању. Било како било, ми смо уживали. Стиснеш петљу, шмугнеш преко ограде, науживаш се оне љепоте а послије шта буде.

Ја сам увијек имала срећу да се неопажено вратим у дом, а што је најважније, ни они затечени на дјелу нису били цинкароши. И тако, како то увијек бива, све до једног дана. Са другарицама сам се измигољила из собе, прескочила ограду и зачас стигла до слапа. Слушали смо ми од мјештана да Корана на том мјесту само наоко изгледа питома и безопасна, ту се још прије рата утопило неколико вјештих пливача. Било је ту, наводно, вирова, бразака, неких колаца пободених испод слапа ко зна кад и зашто. На све те приче нисмо, наравно, давали ни пет пара, брчкали смо се и лудирали баш на том мјесту.

Тог поподнева вода је била изузетно топла и ја сам се препустила уживању. Неписано правило било је: улазити у воду само до врата и тога смо се сви свесни свог пливачког искуства придржавали. Ја сам се, међутим, осмелила, окренула се на леђа и опустила гледајући у небо без иједног облачка. У тренутку кад сам хтјела да станем на дно, а онда окренем на стомак, дна није било. Схватила сам одмах своју прву грешку: како нисам мислила на то да се ту често копа пијесак и свакодневно појављују нове рупе? Гдје ми је памет била? Друга грешка је што сам се успаничила, али ту ништа нисам могла.

Уста су ми зачас била пуна воде, гушила сам се, млатарала рукама, тонула... Нико на то није обраћао пажњу јер су сви око мене викали, прскали се, гњурали. Била сам исцрпљена, пуна воде, мутило ми се пред очима, али рукама сам се још, колико-толико, одржавала на површини.

Одједном ме неко шчепао за косу, снажно, без милости. Више се ничег не сјећам... Видјела сам, додуше, нека забринута лица нада мном, неко ме носио, притискао ми прса, сјећам се и неких гласова, али све мутно, нејасно.

Освјестила сам се у амбуланти нашег дома. Сви око мене озбиљни. Причају ми шта се догодило. Тог послијеподнева на Корани је, срећом, био и један васпитач из мушког дома. Баш он ме је видио и схватио да се давим, зграбио ме и извукао на обалу. Прва помоћ утопљенику, вјештачко дисање, а онда – у наручје па са мном у дом.

Трећег дана послије овог, била је недјеља, дошла је мама да ме види. Ништа још није чула. Сама сам почела, кроз смијех, да јој причам. Без ријечи ме саслушала, а онда лијепо рекла да се обучем и изађем с њом напоље.

Ништа не слутећи пошла сам у двориште. Тамо, сви „домци" у строју пред редовни недјељни излазак у град.

– Стани ту! – одбрусила је и гурнула ме пред чету више запрепаштених него радозналих лица. Стала сам, шта сам друго могла? Мама је пришла, задигла ми сукњицу и замахнула...

Какве сам батине добила! Чини ми се да ми и данас, послије 37 година, све бриди кад се сјетим како ме испрашила. Насред дворишта, пред цијелим домом.

Да ли од страха или од стида, на Корану никад више нисам отишла. Из мог случаја нико, на жалост, није извукао поуку. Те и сљедеће године ћудљива Корана однијела је двоје дјеце из нашег дома. Дуго сам мислила на ову причу коју сам једном у возу, путујући на релацији Београд – Загреб, чула од једне сапутнице. Испричала сам је својој мами која је у вријеме кад се то догодило била један од васпитача у том дому. Свега се сјетила.

Јадранка МАРИНКОВИЋ
Доситејева 11
11000 Београд
(Хонорар 3500,00)

Стеван Петровић има 53 године. Коње је заволео као дечак, јашући их на ливадама и пропланцима родног Великог Борка, села код Барајева. Ковачко-поткивачки занат учио је код чувеног мајстора Живојина Цветића у Жаркову. Друге своје радионице Стева је имао у Остружници, на Чукарици, у Кијеву, Раковици. Имао је шегрте (ученике) али нико од њих данас не ради свој занат. Сви су у државној служби. И Стеван Петровић је од 1968. године радник у раковичком „Фригострóју".

Поткивач је без пријатеља

Одавно посећује коњске трке. Упознао је људе који су везани за тркалиште. И сам остао и опстао као ковач и поткивач тркачких коња.

Данас је једини у земљи. У читавој Европи има још двадесетак правих ковача и поткивача, мисли се на оне који брину о тркаћим коњима.

– Леп је ово занат, али има једну велику фалинку. Ковач и поткивач не сме да има најбољег пријатеља међу људима са којима свакодневно другује – јада се Стева.

Власници коња су веома осетљиви људи. Али, одљуте се брже него што се наљуте. Ипак, Стеван Петровић се никада не клади на коњским тркама. Коње познаје боље од свих који долазе на Тркалиште. Разуме њихов језик.

– Мени коњи верују и ја нећу да одам њихове тајне.

Дарко ЧВАРКОВИЋ
Снимио: Милан РАШИЋ

НАГРАДНА ИГРА „ПРОНАЂИТЕ ДЕСЕТ РАЗЛИКА"

НАПРЕГНИ УМ: КОЈЕ ГРЕШКЕ ПРАВЕ БИМ И БУМ

Мама по сваку цену хоће да Бим и Бум науче сликање. Мали обешењаци покушавају да све то избегну. Међутим, мама је непопустљива. Да би им олакшала посао она је као права уметница насликала породицу на излету. Од њих је тражила да по њеном цртежу направе свој. Дечаци су се дали у посао. Али, на свом цртежу направили су **десет** грешака.

Ваш задатак је да на цртежу број **два**, који су нацртали Бим и Бум, обележите **десет** њихових грешака.

Упутство:

Грешке означите хемијском оловком, мастилом или фломастером, исеците цртеж **број 2** и залепите га на већој страни дописнице а на мањем делу **читко** упишите своје име, презиме, улицу и број, поштански број и место. Све то пошаљите најкасније до 14. септембра на адресу: „Политикин забавник". Македонска 29, поштански фах 124, 11001 Београд, са назнаком „10 грешака".

НАГРАДЕ

Сви тачно решени задаци конкуришу за једну од десет награда:

– пет годишњих претплата на „Политикин забавник"
– праву фудбалску лопту
– федере за јачање мишића
– школску торбу
– две играчке

НЕ ЗАБОРАВИТЕ: ИГРА ТРАЈЕ ДО 14. СЕПТЕМБРА.

РЕЗУЛТАТЕ ОБЈАВЉУЈЕМО 5. ОКТОБРА У БРОЈУ 1710

ЦРТЕЖ БРОЈ 1

ЦРТЕЖ БРОЈ 2

АМЕРИКАНЦИ МУ ТЕПАЈУ – ФРИСКО

ПОЖАР УГАШЕН ШАМПАЊ

ЛЕП, БОГАТ, ВЕСЕО – ПОРОЧАН. ПУН СУПРОТНОСТИ, САН ФРАНЦИСКО ЈЕ ГРАД У КОЈЕМ ЈЕ СВЕ МОГУЋЕ.

У подножју облакодера још стоје и упорно одолевају времену веома лепе куће грађене у викторијанском стилу.

Кинеска четврт је најбројнија заједница Кинеза ван њихове земље. Ово је трговачки центар у којем се може наћи све и свашта, јединствен у Америци, па и у свету.

Сан Франциско („Фриско" за Американце) је најлепши и најромантичнији град Сједињених Држава. И највољенији. У ствари, за многе Американце којима је номадски живот помало у крви, колико и жеља да се негде заувек настане. Сан Франциско је идеалан град и град идеала. Град воћног калифорнијског пролећа, сан саткан од живописних „циглица" расутих по брежуљкастом полуострву величине 120 квадратних километара иза којег се протеже плаво пространство Тихог океана.

Залив је, 1769, открила једна шпанска копнена експедиција коју је предводио Гаспар де Портола. Десетак година касније Шпанци су изнад залива подигли свој логор и организовали изградњу самостана чији су остаци данас најстарији историјски споменик у граду.

Између 1835. и 46. подигнуте су и прве куће за досељенике – никло је насеље и добило име Сан

Сан Франциско је познат по својим брежуљцима и трамвајима који су уведени у саобраћај још 1878. године.

Франциско. Већ следеће године покренуте су и прве новине – „Калифорнијска звезда" – и формиран чувени коњички одред калифорнијске полиције на челу са Семом Бренаном.

ЦЕМ

Али, судбину града одредио је догађај од 24. јануара 1848. Бренан је лично, на коњу, пројурио улицама вичући: „Злато! У Америчкој реци пронађено злато!" И свих девет стотина становника похитало је ка овој реци, удаљеној педесетак километара, а за њима – читава колона авантуриста...

Буктиње на рушевинама

Сан Франциско су, за кратко време, преплавили људи без вере и закона. Причало се о невероватним обрачунима, избијали су необјашњиви пожари и скандали. До 1900. године Сан Франциско је био најбучнији град у Сједињеним Државама... Онда је, неочекивано, завладао мук.

Осамнаестог априла 1906. два земљотреса су га за непун минут, претворила у рушевине. А покидани гасоводи – у огромну буктињу. Помоћи није било јер је оштећена и водоводна мрежа.

Пакао је трајао пуна три дана. Настојећи да угасе пожар, милијардери су на подове и зидове својих раскошних вила просули све своје залихе шампањца! Локалне новине су писале: „Сан Франциско је кажњен!" У Њујорку се појавио чланак под насловом „Град којег више нема".

Упркос предвиђањима, само неколико дана после несреће Сан Франциско је чудом оживео. На сваком ћошку осванули су плакати с натписом: ЗАБОРАВИТЕ ЗЕМЉОТРЕС, МИСЛИТЕ НА ПОСАО.

После првог светског рата подигнута су најлепша здања, Оуклендски мост (Oakland Bay Bridge) са два нивоа и Мост златних врата (Golden Gato Bridge), која су и данас синоним за модерно и савршено лепо

Велика изложба 1939. пронела је име Сан Франциска по читавом свету. У овом граду је, 1945, Повељу Уједињених нација потписало 50 земаља међу којима и Југославија. Између два рата постао је бисер Калифорније и то остао до данашњих дана.

Лек од гуштера

„Сви би да живе у Сан Франциску" – то је мото Агенције за развој овог града. И заиста, под заштитничко крило легендарног света окупило се шаролико друштво готово свих раса и нација овог света. Најбројнији су Кинези и чине једну трећину укупног становништва. Почели су да се досељавају још у време кад је грађена прва железница, негде око 1840.

Кинеска четврт, позната из филма редитеља Поланског, је највећа заједница Кинеза изван њихове земље. Улице су овде празне и тихе, изузев главне јер је увек препуна туриста. (Само 14. фебруара, кад славе своју нову годину, Кинези су нешто бучнији. У срцу Кинеске четврти налази се Грантова авенија или „Улица 25 хиљада светиљки". У њеним радњама можете, на пример, пронаћи лек чији је главни састојак прах исушеног гуштера, али и зачине кинеске кухиње која мирише из хиљада околних ресторана.

Црква свете Марије, саздана 1854. од кинеског гранита, најстарија је катедрала у Сан Франциску. Кажу да је преживела земљотрес зато што на њеној фасади, испод часовника, пише: „Сине, мисли на Време и бежи од Зла".

Некад злогласни затвор Алкатраз сада је туристичко излетиште, као и шума са хиљадугодишњим секвојама – ту у непосредној близини.

Рибарева лука је после Дизниленда највећа атракција Калифорније. Има отворену пијацу, јединствену у свету, на којој за долар-два можете добити лепо сервирану богату порцију укусних „лепота" из мора.

Велике дрвене папуче

Трамвај у Сан Франциску – нека врста успињаче – је једини котрљајући споменик Америке. Јарко црвено и жуто обојена кола с отвореним платформама напред и позади густо су начичкана путницима. Брзина није велика, али кад наиђу оштри завоји кондуктер, из петних жила, виче: „Десни завој, држи се!" Овај трамвај нема електричних жица ни такозване лире, а нема ни мотора – само пар шина и један укопани жлеб. Ту се крије тајна: бескрајно, 17 километара дуго и три центиметра дебело уже вијуга улицама испод површине пута. Трамвајска кола, системом хватаљки, прикаче се за то уже и трамвај се креће. На станици хватаљке отпусте уже а кола стоје у месту уз помоћ кочница – великих дрвених папуча које притискају шине.

Сан Франциско је и метропола која врви од саобраћаја. Из његове луке води главни пут према Азији и Латинској Америци. Аеродром је један од највећих у САД, са прометом од три милиона путника годишње и 140 хиљада редовних летова.

Ипак, још нешто: Хајет Риџенс је назив хотела, у ствари седмостране пирамиде са кружним покретним рестораном на врху. То још и не би било необично да у огромно предворје хотела није смештен рибњак и засађен дрворед поред којег тече река. Има и птица које се слободно крећу. Откуд то?

– Сан Франциско после двеста година покушава да оживи нешто што је некад било, да врати сунце улицама, природу људима, човека човеку – кажу они који се о овом граду по дужности брину.

Блештави излози, шаренило лампиона на улицама, сјај и раскош... да ли је то само фасада која прикрива грчевиту борбу за опстанак?

Диего Варагић

ХОЋЕ ЛИ СЕ ПРЕДВИЂАЊА ОБИСТИНИТИ?

Године 1976. и 77. остаће забележене по суши која је у Сан Франциску имала тешке последице. Резерве воде сведене су на минимум, мрави и буве преплавили су насеља и представљали напаст већу од куге. Све заједно – искушење, ништа мање од претходних.

Међутим, Фрисковци, њих 4,5 милиона укупно, налазе се стално у приправности – сваког часа очекују нови катастрофалан земљотрес који би могао да однесе и милион живота.

То није без основа. Научници земљотресе објашњавају сталним кретањем гигантских плоча из којих се састоји Земљина кора. Кад се ти џиновски блокови сударе, закаче или налегну један на други, ствара се снажан напон чије опуштање изазива хиљаду потреса на дан. Сан Франциско ће, кажу, сигурно бити жртва једног оваквог померања – на Сан Андреас пукотини, готово хиљаду километара дугој напрслини која пресеца Калифорнију, два Земљина слоја се све више удаљавају.

На периферији града већ су постављени сви потребни уређаји за подизање шеснаест монтажних болница, уколико дође судбоносни дан који би чак могао да значи пропаст и – крај.

Ово је Улица Ломбард која је, проверено, најкривудавија у свету. Има десетак цик-цак кривина под нагибом од 40 степени. Између њих, видите и сами, сваки педаљ попуњен је цвећем.

ХИТ

ПЛОВИ ДАЉЕ, МОРНАРУ /SAIL ON SAILOR/

музика и текст: B. Vilson, T. Almer, Dž. Rili, R. Kenedi
изводе: Beach Boys

I sailed an ocean, unsettled ocean
Through restful waters and deep commotion
Often frightened, unenlightened
Sail on, sail on sailor

I wrest the waters, fight Neptune's waters
Sail through the sorrows of life's marauders
Unrepenting, often empty
Sail on, sail on sailor

Cought like a sewer rat, alone but I sail
Bought like a crust of bread, oh do I wail
Seldom stumble, never crumble
Try to tumble, life's rumble
Feel the stinging I've been given
Neverending, unrelenting
Heartbreak searing, always fearing
Never caring, persevering
Sail on, sail on sailor

I work the seawaves, the gale-swept seaways
Past shipwrecked daughters of wicked waters
Uninspired, drenched and tired
Wail on, wail on sailor

Always needing, even bleeding
Never feeding all my feelings

Damn the thunder, must I blunder
There's no wonder all I'm under
Stop the crying, and the lying
And the sighing, and my dying
Sail on sail on sailor

ДЕЧАЦИ СА ПЛАЖЕ

Beach Boys су амерички састав који већ више од двадесет година изазива пажњу публике. Сигурно је да је њихов значај и утицај данас далеко мањи него на почетку каријере, али је немогуће заобићи допринос који су дали развоју рок музике. Групу су 1961. основала три брата Вилсон: Брајан, Карл и Денис којима су се придружили рођак Мајк Лав и комшија Ал Џардин. Главна музичка снага групе био је несвакидашњи композиторски дар Брајана Вилсона, а почетну тематику песама и име групе одредио је његов брат Денис, у то време опседнут јахањем на таласима. „Дечаци са плаже" су певали веселе песме о „сурфу", девојкама са плаже, моледима, забави... и постали веома популарни, чак сматрани америчким одговором на Битлсе. И ауторски, Брајан Вилсон је покушао да прати развој Ленона и Макартнија окрећући се после једноставних песама сложенијим хармонским и звучним склоповима, али колико је свет одушевљено прихватао ову промену код Битлса толико је све више окретао леђа групи Beach Boys. Почетком седамдесетих они су били на најнижој тачки своје каријере да би затим поново изборили солидан статус који су задржали и до данас. Прошле зиме састав је задесио ненадокнадив губитак – Денис Вилсон се утопио заронивши у океан са јахте свог пријатеља. Beach Boys су остали без свог инспиратора, а музички свет без једне од најконтроверзнијих личности. „Песма недеље" посвећена је овај пут успомени на Дениса Вилсона

МУЗИЧКИ ПОЈМОВНИК

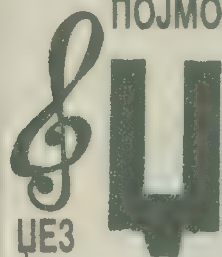

Ц

ЏЕЗ

импровизована америчка музика која употребљава европске инструменте и сједињује елементе европске хармоније и афричке ритмике. Џез је настао у градовима јужних држава САД, пре свега у околини Њу Орлеанса. Време настанка: почетак овог века. Развио се из облика црначког фолклора који су становници америчког континента црне расе пренели из своје прапостојбине и који је претрпео промене и доживео специфичну еволуцију. Ти облици су: спиричуелс, црначке духовне песме, блуз, световна песма и ворксонгс, радне песме. Сва џез музика примењује у већем или мањем степену импровизацију, што на посебан начин одређује односе композитора и извођача у њој. Једина музика овог века у којој се негује пракса импровизације. Непрецизно одређен и често оспораван од стране стручњака, џез је током свог развоја прошао кроз три главна периода: а) традиционални џез, диксиленд стил (1920–1930), б) свинг (1930–1945) те ц) бибап и стилови проистекли из њега
Карактеристише га посебно схватање звука и посебан третман ритмичке материје (свинг). У почетку је џез био музика за игру а у другој половини овог века више постаје концертна уметност са све већим утицајем на поп музику.

ЏЕЗ-РОК

савремени џез израз, владајући стил, почетком седамдесетих, настао као резултат приближавања џеза и рока који су током претходне деценије постојали као два одвојена и различита правца. Међутим, рок је постигао огромну популарност а неки његови извођачи професионалну зрелост, док је џез са своје стране тражио нове могућности изражавања. Мајлс Дејвис, чувени џез трубач, снимио је неколико плоча које указују на карактеристике овог стила. Око Дејвиса су се окупили многи млади заинтересовани за овај вид изражавања: Херби Хенкок, Чик Корија, Вејн Шортер, Џое Завинул, Тони Вилијемс, Џон Меклафин. Главне карактеристике су коришћење рок ритмова, нових електронских достигнућа. Приметна је појава сола без пратње и утицај музике оријенталних народа.

ПРВО СКОЧИ, ПА РЕЦИ...

Велики успех који у последње време доживљава група Van Halen направио је узбуну у редовима осталих тешкометалних састава. Свако има своју теорију и мишљење, а ми вам преносимо шта каже Глен Типтон, гитариста састава Judas Priest: „Знам да

ми никада не бисмо снимили песму као што је „Jump". И мислим да Van Halen, а они би то сами вероватно први признали, нису хеви-метал група. Они су поп-рок бенд и у томе нема ништа лоше. Ми смо права тешкометална постава и нема начина да се померимо из тих оквира".

РОК И МОДА

Очигледно да место гитаристе у редовима Ролингстоунса није довољно да динамични Рони Вуд оствари све своје амбиције и интересовања. Уз то, позиција једног од петорице „котрљајућих" пружа и доста слободног времена, па је Рони решио да се посвети моди. У Америци се већ продаје спортска одећа са Вудовим цртежима.

ПОВРАТАК РОКЕРА

Да ли је у питању недостатак новца или једноставно до сада, тек – већ помало заборављена звезда Гари Глитер поново улази у своје сјајно одело пред нову турнеју по Америци. Повод за ове концерте је недавно објављена компилација његових највећих хитова под именом „The Leader". Наслов ове плоче (у преводу – „Вођа") требало би вероватно да предочи данашњим генерацијама какав је утицај Глитер имао у свету рока пре десетак година.

ШЕФ ЈЕ, ИПАК, У ПРАВУ

Тешко је израчунати колико се телефонских разговора с посла обави у приватне сврхе. Једно је ипак сигурно. Свако ћаскање са „мужићем", „женицом" или децом која вапе преко слушалице шта ће појести, пропраћено је мрким погледом шефа. Гледа вас љутито а ви њега још љуће мислећи у себи: како се усуђује и да помисли, а камоли да ми пребаци, што разговарам са укућанима. Да су шефови ипак у праву доказују сарадници западнонемачког института „Макс Планк". Мерења су показала да после сваког приватног разговора човеку срце почиње убрзано да куца. Он за извесно време губи прибраност.

Нека неко сада каже да су шефови злонамерни.

ПРИЛАГОЂАВАЊЕ

Једне вечери Хејвуд Браун је први пут, по задатку, био на премијери балетског комада на Бродвеју. (До тада он је био познат као спортски извештач.) Примабалерина је, како је то

сценарио већ захтевао, у једном делу представе прихватила балон и добацивала га осталим члановима балетске трупе. Кад је представа завршена, гледалац који је седео до Хејвуда ускликну:

– Примабалерина је фантастична! То је играње!

– А како тек сервира! – додаде задивљено Хејвуд.

САТ КОЈИ СЕ ЛЕПИ

Електрични сат фабрике „Хановер хаус" може се прилепити на било које место: на телевизор, новчаник, фрижидер, сто, на зид кафића, у купатилу, укратко, свуда где је у таквом тренутку потребно. Сваке две секунде на „прозорчету електричног сата појављује се тачно време и месец и датум.

Часовник зна тачно не само колико је сати, колико који месец има дана, већ и која је година преступна. Заборавни не купују овакве сатове. Пропали би им изговори које смишљају годинама.

КО ЈЕ ТАЈ?

Напис у једном кафеу у њујоршком Гринич Вилиџу:

ЦЕНОВНИК ТЕЛЕФОНСКИХ УСЛУГА

„Није овде" .... 1.00 (долар)
„Управо је изашао" .... 75 (центи)
„Нисам га видео читавог дана" 50
„Ко је тај?" 2.00

МАШИНА С ИРОНИЈОМ

У њујоршком видео-салону забаве дечак је седео више од три сата покушавајући да победи један по један рачунар. На екрану му се у једном тренутку појавила реченица: „Само будала тако олако троши новац!" Дечак се наљутио и одлучио да крене кући. У том се на екрану „одштампала" још једна порука: „Истина боли, зар не?"

АНТИЧЕТКЕ

На светском конгресу стоматолога који је недавно одржан утврђено је следеће: више од осамдесет одсто четкица за зубе, у готово свим земљама широм наше планете, направљено је погрешно! И још даље – уместо да чувају зубе, оне изазивају различита обољења у усној шупљини. Као по правилу, четкице су превише јаке, исувише оштре, зато не чисте зубе али успешно скидају глеђ са њих, оштећују десни и томе слично. Ипак, милијарде потрошача највише је збунила констатација да су најштетније четкице за зубе направљене од природне длаке, управо оне које су до сада сматране за најквалитетније: само после неколико недеља употребе – тврде врхунски стоматолози – оне се претварају у прави расадник микроба.

Па чиме онда, молим лепо, да перемо зубе?

ЈАПАНАЦ ТЕРА БИЦИКЛ НА ЛАНАЦ

Јапанац Кадзиро Хирајама путује око света ни јахтом, ни аутомобилом, ни мотоциклом већ – обичним бициклом. На пут је кренуо 1971. године. Дао је себи реч да ће обићи она места наше планете која су, по њему, наравно најзанимљивија.

Он путује већ једанаест година. Моментално Хирајама окреће педале по Швајцарским Алпима. Док ви будете читали овај број „Политикиног забавника", он ће их оставити иза својих леђа погурених на бициклу. У Јапану упорног бициклисту Кадзира Хирајаму очекују 1991. године.

Не зна се чија је слава већа – бициклисте или бицикла.

Хирајама рачуна да ће путовање завршити 1991. године.

СА СКАФАНДРОМ НА КОРЗО

Кад педесетседмогодишњи Глен Вас одлучи да крене у град, претвара се у земаљског космонаута. Волео би и он да живи без скафандра и свемирског одела али, на жалост, не може. Пре неколико година приметио је да има све чешће нападе алергије од које и по неколико дана није могао да устане из кревета. Обратио се лекарима и они су после испитивања утврдили да је Глен алергичан на загађену природу. Забранили су му да се бави фармом јер његовом организму штете пестициди и хербициди. За њега више није било мира ни на фарми, а ни у граду. Морао је да се пресели у усамљени брдовит крај аустралијског Новог Јужног Велса. Само, ретко се одлучује да у лику свемирца прати жену у шетњи градом.

МУЗИКА ИЗ КАМЕНА

„Стена" је нови обичан грамофон, резултат седмогодишњег истраживачког рада Политехничког института из Кренфилда у Енглеској. Котур грамофона начињен је од синтетичког гранита и тврд је као челик; осим тога десет пута је стабилнији, односно отпорнији на треперење. Полуга с главом на којој је уобичајена игла плива у нарочитом уљу. Подрхтавање је тако искључено.

Ако је време камених плоча које свирају за сва времена прошло, ту је музика из камена да задовољи размажене дискофиле или пак да нас подсети на стара времена и стари добри грамофон.

ДЕТЕ ПА ДЕТЕ

Једном приликом Марк Твен је рекао:

– Кад порастем... желим да будем дете!

ПРЕЗРЕНИ ГОЛФИСТИ

Некада су играче голфа сматрали спортистима ниже врсте. Њима, тако, није било дозвољено да улазе на главна врата спортских клубова, нити да ручавају са осталим члановима – глад су могли да утоле само у свлачионици. Тако је то било од настанка ове спортске игре у 15. веку, па све до првог светског рата.

ИЗ СТАРОГ ЗАБАВНИКА

ОПАСНА СПРАВА

НИКО НИЈЕ ЗНАО ШТА ВОЈВОДА ЛАЗАР СПРЕМА, АЛИ СУ СВИ ВЕРОВАЛИ ДА ЈЕ ИСКУСНИ РАТНИК СМИСЛИО НЕШТО ПАМЕТНО!

Стражари на тврђави Безује дували су у промрзле руке. Била је зора 12. октобра 1875. године. Одједном из шуме испод тврђаве зачула се нека необична вика. Стражари на кулама, изненађени шта би то могло бити, одмах дадоше знак за узбуну. Војници заузеше места иза уских прореза на пушкарницама.

– Селим-паша, чује се нешто! Можда ће нас напасти – довикну неко заповеднику тврђаве који је полуобучен истрчао на бедем.

Селим-паша је дуго гледао кроз јутарњу измаглицу. Све је изгледало мирно, али се осећало да ивица шуме крије неку тајну.

С друге стране, на пушкомет од Безуја, надневши руку над очи војвода Лазар Сочица је посматрао тврђаву. Изгледала му је неосвојива.

– Хајде сад, оо-рук! – чуло се иза њега и педесетак људи изгураше на пропланак некакву грдосију од балвана и камења. Сунце је управо осветлило врхове околних кршева.

Неколико тренутака касније Турци су у чуду гледали како од шуме према тврђави клизе огромне саонице какве нико од њих у животу није видео!

Пушке јој не могу ништа

Почињао је пети месец босанско-херцеговачког устанка против Турака. Како се побуна све више распламсавала, командант турске војске у Херцеговини Селим-паша тражио је непрестано нова појачања и већ је имао око 15.000 војника распоређених између Мостара, Невесиња, Гацка и Фоче. Устаника је било мање, али су, служећи се разним вештинама, добро напредовали. Сачекивали су турске јединице у заседи, или их нападали из позадине и само између Гацка, Глије и Бањана за неколико дана заузели четрдесет и девет утврђења!

Велике силе су ћутале, а у почетку се ни Црна Гора није мешала. Међутим, побуњеницима се ускоро придружио велики број Црногораца, добровољаца. Тако је војвода Пеко Павловић ускочио у Херцеговину с хиљаду пробраних бораца, Стојан Ковачевић, чувени јунак и харамбаша, довео је из Црне Горе још осам стотина хајдука и ускока а Иван Мусић из Попова четири стотине хрватских пушака!

Тврђава Безује, између Гацка и Горанског, у којој се налазио Селим-паша са око хиљаду одабраних и добро наоружаних војника више пута је нападана, али пушке јој ништа нису могле!

Кад је почетком октобра 1875. године један од побуњеничких вођа, пивски војвода Лазар Сочица, стигао пред Безује, схватио је да би јуриш на тврђаву био погубан за његове Пивљане. Топова нису имали, а ни времена за опсаду. А онда се Сочица досетио.

– Сви тесари нека се издвоје! – наредио је.

Неколико следећих дана одјекивале су секире у шуми иза безујевске падине. Нико није тачно знао шта војвода Лазар спрема, али су му сви веровали јер су га знали као искусног ратника.

Санке на два спрата

Како се посао приводио крају, Пивљанима је постало јасно да војвода Лазар спрема неке чудне справе за напад на турску тврђаву. На огромној скели, сличној џиновским санкама, направљен је зид од дебелих дасака па испред њега назидано камење. Иза зида, на два нивоа, биле су пушкарнице и место за борце.

На ове необичне саонице прво су утоварили неколико буради с барутом, а онда се попело и тридесетак људи с пушкама. Остали су подвукли под скелу или су се прихватили њених задњих крајева и најнеобичнији тенкови на свету кренули су у напад на тврди турски град! Из неколико стотина грла одјекнуо је борбени поклич.

Турци су у почетку само немо посматрали овај необичан напад, а онда су бесомучно запуцали. Али, заклон од дасака и камења на саоницама био је висок готово као и сами бедеми тврђаве.

Пивљани су се приближавали споро и неумитно, корак по корак. Меци су пр̌штали свуда унаоколо а они су, не обазирући се на њих, нишанили кроз отворе између дасака и камења. На бедемима

тврђаве падали су први мртви и рањени.

Али, Сочица је знао да Турцима неће тако много нашкодити. Њихов положај је далеко повољнији. Морао је како зна и уме да се докопа зидова тврђаве.

Најзад је Лазарева тврђава стигла пред главну, гвожђем оковану капију Безуја. Стрелци на спрату покретне тврђаве осули су страшну паљбу на турске војнике по бедемима и кулама. А онда је неколико храбријих и искуснијих Пивљана с бурадима барута потрчало под зидове тврђаве, други су се за њима с буктињама спремали да их потпале.

Само без преваре!

На тврђави изненада престаде паљба. Турци су схватили да ће кула одлетети у ваздух и да је боље да се предају. Један турски војник у знак предаје скиде заставу с куле и баци је преко бедема.

– Војводо Лазаре, је ли тврда вера да нас нећеш посећи ако предамо Безује?! – викну Селим-паша с бедема видевши да његови војници неће више да се боре.

– Тврда вера, паша! – одговори Лазар. – Само излазите без преваре!

Војвода Лазар Сочица и војвода Милован Бошковић стали су са исуканим сабљама крај капије а остали борци уз њих. Онда се отворише тешка врата и из тврђаве прво изађе Селим-паша са бимбашама и буљубашама. За њима су излазили војници с пушкама у левој руци окренутим надоле.

Тако је пала неосвојива тврђава Безује.

П. З.

ПАС И ПРЕПРЕКА

ДА БИ СЕ ВАШ ЉУБИМАЦ ПРАВИЛНО И ДОБРО РАЗВИЈАО, НЕОПХОДНО ЈЕ ДА ТРЧИ. РАЗУМЕ СЕ, УЗ ВАШУ ПРАТЊУ

Ако нисте баш неки спортски тип, немате кондицију или вас једноставно мрзи да јурцате за псом кад он крене на свакодневни тренинг, најбоље је да га пратите на бициклу. Заправо, пратиће он вас и то не као обично с леве, већ с десне стране. Зашто тако, вероватно погађате: мање је изложена саобраћају а самим тим и мање опасна. Пошто то свом псу нећете моћи да објасните, не преостаје вам ништа друго него да га привикнете да бицикл увек прати с десне стране а са тим привикавањем најбоље је да отпочнете у некој мирној улици.

За ову вежбу неопходно је да пас буде на поводнику који ћете држати у десној руци (будете ли га везали за бицикл немојте се изненадити ако се нађете на тротоару). Веома је важно и да поводник буде кратак да се не би упетљао у точак или ланац али и да пас не би могао да иде час поред предњег а час поред задњег точка. Тек кад будете потпуно сигурни да вам љубимац неће приредити неко непријатно изненађење, поведите га у улицу са нешто јачим саобраћајем.

Бицикл увек возите полако, мирно. Ако је дан јако топао, станите с времена на време како би се пас одморио и расхладио. Штене и сасвим младог пса не треба водити у саобраћајне зоне јер су они често непредвидиви али и да се не би преморили: превише јурњаве могло би да им шкоди.

Следећа „спортска" дисциплина коју ваш пас треба да савлада јесу препреке. Оне до метар висине прескаче у слободном скоку, не додирујући их. Неки посебан проблем вашем псу не треба да представља ни препрека висока 180 cm: њу наравно неће савладати уз помоћ мотке, ни скоком већ такозваним препењавањем.

Вежбу савлађивања препрека је најбоље изводити у природи: почећете је заједничким прескакањем нижих жбунова и живица. То ће пса сигурно одушевити. Свако ваше „хоп" значиће за њега игру: искористите то и постепено му повећавајте препреке све до метра висине. Уколико немате могућности да ову вежбу изводите у природи, добро ће вам доћи и двориште у којем ћете направити полигон са одговарајућим препрекама. Прва препона на том полигону биће висока 30, друга 40, трећа 50 и тако све до 100 cm. Препоне поставите у једном правцу на раздаљини од 4 метра.

Првих неколико дана прескакаћете препоне заједно са псом кога ћете држати на поводнику: вежбу почињете трчећим кораком с тим што на пола метра од препреке кратким трзајем и командом „хоп" приморавате пса да је савлада. Од изузетне је важности да трзај поводника и команда буду истовремени и на правилном растојању од препоне. Сваки добро изведен скок треба наградити миловањем или комадом хране.

Пошто ваш пас савлада прескакање препреке високе 100 cm, спреман је и за препењавање. Међутим, како је ова вежба врло заморна, немојте је понављати више од 3 до 4 пута заредом. Уколико се догоди да претерате у висини препењавајуће препоне па пас не може да је савлада, слободно је снизите за 10–20 cm. За крај смо оставили још једну препоруку: савлађивање препрека немојте радити са псом док је још млад како при доскоку са веће висине не би дошло до деформације предњих ногу.

Ђ. ПЕРОВИЋ

АЛЕН Е. НЕРС

УХВАТИ ТИГРА ЗА РЕП

У РОБНОЈ КУЋИ УХВАТИЛИ СУ ЖЕНУ КОЈА ЈЕ УКРАЛА НЕКОЛИКО ПРЕДМЕТА И САКРИЛА ИХ У ТАШНИЦУ. КАД СУ ХТЕЛИ ДА ИХ ИЗВАДЕ, УНУТРА НИЈЕ БИЛО НИЧЕГ.

Било је чудно да је њу уопште неко приметио у робној кући препуној купаца. Док је продавачица била заузета нечим на самом крају пулта, она је на другом крају узимала неке предмете са полица и стављала их у своју црну торбицу средње величине, какву жене употребљавају за држање козметике. Кернеј је, узнемирен, једно време гледао а онда позвао контролора суседног одељења.

– Погледај ону жену тамо. Понаша се као да је радња њена.

– Па она краде. Шта чекамо, позови је овамо!

– Погледај пажљиво. Ту нешто није у реду!

Жена је стајала поред полица пуних кухињског посуђа и узимала редом лончиће и шерпе.

– Видиш. Узела је толико комада да може мирно отворити своју радњу. А све је стало у њену малу торбу.

Приближили су се жени.

– Морамо да разговарамо с вама. Гледамо вас већ петнаестак минута.

Жена је мирно подигла поглед.

– Немам појма о чему се ради.

Карнеј је узео торбицу из њене руке, отворио је и завирио унутра. Протресао ју је неколико пута.

–Цери, погледај!

Торбица је била празна.

Френк Колинс је паркирао кола испред самог улаза у Институт за нуклеарну физику. На контролном пулту оставио је отиске прстију и пошао према лабораторији.

Евансон га је нестрпљиво чекао.

– Позвао си ме због неке афере с торбицом за козметику? Надам се да то није шала, знаш колико сам заузет!

Евансон га је одвео у малу салу.

– Френк, то је наша комисија. Позвали смо тебе као специјалисту за неуобичајене проблеме.

Комисија је била скуп дебелих наочара, дугачких бркова и разбарушене косе. Узео је у руке малу црну торбу.

– Тај предмет изгледа сасвим обично! Шта има унутра?

– Ми чекамо да нам ти то кажеш!

Колинс је отворио торбицу – унутра је била црна као и споља ; - дино се испод копче за затварање налазио метални прстен.

– Само немој стављати руку унутра! Један је пробао и изгубио сат.

– Откуд то вама?

– Пре неколико дана у једној робној кући ухватили су жену која је украла неколико предмета и сакрила их у ту ташницу. Кад су хтели да изваде украдене предмете, показа-

ло се да унутра нема ништа. Ташну су послали нама на испитивање.

Колинс је гледао радознало.

– Извршили смо сва испитивања на нашим уређајима, и на рендгену. Унутра нема ништа осим једног алуминијумског прстена. Пробали смо да ставимо унутра десетину предмета. Ово чудо гута само алуминијумске предмете, а остале избацује натраг!

Колинс је покушао да преврне торбицу на наличје, али није успео.

– Очигледно је то геометријска фигура другог реда. Преврнути се може само фигура првог реда. Не може, на пример, да се преврне унутрашњи ваљак.

– Зашто? Напротив, може се преврнути.

– То више није унутрашњи ваљак. Не може се провући отвор кроз отвор, чак и ако је најмањи, бар у нашем тродимензионалном свету. Ова торбица има у дну део неког другог, вишедимензионалног света. Један отвор, један пролаз у тај свет. А део таквог света не може се провући кроз наш. Тај отвор на дну тражи само алуминијум. Тамо га неко треба.

– Неко?

– Сигурно, они који узимају метал, а избацују дрво! Чекајте да пробам још нешто!

Колинс је узео дебелу челичну шипку. Један крај ставио је у торбицу а други држао обема рукама и гурао из све снаге. Евансон је пришао да му помогне. Други крај шипке појавио се из отвора савијен у уско слово U.

– Можете ли овамо довући уређај са тешким пнеуматским чекићем и дизалицом? Мислим да имам идеју како можемо да се закачимо за њихов свет!

На огроман десетотонски уређај намонтирали су најпре челичну а затим дебелу алуминијумску шипку савијену на крају у велику куку.

– Ако онима с те стране толико треба алуминијум, добиће га. А када загризу, ја ћу се закачити за руб њиховог света и извући га у ову лабораторију. Сигурно ће се намамити на овај велики комад. Ако ми ово успе, они имају само два излаза: или да одустану од плена или да их увучемо овде код нас. Уређај је довољно јак.

– А ако се не деси ни једно ни друго?

Колинс је лично управљао краном. Евансон је вртео главом.

– Не могу да замислим... почео је када је кран нагло скочио.

– Држи! Закачио сам! – вриснуо је Колинс – сада треба повући из све снаге!

Челична шипка је полако, милиметар по милиметар, излазила из торбице кроз алуминијумски прстен. Видело се да се бори са неком страшном снагом која је покушала да њу увуче унутра. Свака два минута означавали су белом кредом знак изнад отвора торбице.

– Моја теорија је следећа – почео је поносно Колинс. – Тим створењима пошло је за руком да открију или да направе мали отвор из свог вишедимензионалног света у наш свет. Та рупица је смештена на дну те мале, црне торбе. Омађијали су ову жену да за њих скупља алуминијумске предмете који су им потребни. Само зашто? Можда покушавају да направе већи улаз у наш свет. Можда хоће да уђу у наш свет? Можда беже, јер њихов свет нестаје? Или хоће да нас увуку тамо?

– А зашто ти хоћеш да се закачиш? Мислим да ми немамо права да ризикујемо. Нико нам није дао дозволу, ми то радимо на своју руку... а све је тако нејасно, несхватљиво... Мислим да то није добро.

– Сад је сувише касно. Испитивање се не може прекинути. Преднапрегнутост у шипкама је тако страшна да би прекид значио експлозију или нешто још горе...

– Колинс, можда ти стављаш на пробу безбедност целог нашег света.

– Не паничи! Схвати, ту више нема избора. Ми морамо њих повући к нама, јер, у противном, они могу нас... Када си једном ухватио тигра за реп, не смеш га пустити. Ми ћемо победити. Видиш да се шипка помера у нашем правцу!

– А ако тигар буде имао више снаге? Шта може очекивати наш свет од њих кад би се ситуација окренула?

– Радује ме да смо ми први дошли на ту идеју – глас му је одједном нестао, а лице побледело.

Евансон је погледао у правцу његовог погледа.

Претпослењи знак белом кредом на челичном штапу улазио је у дубину црне торбице.

Једва се чуло кад је рекао:

– Хтео си да кажеш: „Надам се да смо ми први..."

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

АУТОР ВеМак	НЕУТРЉАНО	ФРАНЦ. ШАНСОЊЕР ШАРЛ	НАУКА О КЛИМИ	ГРАД У ФРАНЦУСКОЈ	ПОЗАДИ	ВОЂЕЊЕ РАТА (МН.)	ТИМ
ДЕО ОДЕЋЕ ПАНТАЛОНЕ							
ИЗЛАЖЕЊЕ							
ФОТОГРАФИСАТИ							
НА ОНУ СТРАНУ					„ОПУС"		
МУЖЈАК ОВЦЕ					„ВОЛТ АМПЕР" / ЛОВ НА КИТОВЕ		
ЈУНАЧКИ СПЕВ	СТАРИ ФЕНИЧАНСКИ ГРАД						ФАРМА, ИМАЊЕ, ДОБРО
УЖИЧАНИН				ЗИМСКА ПАДАВИНА / СТРАНО Ж. ИМЕ			
„ПИКО"		ПРОПАГАНДНИ ЛИСТИЋ / ШАХОВ. ОТВАРАЊЕ					
ФРАНЦ. КОМЕДИОГРАФ	НАРОДНА ИГРА					НУЛА / МУШКО ИМЕ	
ПОРТУГАЛСКИ МОРЕПЛОВАЦ ФЕРНАНДО							
РЕКА У ЈУЖНОЈ АМЕРИЦИ							
ОВЧИЈА МАСТ				ПРАШАК ЗА ЧИШЋЕЊЕ ПОСУЂА / ЖИТЕЉ РИЈЕКЕ			
ПРВИ МИТСКИ ЛЕТАЧ					ЛИЧНА ЗАМЕН. / ДЕСПОТ. ВЛАДАВИНА		
ЛИЧНА ЗАМЕНИЦА			ИВАН ТОПЛАК / НАРАМЕНИЦА СА ЧИНОВИМА			ЗНАК ЗА ЈОД / ЗНАК ЗА ДОБОЈ	
ВЕЛИКИ ВЕРГИЛИЈЕВ ЕП							
„РАДИЈУС"		ПРИБОР ЗА ПИСАЊЕ / „ОМОР"					ВРСТА ЧЕТИНАРА (МН.)
ПОЕМА ИВАНА ГОРАНА КОВАЧИЋА	ГРАД У БОСНИ					„АМПЕР" / НОВАЦ ИСТОЧНЕ ИНДИЈЕ	
АУТО ОЗНАКА ЈАПАНА		УЗГАЈИВАЧ ЛАНА / ГОСПОДИН (ЧЕШКИ)					
ПЛАНИНА У ИТАЛИЈИ							
МУШКО ИМЕ							
ЈУЖНО ВОЋЕ (МН.)							

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: друштво, Радовиш, столови, колорит, о, их, ј, вноген, славина, Аг, Бло, теферич, бора, и, ар, благ, капител, т, јаре, ИБ (Ивана Брлић), урод, наум, с, Орс, Ото, матичар, е, Анита, тен, иш, арабика, Раковац.

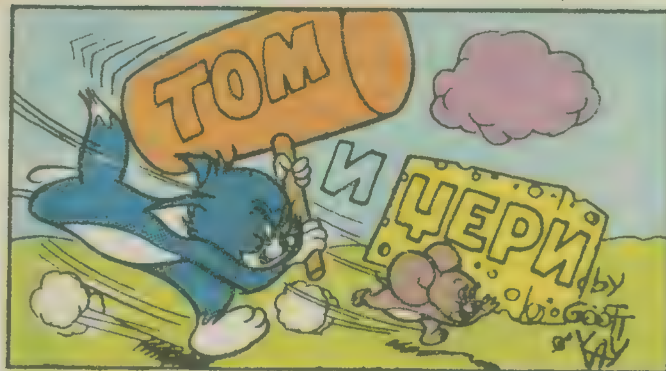
ТОМ
И
ЏЕРИ

МОРАШ ПРИЗНА-ТИ ДА ТОМ ИМА ИМПРЕСИВНУ ФИГУРУ...

КАКВА МУСКУЛАТУРА!

КАКВА ГРАЦИОЗ-НОСТ!
МАЧКЕ СУ ЗАИСТА ГРАЦИЈЕ ЖИВО-ТИЊСКОГ ЦАРСТВА!

СТАРИ ЕГИПЋАНИ СУ ИХ ОБОЖАВАЛИ!

ПОГЛЕДАЈ КАКО СЕ КРЕЋЕ...
ПРАВА СИМФОНИЈА ПОКРЕТА...

ЈЕДИНО МЕ ЧУДИ ЗАШТО СЕ ТАКВА ВЕЛИЧИНА ПЕТЉА СА МИНОРЦИМА...
... КАО ШТО СМО МИ?
СВЕ ЈЕ К'О ШТО КА-ЖЕТЕ!

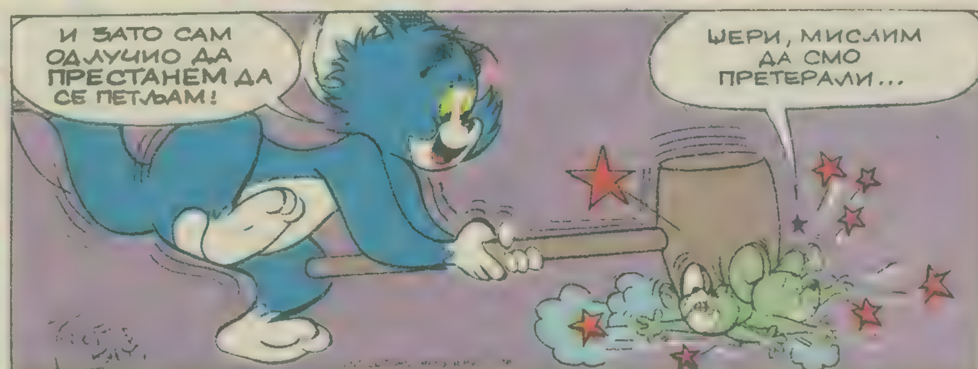
И ЗАТО САМ ОДЛУЧИО ДА ПРЕСТАНЕМ ДА СЕ ПЕТЉАМ!
ЏЕРИ, МИСЛИМ ДА СМО ПРЕТЕРАЛИ...

БИМ И БУМ

ОПЕТ ИСТА ПЕСМА! ЧИМ ОСТАВИМ ПИТУ ДА СЕ ОХЛАДИ, ОНА ИСПАРИ, ИЗВЕТРИ, НЕСТАНЕ ...

НЕ БРИНИТЕ, ДРАГА ГОСПО... ТУ ЈЕ БАМ ДА РЕШИ СВЕ ВАШЕ ПРОБЛЕМЕ!

ЕВО, ОВАКО! СВАКО КО ПОКУША ДА ЈЕ ТАКНЕ, УДАРИЋЕ ГА СТРУЈА!

БОЖЕ, БАМЕ, КАКО СИ ТИ МУДАР...

АКУМУЛАТОР

ПССС, КАПЕТАНЕ... МАМА ЈЕ НАПРАВИЛА ПИТУ С ВИШЊАМА!

КАКАВ МИРИС... ОООЈ!

ШТА КАЖЕШ НА ОВО?

НИСМО МИ БАШ НЕОБРАЗОВАНИ... ГУМЕНЕ РУКАВИЦЕ И, ГОТОВ ПОС'О!

НЕ ПРИЧАЈ, НЕГО РАДИ!

A. DeCesare 7-24

КАПЕТАНЕ, ДОЂИ ОВАМО! ИМАМ НЕШТО ЗА ТЕБЕ!

ОХ, ЗАР ОПЕТ?

ОДОХ ЈА ДА ВАС СПАСЕМ!

БАМЕ, ЗАСЛУЖИО СИ НАГРАДУ...

ОХ, ХВАЛА, МАМА! НИЈЕ ТРЕБАЛО...

А САДА ДА ЗАПАЛИМ ОВУ ПАПИРНАТУ ТОРТУ!

ПОЖУРИ, ЈЕР ЋЕ ТЕ УХВАТИТИ У ФЛАГРАНТУ...

... И ТАКО, ЛЕНО, ЧОВЕК МОРА ДА КОРИСТИ НАУКУ!

ЗАИСТА СИ ГЕНИЈЕ, БАМЕ!

НЕБЕСА! МОЈА ПИТА ГОРИ!

ЕВО ТИ, НА! ОВО ЈЕ ЗА ПИТУ, И ДА СЕ ВИШЕ НЕ БАКЋЕШ СА СТРУЈОМ!

БАМ ВРИШТИ КАО ДА ГА ЈЕ УДАРИЛА СТРУЈА!

УПОМОЋ, МИС АЛГЕБРО!

РЕТКО, САВИТЉИВО, СКУПО

Моја мама воли златни накит. И ја сам, на рођењу, добила златни ланчић. Реци ми, молим те, зашто је злато на цени и ко га је открио?

ДУДА КОЗЛОВАЧКИ
Бул. Вељка Блаховића 41/37
23000 Зрењанин

Не можемо тачно да ти кажемо ко је и када пронашао злато. То је било веома, веома давно, када је човек почео да се бави ратар-

ством, кад је тек стварао прве насеобине. Постоје сачувани предмети који говоре да је народ данашњег Средњег истока знао за злато. Он увиђа да се овај метал лако кује, труди се да га обликује ковањем и брушењем. На тај начин израђује накит који је сличан оном од камена и кости. Са златом се човек заправо упознао пре него са гвожђем. Брзо је почео да га користи као украс и да га цени као нешто од нарочите вредности. О томе нам јасно говоре ископине старих храмова, кипова и слика. Све статуе божанстава су златом окићене, а неке су од злата и направљене. Богаташима се давало да понесу злато и на „други свет", па су старе гробнице пуне злата и златних предмета. Тако се рецимо прича да је у ископинама асирског града Ниниве (подигнутом још 2000. године пре наше ере и разореном 613. године пре н.е.) нађено толико злата да га је хиљаду камила једва пренело у Вавилон.

Као што видиш, човек је злато првобитно користио за израду накита и украсних предмета јер је овај метал веома мекан (може се ножем парати). Кује се боље од свих других. Од једног грама злата може да се извуче жица дугачка преко 2 километра или се може исковати тако танка фолија која покрива површину од пет квадратних метара. Још 2000. године пре н.е. Египћани су правили танке златне плочице дебљине микрона којима су позлаћивали разне предмете. Ти листићи су могли да буду толико танки да десет хиљада комада наслаганих један на други има дебљину једног милиметра.

Касније, с развитком трговине, злато је добило нову вредност и другу важност – постало је платежно средство.

У почетку су га лили у шипке, а касније ковали у новац.

НА БРОДУ ЈЕ РАЗГЛЕДНИЦА ЗА ВАНЗЕМАЉЦА

Аутомобил, мотоцикл, или неко друго возило јуре вратоломном брзином од, рецимо, преко три стотине километара на час. Колика је брзина ракете (космичког брода) са посадом и без ње? Која је васионска летелица најбржа?

ЗОРАН ПОПОВСКИ
Ул. Бајрам Шабани бр. 96
91000 Куманово

Најбржа космичка летелица је „Пионир", америчка аутоматска

сонда за истраживање Јупитера и Сатурна. Лансирана је још 3. марта 1972. године и креће се брзином од око 15,4 километара у секунди. Августа прошле године „Пионир" је напустио привидну границу Сунчевог система, а тек за 100.000 година стићи ће до најближе звезде. Ако на свом бескрајном путу „Пионир" наиђе на неке ванземаљске цивилизације понео им је поруку на једној металној плочици величине разгледнице.

Највећа космичка брзина којом се човек икада „провозао" је 40.000 километара на час. То је брзина летелица којима су амерички астронаути ишли на Месец.

РАЗНООКА

Имам различиту боју очију, једно зелено, а друго тамно смеђе. Одговори ми да ли постоји неки лијек да би ми очи биле исте боје.

ЛИЛИ
Титоград

Једини лек би био да набавиш специјална сочива (код нас их нема), која би ти „обојила" очи истом нијансом. Међутим, она ти нису потребна. Лепо је имати очи различите боје. То ретко ко има.

Кад би им мењала боју то више не би биле твоје очи.

ПСЕЋЕ ГОДИНЕ

Реци ми – какве су то „псеће године"?

СЛАВЕН
Нашице

Поред израза псеће године (иначе истоимено дело немачког писца Гинтера Граса) каже се још и пасје време, пасји живот... мисли се на време које је такво да ни пса на улицу не би пустио.

Можда је чудно да је пас, који је човеков пријатељ, већ хиљадама година, ушао у изразе који сви редом означавају тегобу и мукотрпан живот, гладне (често ратне) године. У свим митологијама света пас је повезан са смрћу, паклом, подземним светом и невидљивим царствима којима владају месечева божанства.

Живот је изменио мишљење о псу. Не каже се узалуд: веран као пас, воли га псећи, одан као псето...

СКОК БЕЗ ПАДОБРАНА

Чуо сам да се у прошлом рату неким пилотима нису отворили падобрани, а да су они ипак остали живи. Да ли су живи и како се зову? Има ли неких сличних случајева?

НЕНАД ПИВНИЧКИ
Вршац

У јануару 1942. југозападно од Москве Немци су погодили један совјетски бомбардер, а кад је посада почела да искаче, осули су митраљеску паљбу по њој. Да би били мање упадљиви, пилоти Жигун и Чисов падали су у скоку са задршком. Међутим, кад су се нашли у безбедној зони, Иван Чисов није успео да отвори падобран јер се онесвестио. С висине од 7.600 метара пао је у огроман снежни намет на самој ивици провалије. Низ снежну стрмину једноставно је склизнуо на дно амбиса... Касније се вратио у авијацију.

И енглески пилот Стивен Олкмед скочио је с висине од 5420 метара, падобран му се није отворио, а он је ипак остао жив.

У бугарском граду Пловдиву на међународном такмичењу падобранаца Надежда Прјахина, ап-

солутна првакиња света 1958, скочила је с висине од 1.750 метара, а падобран се није отворио. За њом су се само вукла запетљана ужад док је купола остала у футроли. Прјахина је покушала да активира резервни падобран, али га је ваздушна струја бацила близу главнога и он се „угасио". Падање је трајало четрдесет секунди... Совјетска спортисткиња остала је жива правим чудом. Истина, морала је у болницу одакле је ускоро отпуштена као здрава. Али, никад више није скакала.

НЕ РУЖИТЕ НАМ ЛЕП, ДЕЧЈИ ГЛАГОЛ

Чуо сам како мој тата каже:
– Ја заговарам то становиште.

Кад сам га питао шта хоће да каже, рече ми љутито:

– То значи да се заузимам за тај став.

Отац није за такве разговоре нити жели да чује моје мишљење. Колико ја знам ми деца глагол **заговарати** употребљавамо на прави начин. Рецимо, ја кажем мојој секи:

– Заговарај бабу, да дохватим теглу са слатким.

По мени, заговарати је исто што и замајавати некога па макар то била и баба.

Одрасли уносе забуну у наш дечји језик. Не свиђа ми се ни то, ни њихова употреба замене слатког глагола **заговарати**.

ИВАН МИНИЋ
Огњена Прице 80
11000 Београд

ТРАЖИМО ПРИЈАТЕЉЕ

Davis Ben Hooper, BOX 714 Cape Coast, Ghana – Africa – има 18 година, воли музику, спорт, посебно фудбал.

Наташа Петковић, Војне зграде бр. 3. 14225 Боговађа – завршила је пети разред, сакупља значке, марке, постере и украсна писма.

Жељка Зубчић, Слободана Мацуре 22/а 57000 Задар – има 14 година, жели да се дописује с младима из земље и иностранства.

Мирјана Тошић, Нишавски одред бр. 170, 18300 Пирот – има 11 година, воли забавну музику и жели да се дописује с вршњацима из целе земље.

Силвана Павић, Ул. Молизанских Хрвата 59, 58300 Мостар – има 13 година, воли рок музику, сакупља слике из страних новина, постере и папирнате луткице.

Тијана Калуђеровић, Венац братства и јединства 18, 24400 Сента – има 9 година и сакупља салвете.

ХОЋУ ПРВО, НЕЋУ ДРУГО

Кад год се засмејем почнем да штуцам. Моја бака тада обично каже: „Сад те неко помиње". Ја у њену причу не верујем. Какве везе имају штуцање и смејање?

ТОМИСЛАВ БАНИЧЕК
Иве Лоле Рибара 114
47000 Карловац

Кад се човек смеје прогута доста ваздуха. Желудац напуњен ваздухом надражи живац (френикус), а он опет надражаје преноси на пречагу у стомаку (дијафрагму) што доводи до невољног грчења, подизања и наглог избацивања ваздуха – штуцања. Кад ти се то други пут догоди, брзо попиј чашу воде или прстом притисни предео врата између кључне кости. Преиннућеш са штуцањем.

ИСТИНА И САМО ИСТИНА

Занима ме што пише у оној књизи на коју свједоци стављају руку када свједоче. Откуд моје име Кали?

КАЛИ
Бихаћ

Ту књигу си, вероватно, видела у неком америчком филму. У законнку САД свако ко је позван на суђење заклиње се на Библију да ће говорити истину и само истину.

У нашем правосуђу сведоци врло ретко полажу заклетву (судија га упозори да му је дужност да говори истину јер се за лажно сведочење одговара) и то само на изричит захтев судије. Текст заклетве гласи: Заклињем се својом чашћу да сам о свему што ме

је суд питао истину говорио и да ништа што сам о овој ствари знао нисам прећутао.

По правилу заклетва се полаже после исказа (може и пре). Особе које нису пунолетне у часу саслушања, не могу да полажу заклетву.

А сада о твом имену. Кали је индијско божанство (значи – црна). Жена Шивина, Кали, јесте богиња живота, разарања и смрти. Позната је и као Чанди, Дурга, Парвати, Сати, Ума. Приказује се са четири руке црвених дланова. Она је симбол космичке снаге; створитељка је свих ствари и богова укључујући и самог Шиву.

БИЋЕШ И ТИ МОСТАРКА ИЗ БРИГАДЕ

Идућег љета бит ће ми четрнаест година и тада бих хтјела да учествујем на некој радној акцији. Жељела бих да знам коме да се обратим? Знате ли можда које ће се све радне акције одржати идућег љета?

СОЊА
79000 Мостар

Пошто ћеш, како видимо, идуће године постати омладинка, онда негде у априлу – марту можеш да одшеташ до Општинске конференције Савеза социјалистичке омладине у твом граду. Тамо ћеш се пријавити и сазнати на којим ће све акцијама радити мостарске бригаде. Наиме у пролеће, када се објављује распоред радних акција, стварају се и бригаде. Бригадисти прво треба да се покажу на неким локалним радним акцијама (уређење паркова, насеља). Тако се и одабирају бригадисти, јер само они најбољи одлазе на неку републичку или савезну акцију. Ове године је рецимо, било 45 савезних радних акција („Ђердап", „Сава", „Ауто-пут", „Палић", „Делиблатска пешчара"). Рачуна се да се идућег лета овај број неће смањити, ако се и не повећа.

ШАРЕНИ ПРСТИ

Све више ме привлачи криминалистика. На телевизији сам гледао како полицајци откривају отиске помоћу некаквих четкица. Није ми јасно како им то полази за руком. Знаш ли да ми кажеш како отисци прстију остају на неком предмету. Је ли тачно да свака рука оставља другачији отисак.

БОРИС
Сремски Карловци

Сви људи имају различите шаре на прстима. То су такозване папиларне линије. Код сваког човека су другачији и на свих десет прстију се разликују. Отисци остају на свим предметима, били они

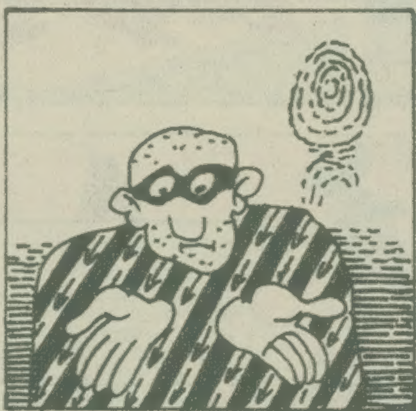

тврди или мекани. На прстима се увек налазе трагови зноја, масти, прашине, или неке друге прљавштине. Понекад се трагови тих линија могу видети и голим оком. Отисци прстију једино тешко остају на неравним и рапавим површинама.

Полицајци откривају отиске тако што површину неког предмета посипају посебним прахом. Он се лепи за трагове зноја, а остатак праха се чисти посебном четкицом и отисак прста постаје јасан и видљив. (То је поступак који си видео на телевизији.)

КОЈА ЈЕ ТО ПЕСМА?

Желио бих знати чија је музика која редовито прати шпицу прегледа ТВ програма (прије дневника)?

Војник ИГОР ЕРЦЕГОВИЋ
Пожаревац

Музика у шпици која најављује програм за тај дан је у ствари композиција Флајта Крамера „Чудесна земљаноћу". На пример, емисију вести „24 часа" (на другом програму) најављује музика из вестерна „Било једном на Дивљем западу".

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Први број Политикиног забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Директор НО „ПОЛИТИКА"
Драган Марковић

Руководилац ООУР издања за младе „Политикин забавник"
Раде Шошкић (в.д.)

Главни и одговорни уредник
Владе Булатовић Виб (в.д.)

Издавачки савет

Владимир Антић, Добривоје Арсић, Ариф Бозаџи, др Радослав Ђокић, (заменик председника), др Радомир Животић, Зорица Ивановић, Љубисав Лилић, Каћа Милетић, Бранислава Митровић, Мирјана Моравчевић, Раденко Павловић, Ружица Петровић, Радомир Ристић, Снежана Стаменковић, Јелисавета Суруџић (председник), Зорица Ћеран, Светлана Шухартовић. Чланови савета из редакције: Данко Полић, Светлана Ивановић, Вера Смиљанић, Раде Шошкић.

Редакција:
Диего Варагић, Радана Весовић, Олга Вукадиновић, Душан Глушац, Бојана Дожић-Стојовић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашовић (ликовно-графички уредник), Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић (уредник стрипа), Летар Милатовић, Весна Минић, Ненад Мирковић, Зора Меденица, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрногић, Зоран Петканић, Радоје Савић, Вера Смиљанић (уредник), Весна Софреновић, Недељка Сташић, Даринка Тодоровић, Миленко Тодоровић, Милош Томић и Бранислава Црномарковић.

Секретаријат:
Јованка Војводић, Олгица Стаменић и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА" – ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК", Македонска 29, 11001 Београд, Поштански фах 124. Телефони 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција, Македонска 35/I, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 40,00 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Тромесечна 440,00 динара, полугодишња 880,00 динара, годишња 1.760,00 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Тромесечна 880,00 динара, полугодишња 1.760,00 динара, годишња 3.520,00 динара.

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезну назнаку НО „Политика" ООУР „Продаја" – претплата на лист „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК".

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ
ГОДИШЊА:

САД	$	29.–
СР НЕМАЧКА	ДМ	76.–
ШВЕДСКА	Шкр.	225.–
ФРАНЦУСКА.	Ффр.	231.–
ШВАЈЦАРСКА	Шфр.	61.–

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НО „Политика" код „ИНВЕСТ БАНКЕ" – Београд, на рачун број 60811-620-63-257300-00054, уз обавезну назнаку ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК".

WALT DISNEY
МИКИ

НЕ ВРЕДИ, МИКИ! ЈАСНО МИ ЈЕ - НИСАМ НИ ЗА ШТА!
АЛИ, ШИЉО, НЕ ПАДАЈ У ОЧАЈ... СВАКИ ЧОВЕК ЈЕ СПОСОБАН ЗА НЕШТО...

ХАЈДЕМО! ВОДИМ ТЕ У ЗАВОД ЗА ПРОФЕСИОНАЛНУ ОРИЈЕНТАЦИЈУ!
АКО ТАКО МИСЛИШ...

ОВДЕ ОТКРИЈУ ТВОЈЕ СКРИВЕНЕ СПОСОБНОСТИ И ОДМАХ ТИ НАЂУ ЗАПОСЛЕЊЕ!
СЈАЈНО!
Завод за професионалну оријентацију

ПОЧЕЋЕМО ОД НАЈЈЕДНОСТАВНИЈИХ СТВАРИ!
НЕК' ТИ ЈЕ СА СРЕЋОМ, ШИЉО!

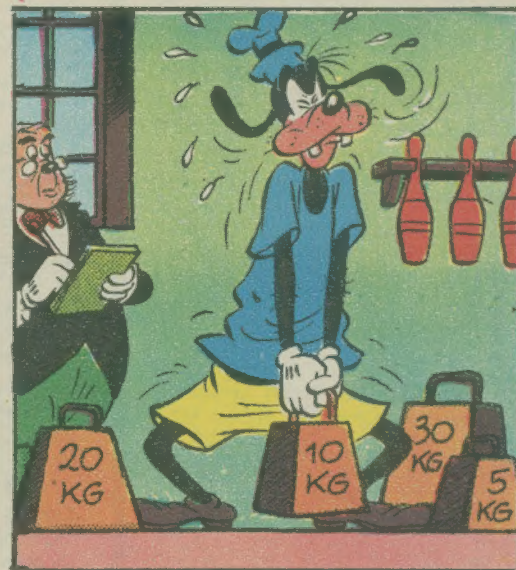
20 KG
10 KG
30 KG
5 KG

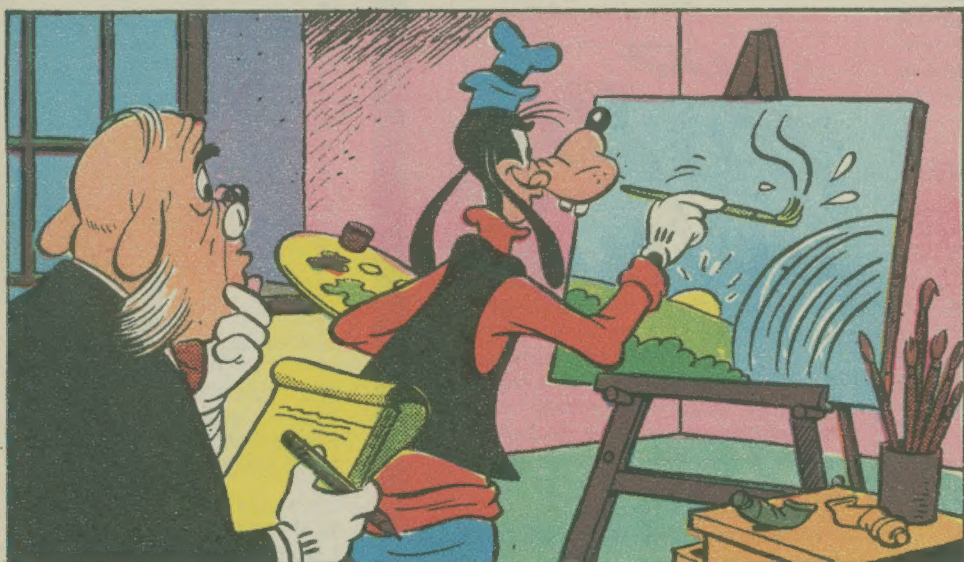

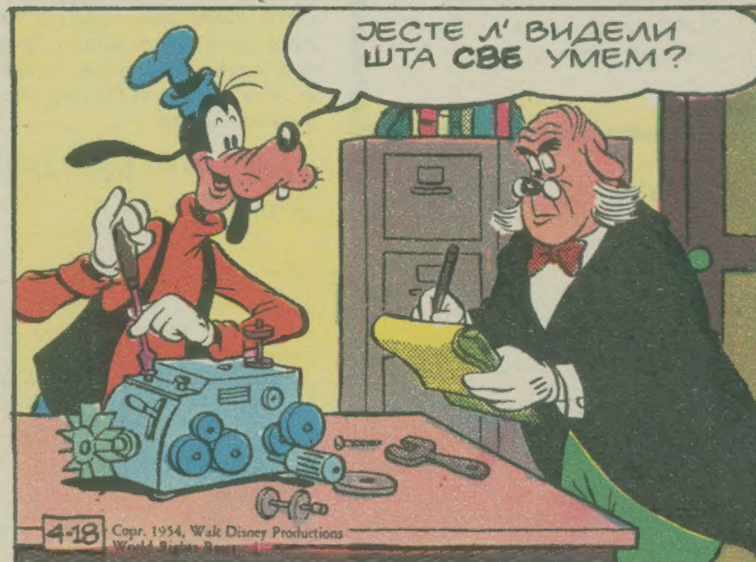
ЈЕСТЕ Л' ВИДЕЛИ ШТА СВЕ УМЕМ?
4-18
Copr. 1954, Walt Disney Productions

ШИЉА МИ ПОРУЧИО ДА ДОЂЕМ У УЛИЦУ ХРАСТОВА БРОЈ ШЕСТ И УЂЕМ НА СПОРЕДАН УЛАЗ...

ЈЕС' ДА СУ МИ НАШЛИ ПОС'О, АЛ' НИСАМ СИГУРАН ДА СУ БАШ ОВДЕ СКРИВЕНЕ МОЈЕ СПОСОБНОСТИ!?
WALT DISNEY